

محتوای کامل آزمون دوم

جلسه ششم - فیلم اول

بازی های گروهی، سرودها و تشویق های اردویی - بخش اول

- آموزش اوریگامی یا کاغذ و تا

- نحوه درست کردن جعبه

- تشویق قرآنی

- آموزش دست محصل کوش

یکی از مهارت هایی که در فعالیت های گروهی یا اردوها انجام می شود، آموزش اوریگامی یا کاغذ و تا است. چون شعار ما در طبیعت، پاکسازی محیط زیست است، دو آموزش را داریم: جعبه و نیمکت.

نحوه توزیع کاغذ بین دانش آموزان

تعدادی کاغذ (به اندازه نصف A4) را به دانش آموزان داده و از آنها خواسته می شود که بین خودشان تقسیم کنند و کاغذهای اضافی را به مربی بر می گردانند.

آموزش اوریگامی

اوریگامی، یک کلمه ژاپنی است. این هنر ابتدا از چین شروع شد، بعد وارد ژاپن شد و سپس در سراسر جهان پخش شد. اوریگامی در حقیقت پرورش خلاقیت است. اوریگامی از دو بخش تشکیل شده: اوری به معنی تا کردن با اندیشه و گامی به معنی کاغذ.

دقت داشته باشید که در آموزش اوریگامی، حتما کاغذهای رنگی استفاده شود.

حتما برای تا زدن کاغذها باید روی زمین یا میز انجام شود و نمی توان روی هوا انجام داد. در محیط اردویی، تمایلی به استفاده زیاد از میز و صندلی نداریم. در طول کار آموزش، ابتدا باید روی دست مسئول نگاه کرد.

کاربرد این جعبه در چه جاهایی است؟ در واقع، جعبه های یکبار مصرف درست می شود.

ابتدا کاغذهایی را که در دستتان است، از وسط تا بزنید. حال هر کدام از دو تایی کاغذ را نیز تا خط وسط تا بزنید. سعی کنید کاغذها روی همدیگر قرار نگیرند.

چهار تایی مثلث قائم الزاویه: در قسمت تایی جدید، از گوشه بالای کاغذ، به شکل مثلث، تا بزنید. حتما باید

مثلث، قائم الزاویه باشد وگرنه جعبه ناتمام می شود. مثلث قائم الزاویه است یعنی مثلث ۹۰ درجه است و

نباید کج تا بزنیم. اگر مثلث کج باشد، تا زده نمی شود و مثلث، درست در نمی آید. در چهار گوشه کار، باید

به همین شکل تا زده شود. انگشت را رویش بگذارید و تا بزنید. این مثلث ها باید تا خط وسط فاصله داشته

باشند. سپس، کاغذ اضافه (که در قسمت وسط است) را روی مثلث ها تا می زنید. قسمت روبه رو نیز همین کار را انجام می دهیم و بعد هر چهار گوشه را باز می کنیم.

دقت کنید که در آموزش اوریگامی در محیط های اردویی و حتی در مسیر داخل اتوبوس، به نحو مطلوبی انجام شود و از کثیف شدن خودرو جلوگیری شود.

آموزش اوریگامی در حقیقت پرورش خلاقیت است و کاربرد زیادی در اردوها دارد. می توان از کاغذهای باطله نیز استفاده شود.

توجه کنید که در زمان آموزش اوریگامی، حتما مسائل چيستان یا معما مطرح کنید تا در آموزش اوریگامی همگام سازی شود و بچه هایی که عقب افتادند با بقیه همسان و هماهنگ شوند.

برای نمونه؛ کدام جانور است که صدا ندارد (زرافه؛ حس بویایی مورچه بسیار قوی است). کدام جانور زبان ندارد (جانور دریایی به نام ماهی) اگر بچه ها جواب ندادند، مربی موظف است که پاسخ همان سؤال را بدهد، چون هدف مربی ضمن آموزش، یادگیری مسائل علمی و مذهبی است.

در ساختن اوریگامی نباید عجله شود تا کار زیبایی را بچه ها ارائه دهند.

گوشه ها را که باز کردیم، انگشت اشاره خود را بالا آورده و با انگشت اشاره و شست، جمع کرده، تا می زنیم. صافکاری جعبه مرحله آخر است یعنی با انگشت شست از داخل تا زده و آزاد می کنیم.

تشویق قرآنی: طیب طیب الله احسنت باریک الله

مهارت ساخت اوریگامی در اردو هم در حفظ محیط زیست چه در طبیعت و چه در خودرو، کاربرد دارد. مربی از بچه ها بخواهد مرحله به مرحله را در دفتر بچسبانند تا فراموش نکنند.

زمانی که بچه ها را به اردو می آورند، حتما نسبت به تشویق ها و دست زدن ها مسلط باشند. یک مربی شاد، می تواند کاری کند که در اردو به بچه ها خوش بگذرد. یک مربی اول بایستی یک دست زدن را آموزش دهد و سپس از بچه ها بخواهد آن را تکرار و تمرین کنند.

تشویق گروهی: تشویق دست زدن "محصل کوش":

محصل کوش محصل کوش

محصل محصل محصل کوش

جلسه ششم - فیلم دوم

بازی های گروهی، سرودها و تشویق های اردویی - بخش دوم

- ادامه آموزش اوریگامی یا کاغذ و تا

- تکنیک خنده

- بازی سبزیجات
- آموزش دست ولایت
- آموزش درست کردن نیمکت

تکنیک خنده: یک نفس عمیق بکشید، گونه هایتان را پر باد کنید و دو نفر، دو نفر به صورت همدیگر نگاه کنید. حال باید مقاومت کنید و هرکسی خندید از بازی خارج می شود. دانش آموزان، آموزش اورپگامی را در دفترشان مرحله به مرحله بچسبانند. مربیان، مرحله به مرحله از بچه ها بخواهند با چسب مایع مرحله ها را در یک دفتر بچسبانند چون فرار است و ممکن است فراموش شود. هر چقدر مربی در این مهارت ها قویتر باشد، در اردو به بچه ها خوش می گذرد و همچنین مهارت های زیادی را فرا خواهند گرفت.

بازی سبزیجات

از بچه ها تقاضا می شود در همان جایی که نشسته اند، بایستند. می خواهیم یک بازی انجام بدهیم به نام بازی سبزیجات. بعد دست راست را به سمت بالا به حالت نیمه مشت شده کنید: شکل گوجه؛ روی زمین است؛ اگر دستتان برعکس کنید و به سمت پایین انجام دهید (می گویند هویج (زیر زمین)). اگر کف دست را باز کنند، برگ است. در اردو چیزی که مهم است، همکاری و همدلی می باشد. حال مربی هر کدام از این کلمات را تند تند می گوید و دانش آموزی که دستش اشتباه تکان خورد، از بازی خارج می شود و باید بنشیند و همین طور بازی ادامه پیدا می کند.

بازی ها در اردوها نقش بسزایی دارند؛ بازی ها دو نوع هستند: فکری و میدانی بازی های فکری: این بازی را در فضای بسته یا در خودروها یا زمانی که از نظر جوی، هوا نامساعد است، می توان انجام داد. بازی های میدانی یعنی بچه ها فعالیت در زمین دارند و می توانند فعالیت های مختلف ورزشی را انجام دهند.

تشویق دست ولایت:

یک دو سه یک دو سه یک دو سه
دست راست را بالا آورده و الله می گویند
یک دو سه یک دو سه یک دو سه
الله
یک دو سه یک دو سه یک دو سه

محمد

یک دو سه یک دو سه یک دو سه

علی علی علی

آموزش بعدی، آموزش نیمکت است که اگر یک جعبه را برعکس کنیم، میز نیمکت خواهد شد.

آموزش نیمکت: مجدداً کاغذ را بین دوستان خود تقسیم کنید. پس از تقسیم کاغذها، کاغذهای اضافی برگردانده می شود.

رعایت مسائل ایمنی در وسیله نقلیه - اگر خواستید کاغذها را بین بچه ها تقسیم کنید، بچه ها به لحاظ ایمنی، به هیچ عنوان از روی صندلی خود نباید بلند شوند. چون ممکن است اتوبوس توقف ناگهانی داشته باشد و باعث آسیب دیدگی دانش آموز شود. پس کاغذها باید بین بچه ها حرکت کند نه دانش آموزان. هدف آموزش اوریگامی در اردوگاه ها، پرورش خلاقیت است. کشورهایی مانند ژاپن و ... به این رشته در مدارس اهمیت زیادی می دهند. در زمینه اوریگامی (کاغذ و تا)، سایت ها و کتاب هایی نیز وجود دارد.

آموزش نیمکت: کاغذ (نصف A4) به شکل مستطیل است؛ می خواهیم به مربع تبدیل شود. لبه کاغذ را روی لبه دیگر به صورت مثلث قائم الزاویه، تا می کنیم. کاغذ اضافه را رو به پشت تا می زنیم تا حد تا زدن در ذهنتان بماند. با ناخن گرفته شده تان، خط تا بیندازید تا کار یک قیچی را انجام دهد. قسمت کاغذ اضافه را جدا می کنیم. برای حفظ محیط زیست، کاغذهای اضافه را داخل جعبه های از پیش تهیه شده، قرار می دهند. حال کاغذی که مستطیل بود، با یک مثلث قائم الزاویه، به یک مربع تبدیل شد. در محیط آموزشی باید به فکر دانش آموزانی که عقب تر هستند و کند تر عمل می کنند، بود و برای این کار می توان از چیستان یا معما استفاده کرد.

(آن چیست که همه داریم ولی خدا ندارد؛ خدا) (آن چیست که همه می بینیم ولی خدا نمی بیند؛ خواب) این معماها را می توانید در دفترچه ای به نام دفترچه اردو یادداشت کنید. همکاران دقت داشته باشند در آموزش هر کدام از مهارت های اردویی مانند مهارت اوریگامی، بین مهارت ها یا آموزش اوریگامی، فاصله بیفتد تا در حافظه بلند مدت دانش آموزان قرار بگیرند تا بتوانند کار بعدی را خیلی شکل تر و بهتر انجام دهند.

جلسه ششم - فیلم سوم

بازی های گروهی، سرودها و تشویق های اردویی - بخش سوم

- ادامه آموزش نیمکت

- سرود اردویی کشور ما قشنگه

- سرود اردویی کربلا

می خواهیم آموزش جعبه را به دانش آموزان انتقال دهیم. کاغذهای مربع خود را که آماده کرده اید، از وسط تا بزنید تا آموزش نیمکت را شروع کنیم.

مربی در حین کار از بچه ها سؤالاتی می پرسد تا بقیه بچه ها هم برسند و از آموزش فاصله نگیرند؛ سؤال می کنیم: (چهار پیامبر که تا الآن زنده هستند، نام ببرید: حضرت عیسی، حضرت خضر، حضرت الیاس که روی زمین است و ادریس)

حال برای اینکه یک خط وسط ایجاد کنید، کاغذ را مجدد از وسط تا بزنید. هر یک از دو قسمت را نیز از وسط تا می زنید. قسمت روبه روی کاغذ را نیز به همین شکل از بالا به پایین تا می زنیم تا حالت یک مثلث ایجاد شود. مثلث ها کج نباشد. اگر مثلث ها کج نباشد، نیمکت بسیار زیبایی به ما خواهد داد.

در اوریگامی باید کمی سریع بود. در آموزش اوریگامی، هیچ وقت عجله نکنند. در صورت امکان، دو یا سه مرتبه تکرار کنند. کسانی که از آموزش فاصله گرفتند، دوباره توضیح داده خواهد شد. بچه ها در حین انجام کار، به همدیگر کمک می کنند که نشان حس کار گروهی در اردو دارد.

در قسمت آخر، قسمت بالا از کاغذ دو لایه، را به بالا تا بزنید. حال مقدار کمی از بالا به پایین تا بزنید. قسمت پایانی، تا زدن اطراف نیمکت است (لبه های کناری را نیز به پایین تا می زنیم). وسط جعبه را رو به پایین تا می زنیم و تبدیل به نیمکت می شود.

برای دوستانی که نیمکت را به خوبی درست کردند، می خواهیم یک فریاد شادی بخوانیم. برای دوستانی که خوب تکرار نکردند، مجدداً تکرار می کنیم.

فریاد شادی

معمولاً بین آموزش ها (پس از پایان هر آموزش) یا حتی وسط آموزش ها، اجرای فریاد شادی و تشویق ها خیلی لازم است و از خستگی دانش آموزان جلوگیری می کند.

می خواهیم یک شعر برای دانش آموزان بخوانیم، با دست زدن شما همراه کنید. شعر را نصفه نگه می دارم وقتی گفتم استان ما، توقف می کنم. ادامه شعر را باید دانش آموزان بسازند و بعداً تحویل دهند. شعر به همراه دست زدن خوانده شود:

دو دست روی پا و دست سوم را مقابل صورت می زنیم.

وقتی دست زدن ها هماهنگ شد، مربی می تواند شعرش را بخواند:

کشور ما قشنگه، کوه هاش رنگ و وارنگه (تکرار بچه ها)

خلیج فارس ایران، همیشه فارس می مونه (تکرار بچه ها)

پرچم ما سه رنگه، سبز و سفید و سرخه (تکرار بچه ها)

شعار پرچم ما الله همیشه حکمه (تکرار بچه ها)

استان ما قشنگه، با مردم خونگرمش (تکرار بچه ها)

از استان ما قشنگه، با مردم خونگرمش، با همین ریتم دست زدن، ادامه بدهید تا ببینیم کدام یک از دانش آموزان این فریاد شادی را کامل می کند و هر کدام بهتر و هماهنگ تر بود، جایزه ای به او اهدا می شود.

شعر بعدی درباره کربلاست.

همکاران، دقت داشته باشند، فریاد شادی هایی باید اجرا کنید که جنبه های مذهبی، تربیتی و آموزشی به دانش آموزان انتقال دهد. شعر بالا، هم نام خلیج فارس در آن بود و هم پرچم معرفی شد. در واقع، عرق ملی را در بچه ها ایجاد کرد.

گاهی اوقات نمی توان بعضی مفاهیم را از طریق کتاب انتقال داد. از طریق فریاد شادی می توان این شعرها و داستان ها را انتقال داد.

جلسه ششم - فیلم چهارم

شعر اردویی کربلا:

با همان ریتم دست زدن، مربی شعر زیر را خوانده و دانش آموزان نیز تکرار می کنند.

دویدم و دویدم، به کربلا رسیدم (تکرار)

کنار جوی آبی، یک مشک خالی دیدم (تکرار)

مشک دادم به چشمه، چشمه به من آب داد (تکرار)

آب دادم به زمین، زمین به من لاله داد (تکرار)

لاله پر ناله داد، لاله پر ناله داد (تکرار)

تو گوش من می خونه، حسین حسین حسین جان (تکرار)

همکاران، دقت داشته باشند، دست زدن ها و تشویق ها در اردوها، رکن اصلی را انجام می دهد چراکه دست زدن باعث گردش جریان خون و ضربان قلب می شود و و از خستگی دانش آموزان جلوگیری می کند. علی الخصوص در اتوبوس، بچه ها هیچ وقت بد ماشین نخواهند شد و حالت تهوع به آن ها دست نخواهد داد. هم رفع خستگی می کند و بچه ها از بی حوصلگی در می آیند.

بعضی بازی ها میدانی است مانند دویدن؛ بعضی بازی ها را با توجه به شرایط جوی می توان در ماشین و فضاهای در بسته انجام داد.

معما: مربی از دانش آموزان می خواهد بین عدد ۱ تا ۹، یک عدد را در ذهن خود در نظر بگیرید. بهتر است کوچکتر باشد تا محاسبات ساده تر باشد. عدد را در ۳ ضرب کنید. جواب را منهای یک کنید. مجدداً جواب را ضربدر ۳ کنید. حال جواب را با عدد انتخاب شده اولی جمع کنید.

حال اگر عدد جواب نهایی یک دانش آموز ۱۷ باشد، متوجه می شویم که عدد ابتدایی که او در ذهن خود داشته، عدد ۲ بوده است.

عدد کلی شما ۳۷؛ عدد ۴

عدد کلی شما ۲۷؛ عدد ۳

عدد کلی شما ۱۸؛ اشتباه محاسباتی

بازی گل یا پوچ (پر یا پوچ)

یک بازی دیگر؛ مربی از دانش آموزان می خواهد یک وسیله را در یک دست خود (یا دست راست یا دست چپ) پنهان کنند. نام بازی پر یا پوچ (گل یا پوچ) است.

بازی ها باید هدفمند باشند یعنی یک مهارت ریاضی و محاسبات ذهنی را انتقال داد. در این بازی، با اعداد زوج و فرد آشنا می شوند.

برای دستی که پر است، یک عدد زوج کوچک در نظر بگیرید. برای دست خالی، یک عدد کوچک فرد. حال دست راست را در عددی زوج ضرب کنید. حاصل را به اضافه عدد دست چپ کنید. جواب شما فرد است یا زوج؟

اگر جوابتان فرد شود، شیء در دست راست است و اگر جواب نهایی زوج باشد، وسیله در دست چپ دانش آموز پنهان شده است.

یک دست دیگر؛ دست روستایی

دقت داشته باشید، اگر قرار است دستی را تمرین کنید، از قبل با بچه ها یکی دو بار تمرین کنید و از بچه ها بخواهید انجام دهند.

یک - یک دو - یک

یک دو - یک دو - یک دو - یک

یک فریاد شادی؛ رو رو محصل

همراه با دست زدن به صورت منظم

رو رو محصل، در مسیر راه (۲) محصل شادی کن (۲) زندگی زیباست (۱) محصل شادی کن (۲) زندگی زیباست (۱)

جلسه ششم - فیلم پنجم

مدیریت در اردو - بخش اول

- اردو چیست

- اصول و مبانی ۴ گانه مدیرین اردو

- اهداف اردو

- اهداف میانی و کاربردی

- هدف خاص

- علم و آگاهی و شناخت به انسان

- علم و آگاهی به علوم و فنون و مهارت ها

- علم و آگاهی و شناخت به روش

مدیران، معاونین آموزشی و پرورشی و مربیان پرورشی مدارس؛ یکی از موقعیت های تربیتی مدارس را به بررسی و بحث و تبادل نظر بنشینیم.

موقعیتی بسیار دلپذیر و پر از شور و نشاط - موقعیت تربیتی اردو

بررسی اصول و مبانی مدیریت اردوهای تربیتی

اردو چیست؟ بر اساس دستورالعملی که معاونت پرورشی وزارت متبوع به مدارس ابلاغ کرده، اشاره شده که اردو یک سفر دسته جمعی است البته نه مثل سایر سفرهای دسته جمعی خانوادگی و فامیلی بلکه دارای مشخصات و ضوابط خاصی است.

اردو، این سفر دسته جمعی، از نظر امور تربیتی دارای این خصوصیات است:
- دارای هدف معین است.

- برنامه مدون و از پیش تدوین شده دارد

- دارای سازمان و تشکیلات خاصی است یعنی هر هفت دانش آموز یک گروه و هر ۳ یا ۴ گروه یک رسد تشکیل می دهند. هر کدام در گروه دارای مسئولیت و سمتی هستند.

- علاوه بر اینها، اردو باید دارای مجوز برگزاری باشد؛ مجوزی از ادارات مربوط اخذ شده.

- همچنین اردو را مربیان با تجربه و دوره دیده همراهی می کنند تا بتوان به خوبی اداره کرد

چرا باید دانش آموزان را با آن همه مشکلات به اردو برد؟

قبل از آن، همان طور که در اردوها انجام می دهیم که آغاز جلسه با فرزندان عزیزمان، دعای مطالعه را قرائت می کنیم و دعای مطالعه را باهم بخوانیم

اللهم اخرجنی من ظلمات الوهم و اکرمنی بنور الفهم

اللهم افتح علینا ابواب رحمتک و انشر علینا خزائن علومک

برحمتک یا ارحم الراحمین

یک تحقیق و بررسی اجمالی نشان می دهد که اکثر کشورهای دنیا، از برنامه های گروهی که مفرح و پر از شور و نشاط است، مانند اردو، برای تربیت عملی و هدفمند و معنی دار نوجوان و جوان، حسن استفاده را می برند. ما که به طریق اولی، رسالت به دوش شغل انبیا و خداوند هستیم و تربیت مخاطبین به عهده ماست، باید بیش از دیگران، از این فضای پر شور و نشاط و مفید تربیتی استفاده کنیم.

ادامه شغل انبیا کار بسیار ظریف و خطیری است. به عنوان مربیان و معلمین و مدیران آموزش و پرورش باید فرزندان را در مسیر تحقق تربیت اسلامی و پرورش افرادی صالح و با ایمان و مفید برای جامعه بشری بر مبنای ساحت های شش گانه سند بنیادین آموزش و پرورش تربیت کنیم؛ آن هم در مدرسه طبیعت و در دامن طبیعت و از این فضا بهره های لازم را ببریم و انسان ملول و خسته از زندگی ماشینی امروز را مجدداً با

طبیعت آشتی دهیم و در تأمین بهداشت روانی و شکوفایی قابلیت های فطری فرزندان عزیزمان در اصلی ترین راهیافت گام برداریم و تربیت در مدرسه طبیعت یعنی اردو را بر مبنای ساحت های شش گانه سند بنیادین، برنامه ریزی و اجرا کنیم.

بررسی اصول و مبانی چهارگانه مدیریت اردو:

مولا علی (ع): انسان برای انجام هر کاری باید علم و آگاهی داشته باشد و اگر بدان عمل، علم نداشته باشد، به هدف مورد نظر نخواهد رسید. هرچه بیشتر حرکت کند، از هدف دورتر می رود. علمای علم مدیریت معتقدند که سخت ترین نوع مدیریت، مدیریت آموزش و پرورش مدارس است. مدیریت یک مدرسه به مراتب از مدیریت یک کارخانه مشکل تر است. آموزش مدیریت در کلاس و محدوده مدرسه این قدر مشکل است؛ حال این تعلیم و تربیت را اگر به دامن طبیعت ببریم، به مراتب مشکل تر می شود. برای این امر خطیر تربیت در دامن طبیعت و دور از کلاس و محدوده مدرسه، به طریق اولی باید علم و آگاهی داشته باشید.

یک مدیر اردو باید نسبت به ۴ اصل و رکن، علم و آگاهی داشته باشد و سپس اردو را برگزار کند.
۴ اصل اردو:

۱. اصل علم و آگاهی و شناخت به هدف؛ هدف اردو باید مشخص باشد و برگزار کننده بداند که اردو چه هدفی دارد.
۲. اصل علم و آگاهی و شناخت به انسان (گروه مخاطب) نیازها و خصوصیاتشان
۳. اصل علم و آگاهی و شناخت به فنون و مهارت های مورد نیاز
۴. اصل علم و آگاهی و شناخت به روش

اهداف اردوهای تربیتی به ۳ بخش تقسیم می شوند:

۱. هدف اصلی

۲. اهداف میانی و کاربردی

۳. هدف خاص

اهداف اصلی: هدف اصلی اردوهای تربیتی با عنایت اولین ساحت از ساحت های شش گانه سند تحول، که تربیت دینی و اخلاقی و اصل خدا محوری و ایمان گرایی است را از کلام الهی که خود اولین مربی و پرورش دهنده انسان است، از پروردگار قادر متعال می گیریم.

خداوند قادر و متعال در قرآن کریم می فرماید:

وما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون: ما جن و انس را نیافریدیم جز برای بندگی و شناخت (مگر برای اینکه پرستش مان کنند و بشناسند)

این هدف اصلی اردوها را اقامه نماز جماعت و استفاده از یک روحانی جوان و خوش خلق و در زیباترین فضاهای ممکن برای فضای نمازخانه استفاده کردن و تقسیم کارهای نماز به گروه ها و دانش آموزان و

همچنین برگزاری دعا‌های کامل، ندبه، توسل و سایر دعاها تحقق داده و پیگیری می‌کنیم. علاوه بر نماز و دعا، به این بسنده نمی‌کنیم بلکه با شیوه‌های جاذبه‌دار دیگری هم، این هدف را پیگیری می‌کنیم. به عنوان مثال، یک پروژه به گروه‌ها می‌دهیم. سرگروه محترم گروه یاس کبود یا گروه شهید مطهری؛ شما ۳۰ دقیقه فرصت دارید در دامن اردوگاه بچرخید و زیباترین گل صحرایی را انتخاب کنید و به جلسه عمومی اردو بیاورید؛ بچه‌ها به همراه مربی علاقه‌مند و با ایمان حرکت می‌کنند و به جایی می‌رسند که گل‌های زیبای صحرایی روئیده، دست‌ها دراز می‌شود تا گل‌ها را بچینند، مربی می‌گوید: بچه‌ها، بچه‌ها، صبر کنید، این را نگاه کنید چه گلبرگ‌های منظمی، چه رنگ دلربایی، چه عطر دلپذیری، بچه‌ها این همه زیبایی و نیکی از این خاک تیره

و یا به عنوان آشنایی با صور فلکی؛ شب هنگام بچه‌ها را به فضای آزاد طبیعت آورده و همین‌که سرها به سوی آسمان بالا می‌رود تا دب اکبر و اصغر، ستاره قطبی و قبله را به آن‌ها بشناسانیم، در همین لحظه عظمت کهکشان‌ها، سراسر وجود دانش‌آموزان را شرحه شرحه از خداوند می‌کند بدون اینکه نامی از خدا برده شود؛ غیر مستقیم.

مصدق این قطعه:

چون نور که از مهر جدا هست و جدا نیست // عالم همه آیات خدا هست و خدا نیست
در آینه بینید اگر صورت خود را // این صورت آینه، شما هست و شما نیست
آری، این گونه غبار بی‌خبری از فطرت پاک و خداجوی دانش‌آموزان را برطرف می‌کنیم.

اهداف میانی و کاربردهای اردوهای تربیتی:

برای شرح این بخش، به سراغ علمای علوم انسانی شرق و غرب نرویم. نزد عزیزی برویم که کلامش دون کلام خالق و فوق کلام مخلوق است (مولا علی (ع)).

مولا علی (ع): کونوا فی الناس کالنحلہ فی الطیر: ای انسان در میان مردم مانند زنبور عسل در میان پرندگان باش. به عبارتی دیگر: ای انسان، بین زندگی زنبور عسل چه خصوصیتی دارد، تو هم در زندگی با آن خصوصیات در میان مردم زندگی کن.

خصوصیات زندگی زنبور عسل:

۱. گروهی زندگی می‌کنند و جامعه پذیرند
۲. دارای تشکیلات هستند و هر کدام در تشکیلات مسئولیتی دارند و سازماندهی شدند.
۳. رهبر دارند و از رهبر خود متابعت می‌کنند
۴. تقسیم کار می‌کنند و هر کدام مسئولیتی به عهده دارند
۵. هرکس کاری را که به عهده گرفته، با دقت، صحیح و با علاقه انجام می‌دهد
۶. بهداشت را در حد اعلا رعایت کرده و هیچ ناپاکی را به کندو راه نمی‌دهند
۷. از کندو (وطن) خود دفاع می‌کنند در حدی که با نیش زدن دشمن، خود از بین می‌روند. (ایثار)
۸. به طور دائم در سعی، تلاش و کوشش هستند و خستگی ناپذیر کار می‌کنند

۹. هیچ وقت ناامید نمی شوند. بارها کندو را خراب کنید؛ از نو باهم شروع به ساختن می کنند؛ نومیدی در وجودشان نیست

۱۰. نظم بر کارشان حکمفرما است حتی خانه هایشان را هم منظم می سازند

۱۱. در حد اعلا صرفه هستند. حتی در خانه سازی یک دیوار بین دو خانه مشترک است و همه عسل تولیدی خودشان را مصرف نمی کنند؛ بخشی را صرفه جویی می کنند

۱۲. در زندگی بهترین را انتخاب می کنند. (گل)

۱۳. سود رسان هستند و به طبیعت صدمه ای نمی زنند

۱۴. هدف مشترک و وحدت رویه دارند. باهم دنبال یک هدفند

۱۵. از نوزادان و فرزندان و نسل خود با دقت مراقبت می کنند

۱۶. تولید آن ها عالی است. تاریخ مصرف نداشته و هیچ وقت فاسد نمی شود

۱۷. از همه مهمتر: مشمول وحی الهی شده اند و نتیجه کار و تلاششان شفابخش است

۱۸. دائم در ذکر صلوات هستند

۱۹. در کندو قانون داشته و این قوانین را رعایت می کنند

به نظر می رسد که این رهنمود مولا علی (ع) اگر در تعلیم و تربیت عملی فرزندان ما به خصوص در اردوها به عنوان اهداف تربیتی پیاده شود، برای تحقق مدینه فاضله، چیزی کم نداریم.

اهداف خاص

بخش الف و ب اهداف برای همه اردوها باید مد نظر برگزار کنندگان اردوها باشد. اما هر اردویی ممکن است یک اردوی خاصی باشد.

۱. مسابقات قرآنی: به طور مثال اگر ما یک سری مسابقات قرآنی را برگزار می کنیم، بهتر است مرحله پایانی آن را در اردوگاه برگزار کنیم. هدف خاص این اردو می شود برگزاری مسابقات قرآن ولی اهداف یک و دو را دارند.

۲. مسابقات فرهنگی هنری: یا برگزاری مسابقات فرهنگی هنری؛ نباید گفت چون مسابقه فرهنگی هنری در اردوگاه است، دیگر نماز جماعت، دعا و نیایش دیگر مهم نیست؛ اینها حتما جزو برنامه اصلی هر اردویی است.

۳. مسابقات ورزشی: ممکن است مسابقات فرهنگی را به اردو و اردوگاه ببریم؛ نباید گفت چون مسابقات ورزشی در اردوگاه است، دیگر اهداف یک و دو مهم نیست.

در هر صورت، اردو با هر هدف خاصی برگزار می شود، باید هدف های بخش الف و ب را نیز در برنامه منظور کنیم.

علم و آگاهی و شناخت به انسان

دومین اصلی که مدیران برگزار کننده اردو و عوامل اجرایی باید به آن علم، آگاهی و شناخت داشته باشند، علم و آگاهی و شناخت به انسان است.

امام خمینی (ره): ما باید این خود گم کرده را پیدا کنیم.
دومین رکن و اصلی که مدیر اردو و سرپرستان اردو به آن علم و آگاهی داشته باشند، همین انسان، موجود ناشناخته است. پس از قرن ها هنوز معتقدیم انسان موجودی ناشناخته است.
انسان که مخاطب شماسست و باید طوری تربیت شود که:

۱. مؤمن و صالح باشد
  ۲. پاکدامن باشد
  ۳. شجاع باشد
  ۴. متعهد باشد
  ۵. امانت دار باشد
  ۶. حقیقت جو باشد
  ۷. خلاق باشد
  ۸. سالم باشد
  ۹. جهادگر، تربیت شده باشد
  ۱۰. توانا باشد
  ۱۱. وقت شناس، تربیت شده باشد
  ۱۲. ظلم ستیز باشد
  ۱۳. به حفظ محیط زیست علاقه مند باشد
  ۱۴. مهم این که کمال جو، تربیت شده باشد
  ۱۵. زندگی خود را در مسیر رضایت الهی برنامه ریزی کرده باشد
- برای تحقق تربیتی با این مؤلفه ها و خصوصیات نیازمند آنیم که مدیر اردو و کادر برگزار کننده اردو، انسان و گروه مخاطب خود را بیش از پیش بشناسد و به این مسئله عنایت داشته باشند که از منظر ساحت های سند تحول بنیادین و همچنین تربیت اسلامی خطوط حرکت انسان در چهار محور تبیین شده است:

۴ محور ارتباط انسان:

۱. محور ارتباط انسان با خود
۲. محور ارتباط انسان با خدا
۳. محور ارتباط انسان با خلق
۴. محور ارتباط انسان با خلقت

با توجه به محورهای چهارگانه، که به جاست مدیران برگزار کننده اردوها، برای شناخت بیشتر انسان به سخنان خالق او که در قرآن آمده است، توجه ویژه ای نمایند و ببینند خداوند سیمای انسان را در قرآن چگونه ترسیم و تصویر نموده است.

معلم شهید، استاد مطهری این فیلسوف بزرگوار معاصر در کتاب انسان در قرآن می فرماید:

عالی ترین مدح ها، بزرگترین مذمت های قرآن درباره انسان است. او را از آسمان و زمین و فرشته برتر و در همان حال از دیو و دد و چهارپایان پست تر شمرده است. از نظر قرآن انسان موجودی است که توانایی دارد

جهان را مسخر خویش سازد و فرشتگان را به خدمت خویش گمارد و هم می تواند به اسفل السافلین سقوط کند. آری، انسان از نظر قرآن، تمام کمالات را به صورت بالقوه دارد و باید آنها را به فعلیت رساند و این خود اوست که باید سازنده و معمار خویش باشد.

استاد می فرماید: تربیت و پرورش دادن یک موجود زنده یعنی شکوفا نمودن استعدادهای درون آن موجود. در ادامه می فرماید: در درون انسان، امیال و خصیصه های ذیل وجود دارد:

۱. میل و خصیصه حقیقت جویی (علم و آگاهی)

۲. میل و خصیصه زیبایی خواهی (هنر و ذوق)

۳. میل و خصیصه تقدیس و پرستش (خدا پرستی)

۴. میل و خصیصه خیر اخلاقی (نیکوکاری)

۵. میل و خصیصه خلاقیت (آفرینندگی و ابتکار)

و لذا در اردوهای تربیتی، لازم است مدیران و مربیان، با توجه به خصوصیات مقاطع سه گانه و گروه های سنی، این امیال و خصیصه ها را مورد توجه ویژه قرار دهند و در برنامه ریزی و تدارکات اردو، پیش بینی لازم برای ارضا و اقتناع هر یک از این خصیصه های پنج گانه را بنمایند تا همه بخش های وجود مرتبی، هماهنگ رشد کنند و موزون به سوی کمال گام بردارند.

با وجود تفاوت های جسمی و روحی و نیازهای متفاوت گروه های سنی، باید از برگزاری اردوی همزمان دو یا چند گروه غیر هم سن خودداری کنیم تا بتوانیم بر اساس این امیال و گروه های سنی، عزیزان مخاطب را به سوی خداوند قادر متعال و تربیت اسلامی و انسانی هدایت کنیم.

اصل علم و آگاهی و شناخت به علوم، فنون و مهارت های مورد نظر سومین اصل از اصول و مبانی مدیریت اردو است.

مهارت هایی که قرار است در اردو به مخاطبین و دانش آموزان انتقال داده و آموزش دهیم، همان مهارت هایی که در برنامه نیز پیش بینی شده و قرار است بر اساس برنامه تدوین شده، مطلب را به مخاطب منتقل کنیم. برای این مسئله، حداقل، ما همراهان با بچه ها در اردو باید این موارد ذیل را بدانیم:

۱. کمک های اولیه و امداد و نجات که اطلاع داشتن از این مورد بسیار حیاتی است

۲. گره ها و چوب بندی؛ چند گره اساسی است که برای درست کردن وسایل استفاده در اردو برای چوب بندی ها مورد استفاده قرار می گیرد که باید اطلاع داشته باشیم

۳. چادر زنی و اردو زنی؛ یک مربی همراه دانش آموزان در اردو باید نحوه برپایی چادر و جمع کردن آن را بداند

۴. اطلاع از اصول کوهپیمایی؛ با چه اصولی، دانش آموزان را به کوه ببریم که حادثه کمتری پیش بیاید

۵. جهت یابی و نقشه خوانی؛ وقتی به دامن طبیعت می رویم نیاز داریم که جهت ها و قبله را برای اقامه نماز بشناسیم

۶. آشنایی با بازی های گروهی

۷. تقویت سواد رسانه ای؛ چون دانش آموزان در این زمینه از مربیان جلوتر هستند

چهارمین اصل از مبانی مدیریت اردو، اصل روش است.

علم و آگاهی و شناخت به روش:

با توجه به اینکه شغل مدیران و مربیان، ادامه رسالت خطیر انبیا بوده، شایسته و بجاست که در تربیت عملی دانش آموزان، این امانت های مردم که اردو شرکت می کنند، همان روش و سیره تربیتی انبیا و اولیای الهی را الگو و سرمشق خود قرار دهند و لذا لازم است هرچه بیشتر، با شیوه عملکرد این اسوه های بی بدیل الهی آشنا شویم.

به اختصار، روش ها و الگوهایی که انبیا و اولیا در تربیت مخاطبین خود به کار برده اند عبارتند از:

۱. تلفیق علم و عمل
۲. تلفیق بیان و عمل؛ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ: هرچه می گفتند، عمل می کردند. در دامن اردو و اردوگاه، فرزندان ما بیش از آنکه به صحبت ما توجه کنند، به عمل ما توجه دارند
۳. تلفیق ایمان و عمل
۴. تربیت عملی؛ بیش از آنکه تئوری کار کنند، به صورت عملی تربیت می کردند
۵. مودت و محبت (محبت یکسان و بی شائبه برای همه مخاطبین)
۶. نرم خویی
۷. به نیکویی سخن بیان کردن
۸. موعظه و نصیحت
۹. داشتن تسلط به عواطف و سعه صدر
۱۰. قصه گوئی و استفاده از سرگذشت
۱۱. خدمت به خلق (بدون چشمداشت و پاداش)
۱۲. پاداش و تنبیه در مقابل عملکرد دیگران
۱۳. روشی عقلانی
۱۴. همکاری در انجام کارها
۱۵. برابری در اجرای قانون؛ همه را یکسان در برابر قانون قرار دادن
۱۶. ارزش برای کار و تلاش قائل بودن
۱۷. همبازی شدن با بچه ها؛ چون سر و کارت با کودک فتاد، پس زبان کودکی باید گشاد؛ اولیا این گونه بودند.
۱۸. رعایت کرامت انسان؛ حتی اگر قرار است نامه ای به دست بچه ها بدهیم، داخل پاکت گذاشته و پروژه را به آن ها عرضه کنیم.

صاحبدلی به مدرسه آمد ز خانقاه بشکست عهد صحبت اهل طریق را. گفتم میان عالم و عابد چه فرق بود تا اختیار کردی از آن این فریق را. گفت آن گلیم خویش بدر می برد ز موج وین جهد می کند که بگیرد غریق را

نکات پایانی جلسه:

۱. اردوی اصیل و واقعی از نظر آموزش و پرورش چگونه و چیست و چه خصوصیتی دارد؟ معاونت پرورشی وزارت متبوع، دستورالعملی در این رابطه به مدارس ابلاغ کرده. در آن دستورالعمل آمده است، اردو یک سفر گروهی است نه سفر معمولی که ضوابط و شرایط خاص دارد. برنامه و تشکیلات و اهداف دارد و بر این اساس، این سفر گروهی اجرا می شود.

۲. از نظر ساحت های سند تحول بنیادین، اردو چیست؟ اردو یعنی تربیت عملی دانش آموزان در مدرسه طبیعت (اردو) بر اساس سبک زندگی اسلامی

۳. چرایی برگزاری و رفتن به اردو؛ چرا دانش آموزان را به اردو می بریم؟ در دنیا، کشورهای پیشرفته از این فضای مفرح، حسن استفاده را برای تربیت هدفمند دانش آموزان می نمایند و ما باید به طریق اولی، از این فضا استفاده کنیم.

۴. اصول و مبانی مدیریت اردو کدامند؟ چهار اصل: اصل علم و آگاهی به هدف، اصل علم و آگاهی به انسان، اصل علم و آگاهی به فنون و مهارت ها، اصل علم و آگاهی به روش.

۵. اهداف اردو به چند دسته تقسیم می شوند؟ به سه دسته: هدف اصلی، اهداف میانی و کاربردی و هدف خاص

هدف اصلی اردوها تربیتی چیست و از کدام مرجع باید گرفت؟ خالق هستی، اولین مربی در قرآن فرموده: و ما خلقتهم جن و الانس الا ليعبدون: ما خلق نکردیم پریان و آدمیان را مگر برای عبادت و شناخت ما

جلسه ششم - فیلم ششم

مدیریت اردو - بخش دوم

- ارکان خمسه طلایی تربیت عملی در اردوها:

- بازی

- سرود، شعار، فریاد شادی

- داستان سرایی و نمایش قصه

- کار و هنر

- گردش و بازدید

- مراحل برگزاری اردو

در محضر شما، می خواهیم به بررسی یکی از موقعیت های تربیتی مدارس بپردازیم که موقعیتی بسیار دلپذیر و پر از شور و نشاط؛ موقعیت تربیتی اردو:

علاوه بر روش انبیا که الگوی کار تعلیم و تربیت ما در اردوهاست، از پنج رکن طلایی هم بهره می بریم. به خاطر ارزشمند بودن این پنج رکن، آن ها را ارکان خمسه طلایی تربیت عملی در اردوها نام گذاشته ایم.

۱- اولین رکن: بازی

۲- سرود و شعار و فریاد شادی؛ گاهی یک سرود ملتی را به پا و قیام وا می دارد

۳- داستان سرایی و به نمایش درآوردن قصه

۴- کار و هنر؛ انواع کارهای فنی برای پسران و انواع کارهای هنری برای دختران را در برنامه اردو پیش بینی می کنیم.

۵- گردش علمی و بازدید از اماکن زیارتی، تاریخی، طبیعی، فرهنگی، صنعتی، هنری، اقتصادی و رشته های مختلف

اولین رکن طلایی تربیت عملی در اردو، بازی است.

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَىٰ يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ (۱۱) گفتند ای پدر تو را چه شده است که ما را بر یوسف امین نمی دانی در حالی که ما خیرخواه او هستیم

أَرْسَلُهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعُ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ (۱۲) فردا او را با ما بفرست تا [در چمن] بگردد و بازی کند و ما به خوبی نگهبان او خواهیم بود

این آیه، آیه بازی است سوره ۱۲ جزء ۱۲ آیه ۱۲ که گویا پروردگار عالمیان و رب قادر متعال، انسان را آفریده و جهان را بازیچه او قرار داده تا با استفاده از این عرصه عظیم و گسترده هستی، امر خطیر و بسیار مهم تکامل که هدف خلقت است، در وجود انسان تحقق پیدا کند. واقعیت این است که در هیچ جا مانند بازی همه امکانات وجود انسان متمرکز و جمع نمی شود و هماهنگ عمل نمی کند. بچه ها در بازی ها نقش آفرینی می کنند و آنچه را در زندگی واقعی باید عمل کنند، در بازی تمرین می کنند و در یک کلام تمرین همه آنچه که در زندگی اجتماعی، مورد نیاز انسان است، در بازی تحقق پیدا می کند و مربیان در اردو باید از این رکن ارزشمند طلایی برای رشد همه جانبه فرزندان عزیز، حسن استفاده را بکنند

رکن دوم سرود، شعار و فریاد شادی

از سرود و شعار و فریادهای شادی که دارای آوا و نوا و محتوای مفید تربیتی و سازنده باشد، حسن استفاده را ببرند؛ سرودهایی که مقبول و مشروع بوده و در چهارچوب ارزش های اسلامی باشد. به این سرود توجه کنید:

اردوی امروز ما امروز ما نگاه به فرداست نگاه به فرداست

ساختن فردای خوب فردای خوب / شایسته ماست شایسته ماست

از اسلام و از ایران هویت داریم در جان / سخن رهبر ما رهبر ما /

نوآوری شکوفاییه / اقتصاد مقاوم با اقدام و با عمل

پاشو پاشو هم پیمان با خدا شو / پاشو پاشو پاشو راهی کربلا شو

یا حسین کربلا

رکن سوم: داستان سرایی و به نمایش درآوردن قصه

اثرات مفید تربیتی قصه گویی برای کودک و نوجوان حتی برای افراد بزرگسال را شما معلمان و مربیان، کاملاً آگاه هستید. استفاده از این وسیله تربیتی که خداوند رحمان هم در کلام خود در قرآن از آن استفاده نموده، ابزار بسیار جاذب و سازنده است به خصوص استفاده از قصص قرآن که از بچه ها در اردو بخواهیم قصه های کوتاه قرآن را به نمایش درآورند.

رکن چهارم از ارکان خمسه طلایی: کار و هنر

مولا علی (ع) می فرمایند: کار بالاترین تفریح است.

در اردوها به خصوص اردوهای بلند مدت می توانیم با پیش بینی انواع کارهای فنی و عمرانی و هنری و با تهیه وسایل مورد نیاز هر کار، برنامه کارهای مفید را در حرکت های تربیتی اردو بیاوریم. بهترین نمونه این اردوها در سال های اخیر، اردوهای جهاد سازندگی است.

کار روح انسان را جلا می دهد و احساس مفید بودن را در وجود آدم تقویت می کند.

کار مناسب برای پسران در اردو از رشته های مختلف فنی مثل نقاشی ساختمان، بنایی، نجاری و ... و برای اردوی دختران رشته های آشپزی، سفره آرای، شیرینی پزی، خیاطی، مکره بافی، منجوق دوزی، گل سازی، مجسمه سازی و ... استفاده کرد.

رکن پنجم طلایی از ارکان خمسه طلایی در تربیت عملی اردوها، گردش و بازدید علمی است.

مولا علی می فرماید: جهان هرکس به اندازه وسعت فکر اوست.

یکی از بزرگترین عوامل گسترش توسعه و فکر و اندیشه انسان، گردش های علمی و بازدید از اماکن مذهبی، طبیعی، تاریخی، فرهنگی، هنری، صنعتی، اقتصادی، اجتماعی است که موجب جهت دادن و تقویت جهان بینی افراد می شود و بسیار مفید و سازنده است به خصوص در اردوهای چند روزه از آنها باید متناسب با مقاطع سنی فرزندان عزیزمان حداکثر استفاده را کرد.

البته برای حسن اجرای گردش علمی، لوازم و امکانات مورد نیاز را قبل از آن پیش بینی کنند و برای بازدید عملی آماده کنند.

گردش علمی و بازدید جهان بینی را جهت می دهد. نظر انسان گسترش پیدا می کند، موجب وسعت فکر و اندیشه می شود، موجب شناخت تاریخ و آثار گذشتگان می شود، هستی شناسی را تقویت می کند همچنین جامعه شناسی را در پی دارد و خلاقیت متربیبان تقویت می شود و دانش آموزان با روش تحقیق و پژوهش آشنا می شوند.

برای برگزاری اردو، چه مراحل را طی می کنیم؟

مراحل برگزاری آزمون:

سه مرحله دارد: مرحله قبل از اردو، مرحله حین برگزاری اردو و مرحله پایانی و بعد از اردو

- قبل از اردو: فراهم کردن و انجام آنچه در پاسخ منطقی و عملی این پنج کلمه استفهامی که باید تحقق یافته باشد:

- ۱- چرا اردو برویم، با چه هدفی
- ۲- چه کسانی؛ مخاطبین ما اردو چه کسانی هستند و چه خصوصیاتی دارند
- ۳- چه جایی؟ کجا قرار است برویم: اردوگاه، دامن طبیعت، دشت ...
- ۴- چه وقت و زمانی: زمستان، تابستان، بهار، تعطیلی ...
- ۵- چگونه؛ با چه امکانات و وسیله و بودجه ای به اردو برویم

قبل از اردو باید تبلیغ کرده، ثبت نام کنیم، هزینه را برآورد کرده، منابع مالی را مشخص کرده، کادر را انتخاب کنیم همچنین چهار تا نمودار کادر را بکشیم و برنامه زمان بندی اردو را تنظیم کرده باشیم.

مرحله حین اردو:

- ۱- تشکیل جلسه هماهنگی با مسئولین اردوگاه
- ۲- تشکیل جلسه هماهنگی با شورای اردو
- ۳- اجرای دقیق برنامه تدوین شده روزانه اردو
- ۴- ارزشیابی روزانه از چگونگی اجرای برنامه ها
- ۵- جلوگیری از هر گونه بی نظمی
- ۶- اجرای مراسم صبحگاهی با حضور همه شرکت کنندگان
- ۷- اعلام نتایج ارزشیابی فعالیت های گروه ها و اهدای پرچم افتخار به گروه برتر
- ۸- یادآوری و اعلام برنامه ها و تغییرات احتمالی که برنامه داده
- ۹- تهیه گزارش مصور از تمام فعالیت ها
- ۱۰- نظارت بی وقفه و دقیق بر حسن اجرای آنچه که در برنامه پیش بینی شده

مرحله بعد از اردو:

- ۱- تحویل و تحول به موقع و سریع آنچه از اردوگاه ها و ارگان ها و افراد به امانت گرفتیم بدون کم و کاست؛ حتی فضا را باید تمیز تحویل داد
- ۲- تهیه گزارش مالی و تسویه حساب با اشخاص حقیقی و حقوقی
- ۳- برگزاری جلسه تشکر و سپاس از کلیه دست اندرکاران اجرایی و تقدیر از آنها
- ۴- ایجاد ارتباط و استمرار آن با شرکت کنندگان در اردو

نکات پایانی:

- ۱- علم و آگاهی و شناخت به انسان و گروه مخاطب موجب حسن برگزاری اردو و تحقق تربیت عملی می شود. بیش از گذشته، باید انسان مخاطب را بشناسیم.

۲- علوم و فنون و مهارت های مورد نیاز در برگزاری اردو کدامند؟ کمک های اولیه، چادر زنی، کوهپیمایی، نقشه خوانی، بازی های گروه ها و سرودها و فریادهای شادی

۳- روش انبیا و اولیا در تربیت عملی انسان چگونه بوده است که باید الگوی ما باشد: انبیا در تربیت انسان، گفتار و رفتارشان یکی بوده است، محبت آنها نسبت به هم مساوی بوده است حتی نگاه را بین مخاطبین تقسیم می کردند، سخن لین داشتند، و از همه مهمتر تنبیه و تشویق به جا و به موقع داشتند و این گونه انسان ها را تربیت می کردند.

۴- ارکان خمسه طلایی تربیت عملی در اردوها؛ به وسیله این پنج رکن طلایی، تربیت عملی تحقق پیدا می کند (بازی، سرود و فریاد شادی، قصه و داستان سرایی، کار و هنر، گردش علمی و بازدید از اماکن مذهبی، تاریخی، طبیعی، صنعتی، اقتصادی و ...)

۵- جایگاه بازی های گروهی و سرودها در اردوها - واقعیت این است که هیچ جا مثل بازی، همه امکانات وجود مخاطب یک جا هماهنگ جمع نمی شود و ما باید از بازی های گروهی برای جهت دادن نسل انقلاب و آینده پرداز میهن اسلامی و مخاطبین و دانش آموزان عزیز، بسیار استفاده کنیم. البته مربی، بازی را نباید به بازی بگیرد و یک سرود یک امتی را به قیام وادار می کند و ما باید انواع سرودها با محتوای بسیار سازنده را در برنامه های اردو پیش بینی کنیم.

۶- برگزاری اردو که سه مرحله قبل از اردو، حین اردو، بعد از اردو است. هر کدام از این سه مرحله مسائل خاص خودشان را دارد که برای برگزاری یک اردوی موفق باید مدیران نکات هر سه مرحله را مد نظر داشته باشند.

جلسه هفتم - فیلم اول

قابلیت ها و پیشگیری از آسیب های فضای مجازی - بخش اول

- فضای مجازی

- امنیت مودم های وای فای

آشنایی با راهکارهای تأمین امنیت در فضای مجازی

صحبت درباره فضایی است که در این فضا، افراد به صورت حقیقی باهم ارتباط ندارند بلکه در این فضا به صورت مجازی باهم در ارتباط هستند.

تعریف فضای مجازی - یک محیط کاملاً الکترونیکی یا محیطی کاملاً شبکه ای است که در آن یک سری رایانه ها به صورت شبکه ای در سرتاسر دنیا به هم متصل شده اند.

فضای مجازی می تواند برای کاربران خودش امکانات خیلی خوبی را فراهم کند، آزادی ها و فرصت های خوبی را به همراه داشته باشد و در مقابل، می تواند برای کاربران خود آسیب ها، خطرات و محدودیت هایی نیز به همراه داشته باشد.

فضای مجازی ویژگی های خیلی خوبی دارد؛ در مقابل، آسیب ها و پیامدهای منفی نیز به همراه دارد.

ویژگی های فضای مجازی

از ویژگی های فضای مجازی می توان چند مورد را مثال زد:

۱- **تبدیل مکان به فضا؛** یکی از ویژگی های فضای مجازی، تبدیل مکان به فضاست که مکان حقیقی را به فضای مجازی تبدیل می کند.

۲- **ارتباط فرا محلی؛** یکی دیگر از ویژگی های فضای مجازی، بحث ارتباط فرا محلی است که افراد می توانند با مکان هایی دورتر از آن مکانی که خودشان هستند، در دنیای مجازی ارتباط بگیرند.

۳- **دسترسی آسان به آخرین اطلاعات؛** یکی از ویژگی های بارز و بسیار خوب فضای مجازی، بحث دسترسی آسان به آخرین اطلاعات روز و مهم دنیاست که افراد می توانند از طریق فضای مجازی، جدیدترین و به روزترین اطلاعات و اخبار را به دست بیاورند.

معایب و پیامدهای منفی فضای مجازی

از معایب و پیامدهای منفی فضای مجازی، می توان یک سری مثال زد:

۱- **اعتیاد؛** اولین و بارزترین پیامد منفی فضای مجازی که امروزه در خانواده ها و در بین دانش آموزان و جوانان و نوجوانان به عینه مشاهده می شود، بحث اعتیاد به شبکه های اجتماعی است که متأسفانه به علت جذاب بودن و گسترده بودن بحث فضای مجازی، می بینیم که عده زیادی از افراد به خصوص قشر جوانان و نوجوانان، اعتیاد فراگیری نسبت به فضای مجازی پیدا کرده اند.

۲- **آسیب های روحی، فکری و جسمی؛** یکی دیگر از معایب فضای مجازی که می توان به آن اشاره کرد، بحث آسیب های روحی، فکری و جسمی است که متأسفانه به علت اینکه افراد، وقت بسیار زیادی از اوقات خود را صرف فضای مجازی می کنند، در نتیجه به مرور زمان دچار یک سری اختلالات روحی، جسمی و فکری در جسم و روح و فکرشان می شوند.

بیشتر خانواده ها و به خصوص پدران و مادران، به این عقیده اند که چون فضای مجازی یک سری خطرات و آسیب های بسیار زیادی دارد، در نتیجه نمی خواهند فضای مجازی، اینترنت، سیستم های رایانه ای و سیستم های مخابراتی را به داخل خانه راه بدهند و از ورود تکنولوژی به داخل خانه ممانعت می کنند که این طرز فکر، طرز فکر کاملاً اشتباهی است. به پدران و مادران و کلیه کاربران فضای مجازی توصیه می شود که می بایست از فضای مجازی استفاده کرد اما قبل از اینکه از فضای مجازی، سیستم های رایانه ای و تجهیزات مخابراتی استفاده کنیم، می بایست سطح آگاهی خودمان را نسبت به فضای مجازی بالا ببریم و در مقابل، امنیت خودمان را نسبت به فضای مجازی، سیستم ها و تجهیزات رایانه ای بالا ببریم. پس باید به دو مقوله خیلی مهم، توجه داشته باشیم: یکی اینکه سطح آگاهی مان را بالا ببریم و دوم اینکه امنیت خودمان را در فضای مجازی و سیستم های رایانه ای و تجهیزات مخابراتی بالا ببریم تا با این دو مقوله بیان شده، یکی سطح آگاهی نسبت به فضای مجازی و اطلاعات عمومی خودمان نسبت به سیستم های رایانه ای و

تجهیزات مخابراتی بالا ببریم و دیگر اینکه امنیت خودمان را در فضای مجازی بالا ببریم، امنیت سیستم های رایانه ای مان را بالا ببریم، امنیت تجهیزات مخابراتی مان مثل تبلت، تلفن همراه را بالا ببریم و با این دو مقوله، اگر بتوانیم این کار را انجام بدهیم، می توانیم از فضای مجازی به نحو احسن و با کیفیت بسیار مطلوب استفاده کنیم و در مقابل، از آثار مثبت فضای مجازی بهره ببریم و تا حد امکان پیامدهای منفی فضای مجازی را کاهش دهیم.

همان طوری که اشاره کردیم، برای اینکه بتوانیم از آثار مثبت و ویژگی های خوب فضای مجازی استفاده کنیم و تا حد امکان خطرات و پیامدهای منفی آن را کاهش دهیم، کاربران فضای مجازی باید به دو نکته خیلی مهم توجه داشته باشند:

۱. **سطح آگاهی**؛ نکته اول این است که کاربران باید سطح آگاهی عمومی خودشان و اطلاعات عمومی خودشان را در حوزه کار با فضای مجازی، سیستم های رایانه ای و تجهیزات مخابراتی بالا ببرند.
۲. **امنیت**؛ نکته دوم این است که کاربران می بایستی امنیت خودشان، امنیت فضای مجازی، سیستم های رایانه ای و تجهیزات مخابراتی خودشان را بالا ببرند تا دچار آسیب و پیامدهای منفی نشوند. به همین دلیل در این دوره آموزشی می خواهیم با مقوله امنیت آشنا شویم.

اقسام امنیت

امنیت را به ۷ بخش تقسیم کرده ایم که در این دوره می خواهیم با این امنیت ها و بالا بردن امنیت خودمان در این حوزه ها آشنا شویم.

۱. **امنیت مودم های وای فای**؛ اولین بحثی که می خواهیم با آن آشنا شویم، بحث مودم های وای فای است که امروزه تمام کاربرانی که از طریق مودم به فضای مجازی وصل می شوند، باید در نظر داشته باشند قبل از اینکه از طریق مودم به فضای مجازی وصل شوند، ابتدا امنیت مودم های خانگی یا محل کار خودشان را بالا ببرند. بعد از اینکه امنیت بستر اینترنت و مودم دستی خودشان را بالا بردند، از طریق مودم به فضای مجازی وصل شوند.

۲. **امنیت رایانه های شخصی**؛ بحث دوم در حوزه امنیت، بحث امنیت رایانه های شخصی است. همان طور که می دانید امروزه افراد یک رایانه شخصی در منزل یا محل کار خودشان دارند که ممکن است لپ تاپ یا کامپیوترهای شخصی باشد که افراد از طریق این رایانه های شخصی به فضای مجازی وصل می شوند. کاربران این رایانه های شخصی باید در نظر داشته باشند قبل از اینکه با این وسایل به فضای مجازی وصل شوند، باید امنیت رایانه شخصی خود را بالا ببرند تا در فضای مجازی از طریق این رایانه های شخصی به اطلاعات شخصی و به سیستم رایانه شخصی خودشان آسیبی وارد نشود.

۳. **امنیت تلفن های همراه**؛ بحث سوم در این دوره، بحث امنیت تلفن های همراه است. تلفن همراه وسیله ای است که امروزه تمامی افراد از سنین مختلف با آن درگیر هستند و از این وسیله استفاده می کنند. تلفن های همراه، وسایلی برای وصل شدن به فضای مجازی هستند پس لازم است که کاربران این وسیله قبل از اینکه از طریق آن به فضای مجازی وصل شوند، امنیت این تلفن را بالا ببرند تا در فضای مجازی بتوانند با این وسیله با امنیت بالا استفاده بکنند.

۴. **امنیت شبکه های اجتماعی؛** بحث چهارم، بحث امنیت شبکه های اجتماعی است که امروزه خیلی از افراد، عضو این شبکه ها می شوند تا از این شبکه های اجتماعی استفاده کنند. لازم است که این افراد قبل از اینکه عضو این شبکه ها شوند و وارد آن ها شوند، امنیت خودشان را در این شبکه های اجتماعی بالا ببرند تا بتوانند از این شبکه های اجتماعی به نحو احسن استفاده کنند و از پیامدهای خوب و مثبت آن بهره ببرند.

۵. **امنیت بانکداری الکترونیک؛** نکته پنجم، بحث امنیت بانکداری الکترونیک است. همان طور که می دانید امروزه تمامی افراد برای اینکه وقت خودشان را صرف امور بانکی در بانک ها نکنند، تلاش می کنند که تمام امور بانکی خود را از طریق فضای مجازی انجام دهند پس به این افراد توصیه می شود قبل از اینکه وارد فضای مجازی شوند و کارهای بانکی خود را از طریق فضای مجازی انجام دهند، می بایست امنیت خود را در زمینه بانکداری الکترونیک بالا ببرند.

۶. **امنیت خریدهای الکترونیکی؛** بحث ششم، بحث امنیت خریدهای اینترنتی است که امروزه بسیاری از افراد برای صرفه جویی در وقت و هزینه شان سعی می کنند لوازمی که می خواهند خرید کنند و مایحتاج خودشان را از طریق فضای مجازی انجام دهند. لازمه خریدهای اینترنتی این است که افراد قبل از اینکه خریدهای اینترنتی خود را انجام دهند، می بایستی با امنیت خریدهای اینترنتی آشنا شوند.

۷. **امنیت بازی های آنلاین؛** بحث هفتم که در این دوره به آن اشاره خواهد شد، بحث امنیت بازی های آنلاین است که امروزه بیشتر بچه ها و کاربران فضای مجازی از این بازی های آنلاین استفاده می کنند. توصیه می شود قبل از اینکه از این بازی های آنلاین در فضای مجازی استفاده کنید، ابتدا امنیت خودتان را نسبت به خطرات و آسیب هایی که ممکن است در بحث بازی های آنلاین و اینترنتی، شما را تهدید کند، امنیت تان را بالا ببرید و بعد از آن، وقت خودتان را برای انجام بازی های آنلاین بگذارید.

امنیت مودم های وای فای

اولین مبحثی که می خواهیم به صورت تخصصی در حوزه امنیت به آن بپردازیم، بحث امنیت مودم های وای فای است. امروزه در هر خانه و یا محل کاری، برای اتصال به فضای مجازی، نیاز به یک مودم است. از طریق مودم ما می توانیم با رایانه شخصی خودمان و یا تجهیزات مخابراتی همچون تلفن همراه و تبلت به فضای مجازی وصل شویم اما تنها خطری که مودم ها را تهدید می کند، بحث هک مودم ها توسط افراد سودجو و خرافکاری است که به آن ها هکر می گوییم.

نکته ای که کاربران فضای مجازی باید به آن توجه زیادی داشته باشند این است که اگر مودم شما توسط هکر، هک بشود و با آی پی (IP) شما، هکر در فضای مجازی اقدام به عمل غیر اصولی و غیر قانونی و خلاف کند، شخصی که صاحب آن مودم و صاحب آن آی پی است، می بایست در قبال این کار خلاف و غیر قانونی هکر، پاسخگو و مسئول باشد. پس برای اینکه مودم ما در مقابل سوء استفاده افراد سودجویی که به آن ها هکر می گوییم، در امان باشد، لازم است که امنیت مودم مان را تا حد امکان بالا ببریم پس بالا بردن امنیت مودم یکی از لازمه های مبارزه در مقابل افراد هکر در فضای مجازی است.

پس توصیه می شود که با رعایت نکاتی که در ادامه به آن ها اشاره خواهیم کرد و با انجام این موارد امنیتی بر روی مودم خود، امنیت مودم خود را تا حد امکان در مقابل هکرها بالا ببریم.

۱. **گذاشتن پسورد روی مودم؛** اولین نکته امنیتی این است که لازم است تمامی کاربران فضای مجازی حتما روی مودم خودشان یک پسورد بگذارند. اما گذاشتن پسورد روی مودم نیاز به شرایط خاصی دارد که می بایستی روی مودم، پسوردی گذاشته شود که آن پسورد، به صورت هشت (۸) کاراکتری و یا بالاتر باشد و این پسورد حتما باید به صورت ترکیبی باشد چرا؛ اینکه بعضی از افراد روی مودم از پسوردهای بسیار ساده ای استفاده می کنند مثل تاریخ تولد، شماره شناسنامه و ...؛ این پسوردها به راحتی قابل شناسایی و حدس است پس توصیه می کنیم که کاربران فضای مجازی روی مودم های خود پسورد قوی و غیر قابل حدس بگذارند و حتما این پسورد به صورت ترکیبی باشد یعنی ترکیبی از اعداد، حروف و علائم.

۲. **ندادن پسورد مودم به دیگران؛** نکته دوم که باید در حوزه تأمین امنیت مودم ها به آن اشاره کنیم و می بایستی روی مودم خودمان این مورد را انجام دهیم، این است که هیچ گاه پسورد مودم خودتان را به دیگران و افراد غریبه ندهید. پس ندادن پسورد مودم به دیگران یکی دیگر از موارد امنیتی است که می بایست روی مودم خودتان اعمال کنید. اگر پسورد مودم خودتان را نیز به دیگران یا مهمانانی که به منزل شما مراجعه می کنند، دادید، بعد از اینکه کارشان با اینترنت شما به پایان رسید و از منزل شما خارج شدند، بلافاصله پسورد مودم خودتان را عوض کنید.

۳. **خاموش کردن مودم در مواقع عدم نیاز؛** نکته سوم که در بحث امنیت مودم ها باید به آن توجه داشته باشیم و به آن عمل کنیم این است که اگر با مودم کاری نداریم، حتما مودم را خاموش کنید. اگر قصد مسافرت دارید و می خواهید چند روز از منزل خارج شوید، یادتان نرود که حتما مودم خودتان را خاموش کنید و یا اینکه اگر شب ها تا صبح می خوابید و به مودم نیازی ندارید، حتما در این مدت زمانی که شما در حال استراحت هستید، مودم خود را خاموش کنید.

۴. **محدود کردن مودم؛** نکته چهارم که باید در بحث امنیت مودم وای فای به آن توجه کرده و به آن عمل کنید، این است که مودم خودمان را محدود کنیم پس محدود کردن مودم، چهارمین نکته است که باید به آن توجه کنیم. اما منظور از محدود کردن مودم چیست؟ شما یک مودم در خانه تان دارید، و اعضای خانواده به طور مثال، پدر یک لپ تاپ، مادر یک تبلت و فرزند، گوشی تلفن همراه دارد؛ شما در قسمت SSID مودم تان، تنظیمات مودم تان را به نحوی قرار دهید که مودم شما فقط با این سه تجهیزات کار کند؛ یعنی شما MAC لپ تاپ، گوشی و تبلت را در بخش تنظیمات مودم، به مودم خودتان معرفی کنید تا مودم شما فقط با این سه تجهیزات کار کند. پس اگر تجهیزات اضافه دیگری خواست به مودم شما وصل شود، به عنوان مثال اگر یکی از دوستان یا اقوام و خویشان شما به منزل شما مراجعه کند و شما سیستم محدود کردن مودم تان را فعال کرده باشید، هر چه قدر تلاش کند که با گوشی یا لپ تاپ یا تبلت خودش به مودم شما وصل شود، این امکان برایش وجود دارد چون مودم شما محدود شده و فقط با تجهیزاتی که در خانه شما وجود دارد، کار می کند. پس این نکته چهارم را حتما در بحث امنیت مودم وای فای در بخش تنظیمات SSID مودم تان انجام دهید.

خلاصه نکات این بخش

- تعریف فضای مجازی؛ فضای مجازی، مجموعه ای از رایانه ها هستند که به صورت شبکه ای به هم متصل شده اند.

- ویژگی های فضای مجازی: ۱. تبدیل مکان به فضا ۲. ارتباط فرا محلی ۳. دسترسی آسان به آخرین اطلاعات و اخبار مهم روز دنیا

- پیامدهای منفی فضای مجازی: ۱. اعتیاد به اینترنت که امروزه بسیار زیاد در بین قشر جوانان و نوجوانان مشاهده می شود. ۲. آسیب های روحی، جسمی و فیزیکی است که به علت اعتیاد بیش از حد به فضای مجازی و فعالیت زیاد در این فضا به مرور زمان موجب بروز آسیب های روحی، جسمی و فیزیکی می شود.

- بالا بردن سطح آگاهی عمومی و تأمین امنیت در فضای مجازی بهترین راه استفاده از آثار مثبت فضای مجازی و کاهش اثرات منفی آن می تواند باشد. پس دو نکته مهم را در این مورد مشخص می کنیم: بالا بردن سطح آگاهی عمومی یعنی اطلاعات عمومی خودمان را در زمینه فضای مجازی، سیستم های رایانه ای و تجهیزات مخابراتی بالا ببریم و مرحله دوم، امنیت خودمان در فضای مجازی و امنیت رایانه های شخصی و تجهیزات مخابراتی خودمان را بالا ببریم تا بتوانیم از آثار مثبت فضای مجازی استفاده کنیم و تا حد امکان خطرات و اثرات منفی آن را کاهش دهیم.

- آشنایی با انواع راهکارهای امنیتی در همه حوزه های وابسته به فضای مجازی و تأمین امنیت سیستم های رایانه ای و تجهیزات مخابراتی، راه اساسی جهت استفاده مفید و مؤثر از فضای مجازی است. پس ما باید با انواع راهکارهای امنیتی آشنا شویم و امنیت سیستم های رایانه ای مان را بالا ببریم و همچنین امنیت تجهیزات مخابراتی خودمان را تا حد امکان تأمین کنیم تا در مقابل، بتوانیم استفاده ای مفید و مؤثر از فضای مجازی داشته باشیم.

- به طور کلی امنیت را می توان به هفت بخش تقسیم کنیم. برای اینکه کاربران در فضای مجازی بتوانند با امنیت بالا و با خیال راحت به فعالیت های خودشان بپردازند، لازم است که امنیت خودشان را در این هفت قسمت به طور کامل بالا ببرند و سطح آگاهی شان را نسبت به این هفت قسمت تا حد امکان افزایش دهند.

۱. امنیت مودم های وای فای؛ گفتیم که مودم ها در معرض هکرها هستند و می توانند از مودم و اینترنت و آی پی شما در فضای مجازی سوء استفاده کنند پس برای جلوگیری از هک مودم شما، لازم است که امنیت مودم خودتان را تا حد امکان بالا ببرید.

۲. امنیت رایانه های شخصی؛ گفتیم که برای اینکه با رایانه شخصی خود در فضای مجازی فعالیت داشته باشید و بتوانید کارهای روزمره تان را انجام دهید لازم است که امنیت خودتان و رایانه شخصی را تا حد امکان بالا ببرید.

۳. امنیت تلفن همراه؛ امروزه همه افراد از تلفن همراه هوشمند استفاده می کنند و از این وسیله برای اتصال به فضای مجازی استفاده می کنند. لازم است که قبل از اینکه با این تلفن ها به فضای مجازی وصل شویم، امنیت خودمان و امنیت تلفن همراه مان را تا حد امکان بالا ببریم.

۴. امنیت شبکه های اجتماعی؛ شبکه های اجتماعی به خاطر جذابیت های زیادی که دارد، افراد زیادی را به سمت خودش کشانده است و این افراد در این شبکه ها عضو شده و به فعالیت می پردازند. لازم است که

قبل از اینکه عضو این شبکه ها شویم، آگاهی خودمان را نسبت به شبکه های اجتماعی بالا ببریم و همچنین امنیت خودمان را در شبکه های اجتماعی بالا ببریم.

۵. امنیت بانکداری الکترونیک؛ امروزه افراد برای صرفه جویی در وقت خودشان علاقه دارند که تراکنش های بانکی خودشان را در فضای مجازی انجام دهند. به همین دلیل لازم است که سطح آگاهی خودمان را نسبت به بانکداری الکترونیک بالا ببریم و امنیت خودمان را در بانکداری الکترونیک تا حد امکان بالا ببریم.

۶. امنیت خریدهای اینترنتی؛ امروزه افراد برای صرفه جویی در وقت و هزینه های خودشان، خیلی علاقه دارند که خریدهای خود را به صورت اینترنتی انجام دهند پس توصیه می شود که قبل از اینکه اقدام به انجام خریدهای اینترنتی کنید، ابتدا با فروشگاه های اینترنتی آشنا شوید، با خریدهای اینترنتی آشنا شوید و امنیت خودتان را در فضای مجازی و در حوزه خریدهای اینترنتی بالا ببرید.

۷. امنیت بازی های آنلاین؛ امروزه افراد و به خصوص کودکان و نوجوانان، بیشترین زمان خود را صرف بازی های آنلاین می کنند. لازم است که قبل از انجام بازی های آنلاین در فضای مجازی، ابتدا امنیت خودمان را نسبت به بازی های آنلاین در فضای مجازی بالا ببریم، بعد شروع به انجام این بازی ها در فضای مجازی کنیم.

جلسه هفتم - فیلم دوم

قابلیت ها و پیشگیری از آسیب های فضای مجازی - بخش دوم

- امنیت مودم

- امنیت رایانه های شخصی

راهکارهای تأمین امنیت

در این دوره آموزشی می خواهیم به صورت تخصصی به شما عزیزان آموزش بدهیم و امیدواریم که در پایان این دوره، بتوانید این مطالب مهم امنیتی را به خوبی یاد بگیرید و به خوبی به آن ها عمل کنیم.

ادامه مبحث امنیت مودم های وای فای

۵. مخفی کردن نام مودم؛ پنجمین راهکاری که در بحث امنیت مودم به همکاران عزیز توصیه می شود، این است که کاربران عزیز می توانند با مراجعه به تنظیمات مودم، اسم مودم خود را از دید دیگر کاربران مخفی کنند. شما عزیزان می توانید با مراجعه به قسمت تنظیمات SSID مودم تان، با استفاده از گزینه Hide، نام مودم را از دید دیگر کاربران مخفی کنید.

۶. حال شاید این سؤال برای کاربران پیش آید که این تنظیمات را چگونه می توانیم در تنظیمات مودم انجام داد. سه راه به شما پیشنهاد می شود:

- مراجعه به دفترچه راهنما که داخل جعبه مودم، شرکت تولید کننده مودم برای شما گذاشته.

- مراجعه به سایت شرکت تولید کننده مودم

- مراجعه به سایت DLsoft.ir؛ در این سایت می توانید مدل مودم را وارد کنید، فیلم آموزشی تنظیمات مودم تان را دریافت کنید و با مشاهده آن فیلم، خودتان تنظیمات مودم تان را انجام دهید.

۷. **عدم اتصال به اینترنت های باز و رایگان**؛ نکته هفتم که می توان به آن اشاره کرد، این است که برخی موارد شما در اماکن عمومی، با تابلویی مواجه شدید که روی آن تابلو نوشته شده: در این مکان اینترنت وای فای رایگان موجود می باشد. توصیه می کنیم که به این اینترنت های رایگان و باز در اماکن عمومی به هیچ عنوان وصل نشوید. چرا که افراد هکر اگر در این اماکن عمومی حضور داشته باشند، می توانند از طریق این اینترنت های باز و رایگان، به سیستم های رایانه ای و تجهیزات مخابراتی شما نفوذ کنند. در این اماکن عمومی، وقتی شما به این اینترنت های باز و رایگان وصل می شوید، تمامی اطلاعات شخصی و مهم شما در معرض رؤیت دیگران قرار می گیرد یعنی کسانی که در همین محیط دارند از اینترنت رایگان و باز استفاده می کنند.

۸. **استفاده از برنامه های اسکن مودم**؛ نکته هشتم که در بحث امنیت مودم به کاربران عزیز توصیه می شود، این است که از برنامه های اسکن (scan) مودم استفاده کنید؛ برنامه های اسکن مودم به این صورت است که شما وقتی که شروع به اسکن کردن مودم وای فای خودتان می کنید، این برنامه ها به شما اطلاع می دهد که چه اشخاصی به مودم شما وصل شدند و دارند از مودم شما و اینترنت شما استفاده غیر مجاز می کنند. یکی از این برنامه هایی که شما از آن می توانید برای اسکن مودم تان استفاده کنید (تجزیه و تحلیل وای فای شبکه)، نرم افزار Home Alert Pro است. شما می توانید از این نرم افزار برای اسکن کردن وای فای تان که اگر شخص غریبه ای به مودم شما وصل شده باشد، شما می توانید از طریق این نرم افزار، دسترسی او را به اینترنت و مودم خودتان قطع کنید.

۹. **تغییر رمز ورود به تنظیمات مودم**؛ نهمین نکته ای که به شما عزیزان در بحث امنیت مودم توصیه می شود، این است که رمز ورود به تنظیمات مودم خود را تغییر دهید. شرکت های تولید کننده مودم به صورت پیش فرض، رمز ورود به تنظیمات مودم را در حالت admin, admin قرار دادند که شما می توانید با ورود به تنظیمات مودم در همان ابتدا، رمز ورود قسمت مدیریت کنسول تنظیمات مودم تان را تغییر دهید. پس تغییر رمز ورود به تنظیمات مودم تان را حتما انجام دهید.

۱۰. **عدم استفاده از حالت Open wifi**؛ نکته دهم که در بحث تنظیمات مودم و بحث امنیت مودم به شما عزیزان سفارش می شود، این است که عدم استفاده از حالت Open Wifi یعنی شبکه وای فای خود را بدون هیچ رمز عبور خاصی، در معرض دید دیگران قرار ندهید. یعنی وقتی شما مودم را در خانه یا محل کار تهیه می کنید، و بستر اینترنت را در محل کار یا خانه فراهم می کنید، به هیچ عنوان از حالت Open wifi استفاده نکنید و حتما رمز عبور روی مودم خودتان قرار دهید و آن هم یک رمز پیچیده و غیر قابل حدس.

امنیت رایانه های شخصی

دومین مبحثی که در حوزه امنیت می خواهیم به آن اشاره کنیم و به صورت تخصصی در رابطه با آن بحث کنیم، امنیت رایانه های شخصی است. همان طور که می دانید امروزه در منازل ما یک رایانه شخصی وجود دارد که به وسیله این رایانه شخصی، تمام فعالیت های خودمان را در فضای مجازی انجام می دهیم. توصیه

می کنیم قبل از اینکه با این رایانه شخصی به فضای مجازی وصل شوید، بحث امنیت رایانه های شخصی خودتان را بالا ببرید تا بتوانید در فضای مجازی با خیال راحت، فعالیت روزمره خودتان را انجام دهید.

به همین دلیل بحث امنیت در رایانه های شخصی را به دو بخش تقسیم می کنیم:

۱. **امنیت فیزیکی**؛ بخش اول، امنیت فیزیکی رایانه های شخصی است که شما لازم است که امنیت فیزیکی رایانه شخصی خودتان را تأمین کنید.

بحث امنیت فیزیکی رایانه های شخصی را می توان به این صورت توضیح داد: امنیت فیزیکی رایانه های شخصی یعنی اینکه در مقابل حوادث غیر مترقبه و شرایط نامساعد جوی که ممکن است برای رایانه شخصی ما به وجود بیاید، از قبیل سرقت و یا حوادث فیزیکی مثل آسیب هایی همچون سوختن رایانه شخصی مان، شکستن و آسیب های فیزیکی، امنیت رایانه های شخصی را بالا ببریم تا امنیت رایانه شخصی ما در مقابل این حوادث و آسیب های فیزیکی که ممکن است برای آنها به وجود بیاید، تأمین شود.

۲. **امنیت نرم افزاری**؛ بحث دوم امنیت در رایانه های شخصی، امنیت نرم افزاری رایانه های شخصی است که لازم است تمام کاربران در حوزه امنیت نرم افزاری رایانه های شخصی خود، تمام مواردی را که لازم است، اجرا کنند.

منظور از تأمین امنیت نرم افزاری رایانه های شخصی این است که امنیت نرم افزاری رایانه شخصی خودمان را تأمین کنیم یعنی که امنیت رایانه شخصی خودمان را در مقابل نفوذ هکرها بالا ببریم و یا اینکه امنیت نرم افزاری رایانه خودمان را در برابر حملات بدافزارها و ویروس ها بالا ببریم تا آسیبی به رایانه شخصی ما در مقابل تهاجم هکرها، ویروس ها و بدافزارها در فضای مجازی وارد نشود.

پس لازم است که برای تأمین امنیت های رایانه شخصی خود، به دو نکته خیلی مهم توجه کنیم:

نکته اول: سطح آگاهی خودمان را نسبت به کار با رایانه های شخصی بالا ببریم و نکته دوم این است که امنیت رایانه شخصی مان را در حوزه امنیت فیزیکی و امنیت نرم افزاری بالا ببریم. همان طور که اشاره کردیم، برای اینکه با رایانه شخصی خودمان بتوانیم به راحتی در فضای مجازی فعالیت کنیم، بایستی امنیت رایانه های شخصی خودمان را تا حد امکان بالا ببریم پس به کاربران عزیز توصیه می کنیم موارد امنیتی که در ادامه به آن اشاره می شود را به دقت مطالعه کنند و این موارد را بر روی رایانه شخصی خودشان اعمال کنند.

۱. **پوشاندن دوربین**؛ اولین نکته ای که در بحث امنیت رایانه شخصی به شما آموزش داده می شود این است که همان طور که می دانید رایانه های شخصی امروزه دارای یک دوربین هستند که این دوربین بر صفحه نمایش این رایانه های شخصی برای انجام چت های تصویری در فضای مجازی تعبیه شده. به همکاران عزیز توصیه می کنیم اگر در فضای مجازی با رایانه شخصی خود در فعالیت هستند و از این دوربین استفاده ای نمی کنید، حتما این دوربین را بپوشانید. پس پوشاندن دوربین رایانه شخصی هنگامی که شما در فضای مجازی هستید و به آن نیازی ندارید، یکی از کارهای مهمی است که باید انجام دهید.

۲. **فعال سازی دیوار آتش firewall**؛ نکته دوم در بحث تأمین امنیت رایانه شخصی که باید به آن توجه کرد، این است که لازم است کاربران محترم وارد سیستم عامل ویندوز شوند و دیوار آتش یا firewall

ویندوز خود را فعال کنند پس فعال سازی دیواره آتش یا فایروال ویندوز یکی از کارهایی است که کاربران باید حتما انجام دهند. برای انجام این کار شما باید وارد Control Panel (کنترل پانل) ویندوز شوید، وارد قسمت windows firewall بشوید و حالت ویندوز فایروال را در حالت on یا روشن قرار دهید. اما نکته ای که باید به آن توجه داشته باشید این است که هر از چند گاهی با رایانه خود به اینترنت وصل شوید و دیوار آتش یا فایروال خودتان را بروز رسانی کنید تا در مقابل نفوذ افراد غریبه یا ویروس های جدیدی که در فضای مجازی روز به روز تولید می شوند، امنیت دستگاه شما بالا رود.

۳. **غیر فعال سازی حساب کاربری مهمان (Guest)؛** نکته سوم که باید در بحث امنیت رایانه های شخصی به آن توجه کنیم این است که لازم است کاربران عزیز، حساب کاربری مهمان یا Guest ویندوز را غیر فعال کنند. پس غیر فعال سازی حساب کاربری مهمان یا Guest یکی از کارهای امنیتی است که باید کاربران عزیز، آن را انجام دهند. برای انجام این کار، لازم است که شما این مراحل را انجام دهید:

وارد ویندوز شوید، بروی my computer کلیک راست کنید. گزینه Manage را باز کنید. روی گزینه Users دابل کلیک کرده و آن را باز کنید. در این قسمت، شما تمامی حساب های کاربری خودتان را مشاهده می کنید و حساب کاربری Guest در این قسمت قابل مشاهده است. شما روی حساب کاربری Guest کلیک راست کنید، گزینه Properties را بزنید، در پنجره ای که باز می شود، قسمت Account is Disabled را فعال کنید؛ یعنی مربعی در کنار گزینه Account is disabled هست؛ شما تیک این گزینه را فعال کنید تا حساب کاربری مهمان یا Guest شما غیرفعال شود.

۴. **نصب آنتی ویروس؛** نکته چهارم که می بایست در تأمین امنیت رایانه شخصی خود به آن عمل کنید، نصب یک آنتی ویروس قوی بر روی رایانه شخصی تان است. پس حتما حتما یک آنتی ویروس قوی روی رایانه شخصی خودتان نصب کنید. نکته ای که باید به آن توجه کنید این است که همه کاربران از نسخه هایی که لایسنس (License) ندارند و اصطلاحا کرک (crack) شده، استفاده می کنند، این آنتی ویروس ها را دانلود کرده و بر روی رایانه شخصی خودشان نصب می کنند. دقت داشته باشید که برای اینکه بتوانید از همه قابلیت های یک آنتی ویروس که توسط شرکتی که این آنتی ویروس را تولید می کند، بر روی رایانه خود استفاده کنید، لازم است که شما نسخه اورجینال آن را تهیه کنید و حتما لایسنس آن آنتی ویروس را بر روی رایانه شخصی خودتان فعال کنید تا بتوانید از تمام قابلیت های آنتی ویروس بر روی رایانه شخصی خودتان استفاده کنید.

۵. **قرار ندادن اطلاعات مهم و شخصی بر روی رایانه شخصی خود؛** نکته پنجم که حائز اهمیت است و باید کاربران محترم به این گزینه خیلی دقت داشته باشند این است که رایانه های شخصی چون قابل حمل هستند، پس به راحتی قابل سرقت هستند، به راحتی در معرض آسیب ها و خطرات فیزیکی هستند و به راحتی در معرض هکرها در فضای مجازی هستند و به راحتی قابل هک هستند و این افراد یعنی هکرها به راحتی به رایانه های شخصی ما دسترسی دارند و می توانند نفوذ پیدا کنند. پس نکته خیلی مهمی که باید تمام کاربران به آن توجه داشته باشند این است که به هیچ عنوان اطلاعات شخصی و مهم و محرمانه خود را روی رایانه شخصی که قابل سرقت، قابل هک و در معرض آسیب ها و خطرات فیزیکی است، قرار ندهند.

پس قرار ندادن اطلاعات مهم و شخصی بر روی رایانه شخصی، پنجمین نکته ای است که حتما باید به آن عمل کنیم. پس توصیه می شود تا قبل از اینکه رایانه شخصی شما در معرض سرقت قرار بگیرد یا آسیب فیزیکی به آن برسد و یا اینکه در فضای مجازی مورد نفوذ هکرها قرار بگیرد، حتما اطلاعات شخصی خودتان را از روی رایانه شخصی خارج کنید و بعد از خارج کردن، کلیه این اطلاعات را فرمت کنید و به طور کامل پاک سازی کنید.

۶. **بروز رسانی آنتی ویروس؛** ششمین نکته ای که در بحث تأمین امنیت رایانه های شخصی، باید به آن توجه شود و آن را انجام داد، این است که لازم است هر از چند گاهی آنتی ویروس را بروزی که روی رایانه شخصی خودمان را نصب کردیم، بروز رسانی کنیم. برای بروز رسانی آنتی ویروس، لازم است که شما دستگاه تان را به اینترنت وصل کنید. بعد از اتصال به اینترنت، برنامه آنتی ویروس را باز می کنید و روی گزینه **update** کلیک می کنید و عملیات بروز رسانی آنتی ویروس به صورت اتوماتیک شروع شده و به صورت اتوماتیک نیز خاتمه پیدا می کند.

۷. **تهیه نسخه پشتیبان از اطلاعات و فایل های مهم؛** هفتمین نکته ای که در بحث تأمین امنیت رایانه های شخصی باید به آن توجه داشته باشیم این است که در مطالب قبلی، اشاره شد که رایانه های شخصی به علت اینکه در معرض سرقت و خطراتی مثل نفوذ هکرها و جاسوس ها قرار دارند، توصیه می شود که به هیچ عنوان اطلاعات شخصی و مهم خود را روی آنها نگهداری نکنید. به همین دلیل توصیه می شود که اطلاعات خودتان را از روی رایانه های شخصی خارج کنید و از آن ها یک نسخه پشتیبان یا **backup** (بکاپ) تهیه کنید. پس تهیه نسخه پشتیبان از اطلاعات مهم و فایل های مهم تان، هفتمین نکته امنیتی که باید حتما بر روی رایانه های شخصی خودتان انجام دهید.

۸. **قرار دادن فایل های مهم بر روی حافظه های جانبی؛** برای بعضی از کاربران رایانه های شخصی این سؤال پیش می آید که وقتی اطلاعات مهم خودشان را از رایانه های شخصی خارج می کنند، این اطلاعات را کجا نگهداری کنند که از امنیت بالایی برخوردار باشد. توصیه می شود که اطلاعات و فایل های شخصی مهم خودتان را روی حافظه های جانبی مثل هارد اکسترنال یا فلش مموری قرار دهید. اما توصیه می شود از هارد اکسترنال بیشتر استفاده کنید چرا که هارد اکسترنال به خاطر اینکه حجم و ظرفیت بالایی دارد و امنیت بیشتری دارد، ماندگاری اطلاعات شما روی آن از ضریب امنیتی بالاتری برخوردار است اما فلش مموری ها به خاطر اینکه از بدنه ضعیفی برخوردار هستند و در مقابل ضربه ها، اطلاعات ممکن است از روی آنها پاک شود و به اطلاعات شما آسیب برسد، به همین دلیل توصیه می شود حتی المقدور از هارد اکسترنال استفاده کنید و اطلاعات مهم خودتان را روی هارد اکسترنال نگهداری کنید و بر روی این اطلاعات، رمز گذاشته و آنها را در جاهای مطمئن نگهداری کنید.

۹. **قطع ارتباط با اینترنت زمانی که از آن استفاده نمی گردد؛** نهمین نکته که در بحث امنیت رایانه های شخصی می خواهیم به آن بپردازیم این است که هنگامی که شما با اینترنت کاری ندارید، حتما ارتباط خودتان را با اینترنت قطع کنید. پس توصیه می کنیم هنگامی که شما از رایانه شخصی تان در حال استفاده هستید و در آن موقعیت نیازی به فضای مجازی و اینترنت ندارید، حتما **disconnect** کنید یعنی خودتان را از فضای مجازی قطع ارتباط کنید.

۱۰. **بروز رسانی سیستم عامل ویندوز**: نکته دهم که باید به آن توجه داشته باشیم این است که هر از چند گاهی لازم است که سیستم عامل ویندوز خودتان را بروز رسانی کنید. بعضی اوقات خود شرکت مایکروسافت (Microsoft) در گوشه سمت راست پایین مانیتورتان به شما هشدار می دهد که نسخه ویندوز شما نیاز به بروز رسانی دارد. پس دقت داشته باشید که بروز رسانی سیستم عامل ویندوز هر از چند گاهی برای تأمین امنیت رایانه شخصی شما لازم است. شرکت مایکروسافت برای اینکه خلأها و حفره های سیستم عامل خود را در مقابل نفوذ هکرها، جاسوس ها و ویروس ها بیوشاند، هر از چند گاهی به کاربران خود اعلام می کند که لازم است سیستم عامل ویندوز خود را بروز رسانی کنید تا با این بروز رسانی، نواقص نسخه آن ویندوز برطرف شده و نسخه جدید و بروز رسانی شده روی رایانه شخصی شما قرار گیرد.

اما برای بروز رسانی ویندوز، شما لازم است که ابتدا به اینترنت وصل شوید بعد وارد قسمت کنترل پانل رایانه شخصی تان شوید و در آن قسمت، در تنظیمات ویندوز، شما شروع به اجرای آپدیت ویندوز یعنی بروی Windows Update کلیک کنید و منتظر بمانید تا عملیات بروز رسانی ویندوز به صورت اتوماتیک شروع می شود و خود نیز به صورت اتوماتیک به پایان می رسد.

۱۱. **استفاده از مرورگرهای امن و مطمئن**: آخرین نکته ای که در بحث تأمین امنیت رایانه های شخصی باید به آن توجه داشته باشیم این است که از مرورگرهای امن و مناسب برای انجام فعالیت های اینترنتی خودتان در فضای مجازی استفاده کنید. پس استفاده از مرورگرهای امن و مطمئن یکی دیگر از راهکارهای تأمین امنیت رایانه های شخصی است که برای فعالیت امن در فضای مجازی به آن توصیه می شود.

خلاصه نکات این بخش

- هر شخصی یک مودم برای اتصال به فضای مجازی دارد. این مودم دارای یک آی پی است که این آی پی به نام صاحب مودم است. اگر مودم شما مورد تهاجم هکرها قرار گیرد و شخص هکر با آی پی شما در فضای مجازی اقدام به اعمال غیر اصولی و غیر قانونی و خلاف کند، صاحب مودم و صاحب آی پی در مقابل این عمل غیر قانونی شخص هکر مسئول است و باید پاسخگو باشد پس تأمین امنیت مودم، مؤثرترین اقدام برای مقابله با بحث هک مودم توسط هکرهاست.

- رایانه شخصی که ما داریم و از آن استفاده می کنیم و در فضای مجازی با آن فعالیت می کنیم، امنیت آن به دو دسته تقسیم می شود: امنیت فیزیکی و دیگری امنیت نرم افزاری.

منظور از امنیت فیزیکی یعنی امنیت رایانه شخصی خودمان را در مقابل حوادث فیزیکی مثل سرقت، شکستن و آسیب های فیزیکی بالا ببریم و امنیت نرم افزاری یعنی امنیت رایانه شخصی خود را در حوزه آسیب های نرم افزاری مثل نفوذ هکرها، جاسوس ها و ویروس ها به داخل رایانه شخصی خودمان، بالا ببریم.

- رایانه های شخصی ممکن است در معرض خطرات و آسیب های فیزیکی قرار گیرد مثل سرقت، سوختن، شکستن و ... و همچنین در معرض خطرهای نرم افزاری مثل هک شدن، ویروسی شدن و ... قرار بگیرد. با توجه به این دو نکته، مهمترین توصیه امنیتی که به کاربران رایانه های شخصی می شود این است که اطلاعات مهم و شخصی خودشان را روی رایانه های شخصی نگهداری نکنند. بنابراین از قرار دادن اطلاعات مهم و شخصی خودتان بر روی رایانه های شخصی خودداری کنید.

- برای اینکه اطلاعات شخصی شما از امنیت بالایی برخوردار باشد و در جای مهم و مناسب نگهداری شود، به شما پیشنهاد می‌کنیم که اطلاعات شخصی خودتان را پس از خارج نمودن رایانه‌های شخصی، روی حافظه جانبی نگهداری کنید. توصیه ما این است که از حافظه جانبی شخصی که هارد اکسترنال نامیده می‌شود، استفاده کنید چراکه هارد اکسترنال از امنیت بالاتر چه به صورت نرم افزاری و چه به صورت فیزیکی برخوردار است و شما می‌توانید اطلاعات خودتان را روی آن نگهداری کنید، روی آن رمز بگذارید و در جای مناسب از آن نگهداری کنید. بعضی‌ها پیشنهاد می‌کنند که اطلاعات شخصی خودشان را روی CD (سی دی) یا DVD (دی وی دی) نگهداری کنند؛ توصیه ما این است که چون اطلاعات شما روی دی وی دی و سی دی به مرور زمان، به علت خط و خش افتادن ممکن است قابل خواندن نباشد، اطلاعات شخصی خودتان را روی سی دی و دی وی دی خام قرار ندهید.

جلسه هفتم - فیلم سوم

قابلیت‌ها و پیشگیری از آسیب‌های فضای مجازی - بخش سوم

- ویژگی‌های تلفن همراه

- امنیت تلفن همراه

- امنیت تلفن‌های همراه هوشمند

امنیت تلفن‌های همراه هوشمند

در ادامه بحث آشنایی با راهکارهای تأمین امنیت فضای مجازی، بحث جدیدی با موضوع امنیت تلفن‌های همراه هوشمند را بررسی می‌کنیم.

ویژگی‌های تلفن همراه

امروزه افراد از تلفن‌های همراه هوشمند برای انجام امور روزمره خودشان استفاده می‌کنند اما این تلفن‌های همراه هوشمند دارای ویژگی‌ها و قابلیت‌های بسیار زیادی هستند که به طور مختصر به یک سری از ویژگی‌ها و قابلیت‌های تلفن‌های همراه اشاره می‌کنیم.

۱. **برقراری ارتباط صوتی؛** اولین ویژگی تلفن‌های همراه هوشمند، بحث برقراری ارتباط صوتی است که افراد از طریق تلفن‌های همراه هوشمند به برقراری ارتباط صوتی می‌پردازند.

۲. **اتصال به فضای مجازی؛** دومین ویژگی تلفن‌های همراه هوشمند، بحث اتصال به فضای مجازی است که از این قابلیت افراد استفاده می‌کنند تا از طریق تلفن‌های همراه خود به فضای مجازی وصل شوند.

۳. **قابل حمل بودن؛** سومین قابلیتی که تلفن‌های همراه دارند، بحث قابل حمل بودن تلفن‌های همراه است که به راحتی توسط افراد قابل حمل می‌باشند.

۴. محلی برای ذخیره اطلاعات مهم؛ چهارمین ویژگی تلفن های همراه این است که محلی برای ذخیره اطلاعات مهم و شخصی افراد است که امروزه افراد از این قابلیت برای ذخیره فیلم ها، اسناد، اطلاعات، پیام ها و شماره های تلفن خودشان در تلفن های همراه هوشمند خودشان استفاده می کنند.

خطرات و آسیب های تلفن همراه

در بحث تأمین امنیت تلفن های همراه، لازم است که کاربران با خطرات و آسیب های تلفن های همراه هم تا حدودی آشنا شوند.

همان طور که تلفن های همراه دارای ویژگی ها و قابلیت های زیادی هستند، در مقابل دارای یک سری خطرات و آسیب ها هستند که به طور مختصر به آنها اشاره می کنیم.

۱. اعتیاد؛ اولین خطر یا آسیبی که تلفن های همراه هوشمند دارند، بحث اعتیاد به تلفن های همراه می باشد که امروزه به ویژه در جوانان و نوجوانان این امر بسیار زیاد مشاهده می شود.

۲. مفقود شدن یا سرقت؛ آسیب یا خطر بعدی که در بحث تلفن های همراه هوشمند وجود دارد، بحث مفقود شدن یا سرقت تلفن های همراه است که در مقابل، باعث می شود که اطلاعات ما لو برود.

۳. نفوذ هکرها؛ بحث سوم در حوزه خطرات و آسیب های تلفن همراه، نفوذ یا دسترسی افراد جاسوس یا هکر به داخل تلفن های همراه هوشمند ماست. پس بحث نفوذ و دسترسی هکرها به اطلاعات شخصی تلفن همراه یکی دیگر از آسیب های و خطراتی است که در بحث تلفن همراه می تواند ما را تهدید کند.

۴. آلوده شدن به ویروس ها؛ چهارمین آسیب یا خطری که در حوزه تلفن همراه می تواند ما را تهدید کند، بحث آلوده شدن تلفن های همراه به ویروس ها و بدافزارهاست که ویروس ها و بدافزارها با نفوذ به داخل تلفن های همراه می توانند به اطلاعات مهم تلفن همراه ما ضربه بزنند و آن ها را از بین ببرند.

امنیت تلفن های همراه هوشمند

نکته بسیار مهمی که باید به آن توجه داشته باشیم این است که اگر مسئله امنیت در بحث تلفن همراه از بین برود و امنیت آن شکسته شود، علاوه بر اینکه شماره تلفن های ما در معرض خطر قرار می گیرد، کلیه اسناد مهم، فایل ها، تصاویر، فیلم ها و پیام های ما نیز در معرض خطر قرار می گیرد. پس نکته بسیار مهمی که باید به آن توجه داشته باشیم این است که لازم است سطح آگاهی مان را در حوزه استفاده از تلفن همراه بالا ببریم و امنیت تلفن همراه خود را تا حد امکان بالا ببریم تا از خطرات و آسیب هایی که ممکن است برای اطلاعات شخصی و مهم ما به وجود بیاید، و همچنین خطرات و آسیب هایی که برای تلفن همراه ما به وجود بیاید، تا حد امکان جلوگیری کنیم.

در بحث امنیت تلفن های همراه هوشمند به دو نکته مهم اشاره کردیم و گفتیم برای اینکه کاربران از قابلیت ها و ویژگی های تلفن های همراه هوشمند استفاده کنند و تا حد امکان خطرات و آسیب های آن را کاهش دهند، لازم است که سطح آگاهی خود را در حوزه استفاده از تلفن همراه بالا برده و دوم اینکه امنیت تلفن همراه خود را تا حد امکان بالا ببرند.

پس توصیه می کنیم موارد امنیتی را که به آن اشاره می شود، کاربران به خوبی یاد بگیرند و بر روی تلفن همراه خود انجام دهند.

۱. **نصب آنتی ویروس؛** اولین نکته امنیتی، بحث نصب آنتی ویروس قوی بر روی تلفن همراه است. پس به کاربران عزیز توصیه می شود یک آنتی ویروس اورجینال تهیه کنید، بر روی تلفن همراه خود نصب کنید و تا حد امکان از ورود ویروس ها و بدافزارها به داخل تلفن همراه خود جلوگیری کنید

۲. **گذاشتن رمز پیچیده؛** نکته دوم امنیتی که به کاربران عزیز توصیه می شود، بحث گذاشتن یک رمز پیچیده و یا یک پسورد غیر قابل حدس بر روی تلفن همراه است که به یکی از این سه روش، می توان بر روی تلفن همراه خود انجام داد: از حالت PIN Code (پین کد) یا از حالت Pattern و یا از حالت پسورد عددی (Password) بر روی تلفن همراه خود استفاده کنند و تا حد امکان امنیت تلفن همراه خود را بالا ببرند.

۳. **جابجا نکردن اطلاعات مهم؛** سومین نکته امنیتی، این است که به هیچ عنوان از تلفن همراه و یا تبلت خود برای جابجا کردن اطلاعات مهم و محرمانه استفاده نکنید. برخی از افراد، برای جابجا کردن اطلاعات مهم خودشان از قبیل فیلم ها، عکس ها و اسناد مهم را از طریق تبلت و یا تلفن همراه و آن هم در فضای مجازی و فضایی که امنیت آن بسیار پایین است، استفاده می کنند که توصیه می شود از جابجا کردن اطلاعات مهم و شخصی خود از طریق تبلت و یا تلفن همراه خودداری شود.

۴. **استفاده نکردن از وای فای رایگان در اماکن عمومی؛** نکته چهارم که در بحث امنیت تلفن همراه به آن اشاره می کنیم این است که کاربران عزیز در اماکن عمومی با اینترنت های وای فای رایگان مواجه شده اند؛ توصیه می شود به هیچ وجه با تبلت یا گوشی تلفن همراه خود به این اینترنت های وای فای رایگان وصل نشوند. پس در اماکن عمومی با گوشی و یا تبلت خودتان به اینترنت های وای فای رایگان یا حالت Open wifi وصل نشوید چرا که اگر در این اماکن عمومی، شخص هکر حضور داشته باشد، می تواند از طریق این وای فای رایگان به داخل تبلت و یا تلفن همراه شما نفوذ کند و در نتیجه به اطلاعات شخصی و محرمانه ای که داخل تلفن همراه و یا تبلت شماست، دسترسی پیدا کند.

۵. **قرار ندادن اطلاعات مهم و شخصی بر روی گوشی و تبلت؛** نکته پنجم که در بحث امنیت تلفن همراه به شما عزیزان توصیه می شود این است که تلفن همراه ممکن است در معرض آسیب های فیزیکی قرار گیرد یعنی خراب شود یا بسوزد و یا بشکند و یا اینکه در معرض حمله هکرها و نفوذ جاسوسان قرار گیرد و یا اینکه توسط افراد سارق، تلفن همراه شما به سرقت برود. پس توصیه می کنیم که اطلاعات شخصی و محرمانه خودتان را بر روی تلفن همراه و یا تبلت قرار ندهید. بعضی از مواقع مشاهده شده که در اثر خراب شدن تلفن همراه، اطلاعات مهم و شخصی افراد از بین رفته و یا اینکه در اثر حمله هکرها به داخل تلفن همراه و یا تبلت، اطلاعات و یا اسناد، مورد نفوذ و دسترسی این هکرها قرار گرفته و یا در برخی موارد مشاهده شده در اثر سرقت تلفن همراه توسط سارق، اطلاعات مهم داخل تلفن و یا تبلت لو رفته و در اختیار افراد سارق قرار گرفته پس توصیه مهمی که می کنیم این است که تا قبل از اینکه تلفن همراه شما خراب شود و یا در معرض هکرها قرار بگیرد و یا توسط سارقان به سرقت برود، اطلاعات شخصی خود را از داخل تبلت و یا تلفن همراه خارج کنید و یا اینکه به هیچ عنوان اطلاعات مهم، محرمانه و شخصی خودتان را داخل تبلت و یا تلفن همراه نگهداری نکنید.

۶. **قرار دادن اطلاعات مهم گوشی و یا تبلت بر روی حافظه های جانبی؛** نکته ششم که در بحث امنیت تلفن های همراه هوشمند به آن اشاره می کنیم این است که کاربران عزیز بعد از اینکه اطلاعات شخصی و مهم و محرمانه خود را از روی تبلت و تلفن همراه خارج می کنند تا از خطرات و آسیب ها دور نگهدارند، نمی دانند این اطلاعات را در کجا نگهداری کنند؛ به آن ها توصیه می شود که این اطلاعات مهم و محرمانه را بر روی حافظه های جانبی مطمئن مثل هارد اکسترنال و یا فلش مموری نگهداری کنند؛ لازم است این نکته را اشاره کنیم وقتی اطلاعات خود را روی هارد اکسترنال و یا فلش مموری قرار دادید، حتما روی آن هارد اکسترنال و یا فلش مموری یک رمز بگذارید و آن فلش و یا هارد را در یک جای مطمئن نگهداری کنید.

۷. **گذاشتن رمز بر روی برنامه های تلفن همراه؛** بحث امنیتی هفتم در بحث تلفن همراه این است که کاربران عزیز لازم است که بر روی برنامه ها یا اپلیکیشن هایی که روی تلفن همراه خود دارند، حتما رمز بگذارند.

یکی از برنامه هایی که به کاربران عزیز توصیه می کنیم نرم افزار AppLock است که از این نرم افزار می توانید برای رمز گذاری بر روی اپلیکیشن ها و یا برنامه های نصب شده روی تلفن همراه خودتان استفاده کنید.

۸. **نصب نرم افزارهای مکان یاب؛** هشتمین نکته امنیتی که به شما توصیه می شود این است که می بایستی بر روی تلفن همراه یا تبلت خود نرم افزارهای مکان یاب را نصب کنند. یکی از نرم افزارهایی که شما می توانید روی تلفن همراه خود نصب کنید، نرم افزار Find my phone است که این نرم افزار را شما می توانید از فضای مجازی دانلود کنید و بر روی گوشی خودتان نصب کنید و با این نرم افزار، شما می توانید در مواقعی که گوشی شما سرقت شده و یا مفقود می شود، موقعیت گوشی خود را به راحتی پیدا کنید.

۹. **خاموش نگه داشتن بلوتوث؛** نهمین نکته امنیتی که در بحث تلفن همراه توصیه می شود این است که همیشه سعی کنید بلوتوث گوشی خودتان را خاموش نگه دارید. سعی کنید بلوتوث گوشی تان را همیشه خاموش نگه دارید و از دریافت بلوتوث های ناشناس به خصوص در اماکن عمومی جلوگیری کنید.

۱۰. **گرفتن نسخه پشتیبان؛** دهمین نکته امنیتی که به شما عزیزان توصیه می شود این است که از اطلاعات داخل گوشی یا تبلت خود یک نسخه پشتیبان یا backup بگیرید. لذا از اطلاعاتی که در داخل گوشی یا تبلت شما وجود دارد و به آن ها نیاز دارید، یک نسخه پشتیبان بگیرید و روی فلش یا هارد اکسترنال نگهداری کنید تا اگر اطلاعات شما پاک شد و از بین رفت، با خیال راحت از نسخه پشتیبان آن استفاده کنید.

۱۱. **انجام ندادن امور مهم و شخصی با تلفن همراه و یا تبلت دیگران؛** نکته یازدهم در بحث امنیت تلفن همراه این است که از کاربران عزیز می خواهیم امور شخصی و مهم خودشان را با گوشی و یا تبلت دیگران انجام ندهند؛ منظور از امور مهم و شخصی این است که ما کارهایی مثل تراکنش های بانکی یا وارد شدن به صفحه شخصی ایمیل و یا صفحات شبکه های اجتماعی خود را با تلفن همراه و یا تبلت دیگران به هیچ عنوان انجام ندهیم.

۱۲. **خارج نمودن اطلاعات مهم و شخصی؛** نکته دوازدهم در بحث امنیت تلفن همراه را به این موضوع اختصاص می دهیم که هر وقت خواستید تلفن همراه خودتان را برای تعمیر به جایی تحویل دهید حتما اطلاعات مهم داخل گوشی تلفن همراه یا تبلت خود را از آن خارج کنید و سپس به یک تعمیرکار باتجربه و قابل اعتماد تحویل بدهید. پس قبل از اینکه تلفن همراه خود را برای تعمیر به تعمیرگاه ارائه دهید، اطلاعات شخصی و مهم را از آن خارج کنید و سپس تبلت و یا تلفن همراه خودتان را به یک نمایندگی معتبر و تعمیرکاران معتبر و باتجربه تحویل دهید.

خلاصه نکات این بخش

- تلفن های همراه هوشمند و تبلت ها به علت اینکه در معرض سرقت و یا هک و یا نفوذ ویروس ها و بدافزارها قرار دارند، پس کاربران تلفن های همراه هوشمند و تبلت ها لازم است که به هیچ عنوان اطلاعات مهم و شخصی خود را درون تلفن همراه و یا تبلت نگهداری نکنند.
- هیچ گاه با گوشی یا تبلت دیگران، امور مهم و شخصی خودتان از قبیل تراکنش های بانکی، وارد شدن به ایمیل و صفحات شخصی شبکه های اجتماعی خود را انجام ندهید.
- اطلاعات مهم درون گوشی و یا تبلت خود را بروی حافظه های جانبی مانند هارد اکسترنال و یا فلش مموری نگهداری کنید. روی آن ها رمز بگذارید و در یک جای امن نگهداری کنید و در مواقع نیاز، می توانید اطلاعات خودتان را از داخل هارد اکسترنال و یا فلش مموری استفاده کنید.
- روی تلفن همراه یا تبلت خودتان از رمزها و پسوردهای پیچیده استفاده کنید مانند پین کد، Lock Pattern ها و یا پسوردهای عددی پیچیده.
- بروی تلفن همراه و یا تبلت خودتان، نرم افزارهای مکان یاب نصب کنید مثل نرم افزار find my phone رد یاب تلفن همراه تا در مواقعی که تلفن همراه شما سرقت یا مفقود می شود و یا آن را در جایی جا می گذارید، می توانید از طریق این نرم افزارها موقعیت تلفن همراه یا تبلت خود را به راحتی شناسایی کنید.

جلسه هشتم - فیلم اول

ایمنی و امنیت در اردو و اردوگاه - بخش اول

- ایمنی و امنیت در اردوهای دانش آموزی

- تأمین ایمنی و امنیت

- ارکان تأمین کننده ایمنی و امنیت

- اردو کجا برویم؟

- نقش نیروی انسانی در تأمین ایمنی و امنیت

قصد داریم پس از ارزیابی ایمنی و امنیت در اردوهای دانش آموزی به این جمع بندی برسیم که شاخص های ایمنی و امنیت را بشناسیم و بتوانیم آن را در اردوهای دانش آموزی به کار بگیریم که اردوهای ایمن را برگزار کنیم و در جامعه این آسودگی و آرامش خاطر را ایجاد کنیم که اردوهای دانش آموزی کماکان یک ابزار کارآمد تربیتی است.

برای درک بهتر مفهوم ایمنی، به اسناد بالادستی مان و ابتدا به سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش رجوع می کنیم. استحضار دارید که سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش زیر ساخت همه فعالیت های ماست که شش ساحت را به عنوان ساحت های تربیتی پیش بینی کرده اند که کاربرست آن منجر به تربیت دانش آموزان با ویژگی های خاصی می شود. در همه فعالیت هایمان باید تلاش کنیم که اولاً این فعالیت ها تحکیم و تقویت شود ثانیاً تهدید این ها را تحت تأثیر خود قرار ندهد و بتوانیم در برابر هر تهدیدی، آنها را محافظت کنیم.

دانش آموز مورد انتظار سند تحول بنیادین (تربیت یافتگان) - مؤلفه دانش آموز صالح:

مهارت ارتباطی، قناعت و انضباط مالی، ارتقای سلامت فردی و بهداشتی، وجدان کار، حداقل یک مهارت، توجه به نماز، بهره گیری از ورزش و تجربیات سالم، آفرینش هنرمندانه، مردم سالاری دینی، دانا و توانا، وفادار به نظام جمهوری اسلامی، دارای ظرفیت تصمیم سازی، ارتقای آداب و آیین زندگی، مشارکت جو، کمال جو، وقت شناسی، ستیز و دفاع از محرومان، بهداشت زیست محیطی، معتقد به معاد، اعتقاد و التزام به ولایت فقیه و کارآفرینی.

آموزش و پرورش برای رسیدن به این اهداف خودش، مجموعه ای از راهکارها را در مراکز مختلف آموزش و پرورش خود به کار گرفته است. یکی از این راهکارهایی که برای تحقق اهداف خود پیش بینی کرده، فعالیتی است با عنوان اردوهای دانش آموزی.

اردوی دانش آموزی، فعالیتی است که از جذابیت و مقبولیت خاصی بین دانش آموزان برخوردار است؛ به دلیل اینکه سه پارامتر یا ویژگی خاصی دارد که در بقیه فعالیت ها وجود ندارد:

۱. به صورت کاملاً اختیاری برگزار می شود.

۲. در خارج از چهارچوب مدرسه برگزار می شود.

۳. به صورت گروهی برگزار می شود.

این سه عامل باعث شده که آموزش و پرورش نگاه متفاوتی به اردوهای دانش آموزی به تبع دانش آموزان، خانواده ها و همکاران داشته باشد.

آیا هر اردوی دانش آموزی که برگزار می شود، اردوی کارآمدی است؟ شاخص اردوی ایمن چیست؟ می خواهیم شاخص اردوی هدفمند را بررسی کنیم و بینیم آیا هر اردویی توانمند، کارآمد، موفق و مؤثر می باشد یا خیر؟

طبیعتاً هر اردویی نمی تواند اردوی کارآمد باشد. اردویی را کارآمد می دانیم که مطابق با قوانین و مقررات برگزار شده باشد، به عبارتی ایمنی و امنیت در آن رعایت شده باشد. در غیر این صورت ما را با یک چالش با عنوان تأمین ایمنی و امنیت در اردو مواجه می کند.

وقتی عموماً بحث از ایمنی و امنیت می شود، تصور این است که کاری کنیم که اتوبوس تصادف نکند، دانش آموز و همکاران ما مصدوم نشوند، کسی بیمار نشود.

چتر ایمنی و امنیت، ما را برابر خیلی از تهدیدات پیرامونی مثل تهدیدات زیستی، صنعتی، سایبری، فرهنگی و ... محافظت می کند. لذا باید حتماً نگاه مان را به موضوع ایمنی و امنیت تغییر دهیم. بر این مبنا، تعریفی از ایمنی داریم که آن را با بحث اردوها تطابق دادیم:

ایمنی عبارت است از میزان درجه دور بودن از خطر. درجه دور بودن از خطر نشان دهنده نسبی بودن تحقق ایمنی است یعنی ایمنی عبارت است از حفاظت نسبی در برابر خطر.

به همین ترتیب، امنیت عبارت است از رهایی نسبی از تهدیدات زیان بخش.

وقتی به دو جمله نگاه می کنیم، اگر به این دو کلمه نسبی بودن هم در حفاظت و هم در رهایی، دقت شود، ما را به این نکته رهنمون می کند که ایمنی و امنیت صد درصد قابل تحقق نیستند. اما بدان معنی نیست که هیچ درصدی از آن نیز قابل تحقق نباشد. بلکه باید تلاش کرد حتماً بر مبنای ضوابط و مقررات، جلو برویم. لذا حتماً در اردوها و بازدیدهای دانش آموزی، باید نگاهی به اسناد بالادستی مان داشته باشیم و مطابق با ساحت های تعلیم و تربیتی، تلاش کنیم ایمنی به عنوان بخش سخت افزار و امنیت به عنوان نرم افزار اردو را حتماً فراهم کنیم. لذا ما در اردوهایمان تلاش می کنیم که امنیت فراهم شود. فراهم شدن امنیت به مفهوم مقابله با تهدید نیز می باشد. یعنی ما گاهی امنیت اعتقادی را این گونه فراهم می کنیم که در اردو تلاش می کنیم اعتقادات فرزندان ما دچار خدشه نشود لذا در اردوها تلاش خواهیم کرد که امنیت اعتقادی، اجتماعی، زیستی، هنری دانش آموزان، امنیت حرفه ای همکاران و دانش آموزان و امنیت علمی اردو تأمین شود که اگر این گونه شد، مطمئن هستیم کاری کردیم که اردوهای ما یک گام به سمت آنچه که باید، حرکت کرده و می توانیم به اردوهای موفق امیدوارتر باشیم.

ارکان تأمین کننده ایمنی و امنیت اردو

برای اینکه یک اردوی کارآمد و موفق داشته باشیم، باید ارکان تأمین کننده امنیت و ایمنی در اردو را بشناسیم.

عوامل زیادی می توانند در تأمین ایمنی و امنیت اردو نقش داشته باشند که می توان از جمله آنها که تأثیرگذارتر هستند، به موارد زیر اشاره کرد:

۱. خانواده ۲. مدرسه ۳. هدف و محتوا ۴. روش اجرا ۵. نیروی انسانی

هنر مدیر مدرسه یا سرپرست اردو این است که این پنج عامل را باهم و به تناسب، درگیر تأمین ایمنی و امنیت کند. عدم همکاری هر کدام از این عناصر و عوامل و ارکان می تواند ایمنی و امنیت را با اختلال مواجه کند. بنابراین اردویی موفق، ایمن و کارآمد است که هم امنیت و هم ایمنی در آن رعایت شده باشد تا ما بتوانیم عنوان اردوی موفق را به آن، اطلاق دهیم.

طبق روال معمول، اردو را به سه بخش قبل از اردو، حین اردو و بعد از اردو تقسیم بندی می کنیم.

قبل از اردو برای اینکه ایمنی و امنیت مان را بتوانیم تأمین و پیش بینی کنیم، باید حتما در تدوین هدف، محتوای برنامه، در روش اجرا، اخذ مجوزها، محاسبه هزینه، عوامل اجرایی، انتخاب مقصد و وسیله نقلیه دقت داشته باشیم.

در حین اردو، باید آن هدف و محتوایی را که پیش بینی شده، حتما به صورت برنامه محور پیاده کنیم. نیروی انسانی بلد باشند دانش آموزان را گروه بندی کنند، بلد باشند در بحث ترانسفر، تغذیه، اسکان، حتما دانش آموزان را به شکلی مدیریت کنند که ایمنی و امنیت آنها کاملا تأمین شود.

به عبارت دیگر، راهکارهایی را قبل از و حین اردو به کار گیریم که ایمنی و امنیت اردو تأمین شده باشد که بعد از اردو بتوانیم با ارائه یک گزارش مستند به همراه دستاوردهای اردو، اعلام کنیم که اردوی ما توانسته چه قدر به اهداف نزدیک شود.

مستند نگاری

نکته کلیدی و پایه ای در همه این مبانی، بحث بسیار قابل توجهی است با عنوان مستند نگاری. ما تمام فعالیت هایمان باید و الزما مستند شود. مستند نگاری به این مفهوم است که از هر لحظه ای که پیشنهاد برگزاری اردو به ما ارائه می شود تا مصوبه شورای مدرسه و همه اینها الزاما باید به صورت مستند و مکتوب در دفتر مدرسه وجود داشته باشد که هر وقت هرکسی از ما درخواستی کرد، بتوانیم با ارائه مستندات و مکتوبات مان در برابر او از برنامه و عملکردمان دفاع کنیم.

اردو کجا برویم

بعد از هدف گذاری اردو، نخستین و اصلی ترین گام اجرا سازی هدف این است که اردو کجا برویم. تأمین محل اردو و این که اردو را در کجا برگزار کنیم، از اصلی ترین عوامل تأثیرگذار در بحث ایمنی و امنیت اردو است. ما بر اساس ایمنی و امنیت اردو و ناشی از محل برگزاری اردو است که عوامل اجرایی مان را انتخاب می کنیم، وسیله نقلیه تأمین می کنیم، زمان اردوی مان را می سنجیم و اگر اردو قرار باشد در شهر خودمان، در مجاورت مدرسه برگزار شود، در آن صورت اردوی ما، یک اردوی یک روزه است ولی اگر قرار باشد محل اردوی ما، در محلی مثلا ۵۰۰ کیلومتر دورتر باشد، حتما باید اردوی برون شهری برگزار کنیم، مجوز خاص خودش را بگیریم پس محل برگزاری اردو تأثیر مستقیمی در ایمنی و امنیت اردوی ما دارد. بر اساس این که اردو و مقصدمان را می خواهیم انتخاب کنیم و بر اساس بحث مستند نگاری، حتما باید توجیه داشته باشیم که چرا این محل را انتخاب کردیم. بعضی از همکاران، بدون هیچ دلیل خاصی، صرفا بر اساس تجربه یا سفارش بقیه دوستان، یک محل را برای برگزاری اردو در نظر می گیرند در حالی که انتخاب هر مسیر اردویی، الزاما باید دارای کارکردهای تربیتی باشد، با هدف برنامه ما حتما تناسب داشته باشد، با برنامه هایی که پیش بینی کرده ایم، همخوانی داشته باشد. فرض کنید بین پنج کارخانه ای که می تواند هدف ما را تأمین کند، اگر ما کارخانه الف را انتخاب کردیم، باید دلیل منطقی و توجیهی داشته باشیم که چرا آن چهار تای دیگر را انتخاب نکردیم. طبیعتا در بین برگزار کنندگان اردو، یعنی از نظر مکان، اردوگاه های دانش آموزی، ایمن ترین محل برای برگزاری اردو هستند. در اردوگاه، تمام زیر ساخت های ممکن برای

برگزاری یک اردو مهیا شده است؛ از نظر زیبایی، ایمنی، امنیت و گردهمایی. همه امکانات موجود فراهم شده است و قطعا و طبیعتا می توانید در طول روز، در طول مدت اقامت در آنجا، حداکثر استفاده را ببرید. اگر اردویی در کنار یک محل خطر به نام آبشار، باشد، دانش آموزانی ممکن است در یک محل بالقوه آسیب زا و خطر آفرین حضور پیدا کنند؛ چه به صورت مقطعی و موقت؛ چه برای یک روز؛ صد درصد این اردو، هیچ قابلیت دفاعی ندارد و نمی توانیم اعلام کنیم که دانش آموزان را به چه دلیل خاصی به اینجا آورده ایم یا اگر دانش آموزان در یک معبر عمومی، در حال خوردن میان وعده خود باشند؛ در این معبر عمومی، افراد دیگری هم تردد دارند. شأن دانش آموزی که در این مکان قرار گرفته و همچنین بهداشت تغذیه زیر سؤال می رود. بین این دانش آموزان به صورت تخصصی، هیچ ارتباط معنادار و هدفمندی برقرار نیست و همگی دو نفر، دو نفر یا سه نفر، سه نفر نشسته اند و احتمالا مربی نیز توان اینکه بتواند به همه دانش آموزان سر کشی کند و همه آنها را مطابق هدف و برنامه اردو مدیریت کند، وجود ندارد. در نتیجه این دو اردو، اردوهای قابل قبولی نیست.

اردو کجا برویم، نکته قابل توجهی است. در مثال قبلی، در پارک، دانش آموزان جلوی یک معبر عمومی نشسته بودند اما در یک سالن غذاخوری مثلا سالن غذاخوری اردوگاه میرزا کوچک خان رامسر، دانش آموزان با حفظ همه آنچه از آن به عنوان ایمنی و امنیت یاد می کنیم، غذای خود را خورده و لذت می برند. همه آن چیزی را که پیش بینی می کنیم و خانواده ها از ما انتظار دارند که در بحث تغذیه دانش آموزان رعایت کنیم، در چنین محلی اجرا می شود.

در مثالی دیگر، تصور کنید در اردویی متأسفانه انواع میوه ها را برای خنک شدن و یا شسته شدن، داخل آب برکه گذاشتند و خود دانش آموزان نیز در مجاورت آن ایستاده اند. بدون هیچ کارکرد تربیتی که حداقل ما می توانیم در اینجا ملاحظه کنیم و می توان گفت که امنیت بهداشتی و سلامت دانش آموزان در مخاطره است. در اینجا بچه ها می توانند با کوچکترین شوخی، همدیگر را هل داده و داخل آب بیندازند. میوه های داخل آب می تواند حامل انواع انگل های ناشی از وجود در آب، باشد که بچه ها بخورند و ممکن است بعد از اردو دچار بیماری هایی شوند که یقینا از مواردی است که باید با یک علامت ضربدر نشان دهیم که هیچ کدام از ما سعی نکنیم در اردوهایمان، از این مدل برخوردها داشته باشیم و در چنین مکان هایی، اسکان موقت یا اسکان دائم داشته باشند.

مثال دیگر، اردوی گروهی از دانش آموزان دختر است که با مربی شان در حال حرکت به اردوگاه هستند. نکته قابل توجه این است که دانش آموزان دختر با بعضی از پسرها و مردم عادی کاملا قاطی شدند و امکان تمایز هیچ دانش آموزی از دیگری وجود ندارد یعنی دانش آموزان با مردم عادی آمیخته شدند و برای مربی و سرپرست، کار بسیار سختی است که در این جا بخواهد خودش را با همه جمعیت درگیر کند که دانش آموزان خود را شناسایی کند. حتما باید ترتیبی اتخاذ می کرد که مثلا از یک راهنما یا وسیله ای استفاده می کردند که همه بچه ها پشت سر آن تابلو حرکت می کردند. اگر مسیر جاده ای باشد و ماشین هایی نیز تردد کند، تصور کنید یک خودرو با سرعت به سمت دانش آموزان بیاید، با چه معضلی روبرو می شویم. دانش آموزان به هیچ عنوان حالت ستونی ندارند. بسیار دور از انتظار است و مکانی را که برای اردو انتخاب کردند، مورد تأیید ما نیست.

به مثال دیگر از یک اردوی موفق اشاره می‌کنیم؛ علی‌رغم تعداد زیاد دانش‌آموزان، وجه تمایز، دسته‌بندی، گروه‌بندی و ... نشان‌دهنده یک نمره قابل قبول به این اردو است که می‌توان گفت راهکارها و محلی که برای اردو پیش‌بینی کرده‌اند، مواردی است که می‌توان اعلام کرد به عنوان یک نماد و الگو برای بقیه اردوها معرفی شود.

نکته حائز اهمیت در تمامی این مثال‌های اردویی، حضور جمعی دانش‌آموزان است که هر کدام فارغ از اینکه متوجه باشند ایمنی و امنیت‌شان در تأمین است یا در مواجهه با خطر، از اردوی خود لذت می‌برند. وظیفه مربی است که در این شرایط، ایمنی و امنیت دانش‌آموزان را با انتخاب مکان مناسب تأمین کنیم.

نقش نیروی انسانی در تأمین ایمنی و امنیت اردو

عاملی که در مثال‌های قبلی باعث ایجاد ایمنی و امنیت در اردو شده بود یا بعضی از اردوها را با نقص ایمنی مواجه کرده بود، نیروی انسانی است. به عبارتی، می‌خواهیم نقش نیروی انسانی در تأمین ایمنی و امنیت اردو را مورد بررسی قرار دهیم.

در اردوها الزاماً اردو را به یک فرد توانمند می‌سپارید با عنوان سرپرست اردو. سرپرست اردو چه کسی است. سرپرست اردو فردی است که مسئولیت اجرای برنامه‌ها و بازدیدها را عهده‌دار می‌باشد یعنی کل مسئولیت اردو بر عهده اوست. در کنار این سرپرست، متناسب با نوع اردو و تعداد دانش‌آموزان، یک یا چند نفر همکاری می‌کنند با عنوان مربی.

به عبارت دیگر، مربی فردی است که زیر نظر سرپرست، مسئولیت اجرای وظایف محوله را بر عهده دارد. در کنار سرپرست و مربی، ممکن است عوامل دیگری قرار گیرند که خیلی تأثیرگذار نیستند اما نوع انتخاب آن را نیز باید مورد توجه و دقت قرار دهیم. در هر صورت به عنوان عامل انسانی در اردو می‌تواند تأثیرگذار باشد.

سرپرست و مربی برای اینکه اردوی‌شان را بتوانند اجرایی کنند، نیازمند یک سری تجهیزات هستند. این تجهیزات اردویی هم می‌تواند تجهیزات عمومی باشد و هم به عنوان تجهیزات خاص باشد.

تجهیزات اردویی مثل وسیله ارتباطی، جعبه کمک‌های اولیه، تجهیزات خاص متناسب با نوع اردو.

برای اینکه ببینیم بین سرپرست، مربی و تجهیزات یا نیروی انسانی، تجهیزات چه ارتباطی وجود دارد، مثالی می‌زنیم. تصور کنید اردویی را به یک سرپرست و مربی سپرده ایم که از تجربه و توان کافی برخوردار نیستند. ایشان برای بردن اردویی صرفاً به داشتن یک وسیله ارتباطی به نام موبایل بسنده کردند و موبایل‌شان بعد از یکی دو ساعت، دچار اختلال و قطع شده. اختلال و قطع وسیله ارتباطی، مساوی است با قطع ارتباط اردو با بیرون و قطع ارتباط با بیرون یعنی تنش در اردو و تنش در اردو یعنی اینکه شما نمی‌دانید در اردو چه اتفاقی دارد می‌افتد؛ اگر اردو، نیازمندی داشته باشد، نمی‌تواند به بیرون منتقل کند. یا فرض کنید جعبه کمک‌های اولیه همراه خود ندارند، دانش‌آموزی دچار خونریزی سطحی شده، اگر جعبه کمک‌های اولیه داشتند، به راحتی می‌توانستند این مسئله را مدیریت کنند. به دلیل نداشتن جعبه کمک‌های اولیه، یک خونریزی سطحی به یک خونریزی مدت‌دار تبدیل شده و ما را با یک موقعیت غیر قابل پیش‌بینی مواجه کرده.

جلسه هشتم - فیلم دوم
ایمنی و امنیت در اردو و اردوگاه - بخش دوم

- رضایت نامه

- انتخاب وسیله نقلیه

- بیمه و انواع آن

رضایت نامه

بعد از مقدمات اولیه، یعنی بعد از تهیه هدف، محتوا و برنامه، باید برگزاری اردو را به اطلاع دانش آموزان برسانیم و با ارائه رضایت نامه از دانش آموزان بخواهیم که به اولیای خود اطلاع دهند که در صورت موافقت، نسبت به تکمیل آن اقدام کنند. سال های گذشته، مناطق و مدارس مختلف، هر کدام به سلیقه خود یک رضایت نامه تهیه کرده و در اختیار قرار می دادند. وزارت آموزش و پرورش، برای جلوگیری از این تنوع سلیقه ها، اقدام به انتشار رضایت نامه ای که از نظر حقوقی، جامع است، کرده که پیوست دستورالعمل اجرایی اردو و بازدید است.

متن رضایت نامه

چند نکته بسیار حائز اهمیت در این رضایت نامه وجود دارد:

اولین نکته این است که مخاطب نامه، ولی دانش آموز است. ولی دانش آموز، در مرحله اول پدر است مگر اینکه فوت کرده یا به هر دلیلی، فقدان پدر، توسط مرجع قضایی، یک ولی قانونی دیگر تعیین شده است یعنی مرجع قضایی تعیین کننده است. غیر از مرجع قضایی، اگر صرفاً به سفارش، اطلاع، احتمال و مسائل مشابه، توجه کنیم، با مشکل مواجه می شویم یعنی غیر از پدر، در صورت حضور او، هیچ کس دیگری حتی مادر، برادر بزرگتر، خواهر، به هیچ عنوان امکان امضا ندارد.

بعد از مشخص شدن مخاطب، به او اطلاع داده می شود که می خواهیم یک اردو یا بازدید دانش آموزی که به تصویب شورای مدرسه رسیده، در روز، مورخ و ساعت ... مدت ... در محل ... برگزار کنیم. این چند نکته بسیار حائز اهمیت است. اول اینکه اردو است یا بازدید؛ کاملاً باید مشخص باشد؛ زمان و مدت برگزاری اردو و موقعیت جغرافیایی آن، دقیق و با جزئیات باید مشخص باشد. باید روشن و شفاف به اولیا اطلاع می دهیم. در ادامه، گفته شده اگر موافق هستید فرزندان در این اردو شرکت کند، رضایت نامه را تا تاریخ ... تکمیل کرده و به مدرسه تحویل فرمایید؛ نه اینکه به کس دیگری بدهند و باید خودشان بیابند. صحت امضای ولی دانش آموز باید توسط مدیر مدرسه محرز شود. هر کدام از مدیران مدارس برای خودشان، راهکارهای مختلفی دارند. اما منطقی ترین و بهترین راهکار برای احراز صحت امضای ولی دانش آموز، مراجعه حضوری اوست.

در ادامه گفته شده که برنامه های پیش بینی شده به پیوست اعلام می گردد. برنامه پیش بینی شده باید شامل هزینه، مسیر اردو، زمان اردو، فعالیت های پیش بینی شده و تمامی اتفاقات مد نظر که در اردو قرار است انجام گیرد، باشد و شفاف و روشن، باید به اطلاع ولی دانش آموز برسد که در این یک یا چند روز اردو، چه اتفاقی قرار است بیفتد.

از ولی دانش آموز می خواهیم اگر فرزندش بیماری خاصی دارد یا داروی خاصی مصرف می کند یا مورد دیگری، به ما اطلاع دهد. صرفا ارائه اینکه فرزند من بیمار است، کافی نیست. بعضی از بیماری ها باید زمان دقیق مصرف دارو مشخص باشد؛ نوع دارو حتما باید مشخص باشد و در رضایت نامه درج شده باشد. بعضی از اتفاقات و ویژگی ها مانند ترس از ارتفاع، ترس از تاریکی، راه رفتن در خواب، حساسیت غذایی و موارد مشابه را حتما باید ولی دانش آموز اطلاع دهد. لذا باید اولیا را توجیه کنید که تلاش نکنند اگر مورد خاصی در مورد فرزندشان است، پنهان کنند و مدرسه اعلام کرده صرفا در قبال آن چیزی که به ما گفتید، مسئول است. همه این موارد را باید کاملا شفاف به مدرسه اطلاع رسانی کنند.

بعد از آن، این نامه حتما باید توسط مدیر مدرسه، مهر و امضا شود، تحویل دانش آموز شود و ولی او آن را تکمیل کرده و به مدرسه برگرداند. وقتی اولیای دانش آموزان به مدرسه آمدند و اگر مورد خاصی در رضایت نامه قید کرده باشند، حتما این موارد باید به اطلاع سرپرست اردو رسانده شود تا بدانند با این دانش آموز چه کار باید بکنند. اگر سرپرست اردو احساس کرد، دانش آموز را با این ویژگی می تواند به اردو ببرد، اشکالی ندارد ولی اگر احساس کرد که دانش آموز دارای مشکل خاصی است، در صورت ضرورت، باید مجوز پزشکی بگیرد وگرنه از اعزام آن دانش آموز خودداری کنند.

این موارد را باید در اخذ رضایت نامه به جد، مورد توجه قرار دهیم و در کمال صداقت، هم ما و هم اولیا، این رضایت نامه را تکمیل و تحویل طرفین داده تا در طول اردو بتوان از آن استفاده کرد.

انتخاب وسیله نقلیه

یکی از اصلی ترین عوامل تعیین کننده ایمنی و امنیت اردو، انتخاب وسیله نقلیه است. وسیله نقلیه ای که برای اردو انتخاب می کنیم، باید دارای شرایط خاص خودش باشد. طبیعتا در جامعه انواع وسیله نقلیه وجود دارد که برای جابجایی مسافر استفاده می شود. آیا ما مجاز به استفاده از هر کدام از این وسایل هستیم؟ جواب منفی است. ما الزاما باید از یک شرکت مسافربری معتبر و مجاز برای تأمین وسیله نقلیه استفاده کنیم. این شرکت مسافربری معتبر می داند که چه چیزی را در اختیار ما قرار دهد؛ ترجیحا اولویت اول ما در انتخاب وسیله نقلیه، ایمن بودن است. در حال حاضر، در کشور ما، ایمن ترین وسیله نقلیه، قطار است. در قطار، امنیت دانش آموزان بیشتر از هر وسیله نقلیه ای، تأمین می شود. باید وسیله ای که انتخاب می کنیم، به شکلی باشد که در تمام طول مسیر، امکان نظارت مربی بر دانش آموزان فراهم باشد. مثلا حتی در قطار علی رغم اینکه ایمن ترین وسیله است، باید تلاش کنیم که بلیط دانش آموزان به شکلی گرفته شود که همه آنها در یک واگن و در چند کوچه کنار هم قرار بگیرند؛ بین آنها افراد دیگری نباشند که امکان نظارت مربی سلب نشود. علاوه بر این، باید بین تعداد دانش آموزان با نوع وسیله نقلیه ای که استفاده کردیم، تناسب وجود داشته باشد. مثلا اگر تعدادی چند برابر ظرفیت معمول سوار وسیله شوند، اگر اتفاق یا تصادفی رخ

دهد، هیچ پاسخی برای این کار نداریم. مضاف بر این که باید بین دانش آموزان و وسیله نقلیه تناسب وجود داشته باشد، باید بین زمان، محل و مسافت با وسیله نقلیه ای که استفاده شده، حتما تناسب وجود داشته باشد.

مثلا اگر راننده ای در وسیله نقلیه که حداکثر چهار نفر ظرفیت دارد، علاوه بر ظرفیت داخل ماشین، چندین نفر در صندوق عقب ماشین سوار کرده باشد، به دلیل عدم اطلاع سرپرست و هم به دلیل ناآگاهی راننده، یک فاجعه شکل گرفته و نقش راننده در اینجا بسیار حائز اهمیت است. راننده اتوبوس، مینی بوس و وسیله نقلیه ای که با آن دانش آموزان جابجا می شوند، قبل از اردو باید الزاما توجیه شده باشد، جلساتی با او برگزار کرده باشیم که بداند چگونه در اردو ما را همراهی کند و از قبل زمان، محل و مسافت را با راننده توجیه کرده باشیم. اگر تابستان است، راننده باید توجیه باشد سیستم سرمایشی وسیله نقلیه هم سرویس شده باشد و هم بتواند به بچه ها خدمات دهد. اگر زمستان است، به همین ترتیب، وسیله گرمایشی. اگر مسافت طولانی است، راننده حتما باید برای توقف های میان مدت توجیه شده باشد. در صورت کوتاه مدت بودن، در نزدیکترین محلی که قرار است دانش آموزان را اعزام کنیم، توقف نماید.

علاوه بر این ها، نکته قابل توجه در وسیله نقلیه، بحث بیمه است. بیمه وسیله نقلیه، بسیار کلیدی است و می تواند ما را در برگزاری ایمن یک اردو راهنمایی کند. حتما باید وسیله نقلیه، بیمه سرنشین داشته باشد که در صورت بروز اتفاق، بتوان از تسهیلات آن استفاده کنیم.

بیمه

یکی از نکات بسیار مهمی که می تواند در برگزاری یک اردوی ایمن و با امنیت بالا کمک کند، بحث بیمه است. تصور عمومی بر این است که کار بیمه این است که حادثه ای برای ما رخ نمی دهد. اما واقعیت این است که بیمه موجب می شود که ما را در برابر حوادث کمترین ضرر را بینیم. مثلا اینکه نمی توان جلوی بارندگی را گرفت ولی می توان با در اختیار داشتن یک چتر، کمتر خیس شویم؛ این یعنی بیمه. انواعی از بیمه ها را داریم که به ما خدمات می دهند.

بیمه حوادث

- یکی از بیمه های تخصصی که در مبحث ما، خیلی کاربرد دارد، بیمه حوادث است. حادثه به چیزی گفته می شود؟ حادثه عبارت است از هر واقعه ناگهانی ناشی از یک عامل خارجی که بدون قصد و اراده بیمه شده در مدت بیمه رخ دهد و منجر به جرح، نقص عضو، از کار افتادگی و یا فوت بیمه شده گردد.

مثلا فردی نمی تواند عمدا ماشین خود را آتش بزند و سپس از بیمه خسارت مطالبه کند. ممکن است حادثه ای رخ دهد که فرد در همان موقع، دچار نقص عضو نگردد و بعدا این اتفاق بیفتد؛ تا دو سال بعد از آن حادثه، باز همچنان ما تحت پوشش بیمه هستیم.

حادثه ای که بیمه حوادث به آن تعلق می گیرد، باید بدون قصد و اراده باشد، منجر به جرح، نقص عضو، از کار افتادگی و یا فوت شود؛ به عبارتی بیمه به این ۴ مورد، خسارت می دهد.

انواع بیمه حوادث

- بیمه نامه حوادث گروهی کارکنان سازمان و کارخانجات
- بیمه نامه حوادث انفرادی؛ فرد خودش این کار را انجام می دهد.
- بیمه نامه حوادث گروهی مسافرتی؛ مثل تورها
- بیمه نامه حوادث گروهی دانش آموزی؛ که بحث ماست.
- بیمه نامه حوادث گروهی مهد کودک ها

برای سرپرست، مربی و مدیر مدرسه، خیلی مهم است که از تحت پوشش بیمه بودن دانش آموزان، اطمینان حاصل کنیم. دانش آموزان حتما در تاریخ شروع سال تحصیلی با پرداخت مبلغ ۷۵۰۰ تومان حق بیمه، بیمه شده باشند ولی این بدان معنا نیست که اطمینان خاطر داشته باشیم که همه دانش آموزان بیمه هستند بلکه باید مطمئن باشیم و همه مدارک را کنترل کنیم؛ ممکن است دانش آموزی وسط سال به مدرسه اضافه شده باشد؛ حتما در لیست بیمه باشد، کارت بیمه آن ها را کنترل کرده، تاریخ ورود و خروج آن ها را حتما بررسی کرده و از این بابت اطمینان حاصل کنیم که دانش آموز تحت پوشش بیمه می باشد.

نکته دوم این که مطمئن شویم که این بیمه که داریم، در برابر حوادث، به ما خدمات می دهد و این خدماتش را در برابر چه چیزی به ما می دهد. همه همکاران بزرگوار، اطلاع دارند که بیمه، یک کار تخصصی است یعنی در برابر خدماتی که می خواهد به ما ارائه دهد، از ما مستند می خواهد. همان مبحث همیشگی و مورد تأکید ما با عنوان مبحث مستند نگاری؛ اگر حادثه ای رخ داد، حتما باید نظر کارشناسی پلیس، نظر عوامل بیمارستان، اورژانس و نظر قاضی را مستند و مکتوب داشته باشیم که بتوانیم به بیمه ارائه دهیم که بیمه به ما خسارات و مزایایی را که مد نظر ماست، ارائه دهد.

بیمه مسئولیت مدنی

یکی از الزامات بیمه ای مربیان، سرپرستان و گروه های دانش آموزی، بیمه مسئولیت مدنی است. مسئولیت مدنی مدیران اردو: در قبال شرکت کنندگان در اردو، بدین معنی که چنانچه خسارت جانی به بیمه شدگان وارد آید و بیمه گذار، از طرف قانون یا مرجع قانونی، مسئول جبران آن شناخته شود، بیمه گر پس از احراز مسئولیت بیمه گذار نسبت به پرداخت خسارت اقدام خواهد کرد.

در قبال این دانش آموز با این ویژگی ها که کارت بیمه حوادث دارد، یک سری مسئولیت ها دارد. عموماً مسئولیت های ما را به دو دسته تقسیم می کنند: مسئولیت های مدنی و مسئولیت های کیفری. مسئولیت مدنی یعنی مسئولیتی که ناشی از شغل ماست. مسئولیت کیفری یعنی اینکه به صورت تعمدی، یک نفر کاری را انجام دهد مثلاً سرپرست اردو در اردو، اهمال و کوتاهی کرده و اتفاقی افتاده، دانش آموز از روی تاب افتاده و دستش شکسته؛ این مسئولیت مدنی است. ولی اگر کسی تعمداً با ماشین، به کسی بزند، آن کیفری است. پس کیفری آن چیزی است که باید ناشی از تعمد فرد باشد.

ما در اردوها، تعمد نداریم ولی ناشی از شغل مان که مسئولیت حفظ جان دانش آموزان را داریم، مسئولیت هایی داریم که در قبال آن، بیمه می شویم به عبارتی ما در اردو تلاش می کنیم با اینکه خودمان تحت پوشش بیمه مسئولیت مدنی قرار دهیم که اگر در خلال اردو ناشی از غفلت، اهمال و کوتاهی هایی که می کنیم، اتفاقی برای دانش آموزی رخ داد و مرجع قانون گذار به این نتیجه رسید که من مسئول این کار بودم؛ بیمه آن مقدار خسارتی که قانون گذار تعیین کرده، به جای ما پرداخت کند.

ما با پرداخت مبلغ ۷۵۰۰ تومان، بیمه مسئولیت مدنی می شویم. این بیمه مسئولیت مدنی برای ما الزام است. از آن غفلت نوزیم و تحت هیچ شرایطی از این تسهیلات، خود را محروم نکنید که اگر اتفاقی رخ دهد، ممکن است رقم خسارتی که پیش بینی شود، بسیار بسیار از آن چیزی که تصور می کنیم، باشد و برایمان، قابل جبران نباشد ولی با پرداخت مبلغ ۷۵۰۰ تومان در طول یک سال در قبال همه وظایف شغلی خود، مخصوصاً مسئولیت اردویی، بیمه باشیم.

خلاصه نکات این بخش

- اردو باید محصول ایمنی و امنیت باشد نه آستن حوادث؛ اگر عناصر ایمنی و امنیت که به آن اشاره شد، مد نظر نداشته باشیم، حوادث، خواسته و ناخواسته، ما را به چالش خواهد کشید.
- هماهنگی بین ارکان تأمین کننده ایمنی و امنیت (خانواده، مدرسه، محتوا، برنامه و عوامل اجرایی)، مقدمه برگزاری یک اردوی هدفمند است.
- مستند نگاری پایه اصلی تأمین ایمنی و امنیت اردو است که باید در همه بخش ها رعایت شود. مستند نگاری را تحت هیچ شرایطی، در هیچ فرآیندی از اردو فراموش نشود. همه نکات را به صورت مکتوب، ضبط شده و مثبتوت پیش خودتان و در پرونده اردویی مدرسه نگهداری کنید.
- انتخاب مقصد اردو باید با اهداف اردو تناسب داشته باشد. از انتخاب مقاصد اردویی که با هدف، محتوا، سن، جنسیت برنامه ما تناسب ندارد، پرهیز کنید.
- اردوگاه های دانش آموزی، ایمن ترین مکان جهت برگزاری اردو هستند.
- در صورت حضور اردو در اماکن عمومی، باید تمهیداتی به کار گیریم که امکان تمایز اعضا از دیگران ممکن باشد. مثلاً کارت شناسایی به گردن داشته باشند یا پارچه نوشته ای باشد که پشت آن راه بروند و متناسب با محل اردو، تمهیدی به کار گرفته شود.
- گروه بندی دانش آموزان در اردو یکی از راهکارهای تأمین امنیت اردو است. گروه بندی دانش آموزان در اردو، یک فرآیند مدیریتی است که کمک می کند اردو را خیلی راحت مدیریت کرده و دانش آموزان را هدایت کنید و به اهداف پیش بینی شده، برسید.
- رعایت تعداد نیروی انسانی اردو متناسب با تعداد دانش آموزان الزامی است. این تناسب را حتما رعایت کنید که بتوان به اردوی ایمن دسترسی پیدا کرد.
- همراه داشتن تجهیزات مناسب اردو از وظایف اصلی سرپرست اردو می باشد. این تجهیزات را هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی، همراه داشته باشید.
- خودروهای دولتی صرفاً تا شعاع ۲۰ کیلومتر می توانند مسافر جابجا کنند.

- ایمن ترین وسیله نقلیه در حال حاضر در کشور ما، قطار است. اگر در مبدأ و مقصد اردویی، ایستگاه راه آهن وجود دارد، حتما از قطار استفاده کنید.
- رؤیت بیمه معتبر وسیله نقلیه توسط سرپرست اردو الزامی است.
- بیمه به معنای مقابله حوادث نیست بلکه برای مدیریت تبعات حوادث است.
- همه عوامل اجرایی اردو و بازدید، الزاما باید بیمه مسئولیت مدنی داشته باشند. (با هزینه ۷۵۰۰ تومان)
- کنترل و کسب اطمینان از بیمه حوادث بودن دانش آموزان، از وظایف اصلی سرپرست اردو است.

جلسه نهم - فیلم اول

امداد، نجات و کمک های اولیه در اردو - بخش اول

- اهداف و تعاریف
- جعبه کمک های اولیه
- آشنایی با ابزار و وسایل
- باندها
- چسب ها
- گازها
- بتادین
- سرم شستشو

امداد و نجات

تعاریف و اهداف این دانش ها و مهاراتی که لازم است هر معلم، مربی، مدیر اردویی و هر دانش آموزی داشته باشد.

امداد: کلیه کارهایی که جهت زنده نگه داشتن، کم کردن درد و کمک به بهبود افراد انجام می شود. امداد معادل کلمه کمک های اولیه یا کمک های نخستین و یا معادل فوریت های اورژانسی است. دقت داشته باشید که با فوریت های پزشکی اشتباه نگیرید. چون که تعریف و اهداف فوریت های پزشکی با اهداف و تعاریف فوریت های اورژانسی تفاوت دارد.

نجات: رهایی از خطر است که کلیه کارهایی که جهت رهایی افراد به دام افتاده یا گرفتار انجام می شود، نجات گفته می شود.

خود امدادی: در صورت بروز اتفاق برای فرد باید بتواند هر فردی بدون کمک دیگران، حداکثر کمک های لازم و ضروری را به خودش انجام دهد. مثلا اگر یک دانش آموز، سر کلاس خون دماغ شود، باید بتواند بدون

کمک دیگران، خونریزی را کنترل کند؛ اگر در اردو دست و پایش زخم شود، بتواند بدون کمک دیگران، کار کنترل را انجام دهد.

دگر امدادی: زیاد شنیده شده؛ در صورت بروز اتفاق برای دیگران هر فرد باید بتواند حداکثر کمک و توانش را برای دیگران انجام دهد. مثلا بتواند برای دیگران، ماساژ و یا تنفس مصنوعی انجام دهد.

جعبه کمک های اولیه

اگر بخواهیم کمک های اولیه در اردوها به دانش آموزان یاد بدهیم، می توانیم این علم و مهارت را در ده جلسه به بچه ها در حد دانش آموزان یاد بدهیم.

اولین درس، جعبه کمک های اولیه است. در این درس، روش نصب و نگهداری، آشنایی با ابزار و وسایل داخل جعبه و داروهای مجاز و ضروری و محدودیت های جعبه کمک های اولیه را باهم مرور می کنیم.

در چه جایی جعبه کمک های اولیه باید همراه باشد

اولین موضوع در مورد جعبه کمک های اولیه، جعبه کمک های اولیه در کجا باید اجبارا و الزاما همراه ما باشد.

- در تمام اردوها و بازدیدها؛ اولین جایی که لازم و ضروری است که باید همراه ما باشد، در طول تمام اردوها و بازدیدهاست؛ چه اردوهای چند روزه، چه بازدیدهای چند ساعته، حتما یک جعبه کمک های اولیه همراه مان داشته باشیم.

- در تمام اردوگاه ها و مدارس؛ دوم در تمام اردوگاه ها و مدارس آموزش و پرورش باید حداقل یک جعبه کمک های اولیه با خصوصیتی که عرض خواهد شد، الزاما و اجبارا باید موجود باشد.

- در تمام خودروهای اردو و مدارس؛ سومین جایی که باید جعبه کمک های اولیه وجود داشته باشد، در تمام خودروهای سرویس اردو و مدارس، یک جعبه کمک های اولیه با خصوصیتی که عرض خواهد شد، موجود باشد.

محل نصب جعبه کمک های اولیه

محل نصب جعبه کمک های اولیه باید کجا باشد؟ چه استانداردها و ویژگی هایی داشته باشد؟ دو باید و دو نباید داریم.

- باید، در دید و دسترس همگان باشد. یعنی همه دانش آموزان و افراد به آن دسترسی داشته باشند و بتوانند جعبه کمک های اولیه را بردارند و از وسایلی استفاده کنند. مخفی، دور و در بلندی نباید باشد.

- در تابش مستقیم آفتاب نباید قرار گیرد.

- در جای مرطوب یا جایی که در معرض آب یا باران باشد، نباید نصب شده باشد.

اندازه جعبه کمک های اولیه

اندازه جعبه کمک های اولیه چه قدر باید باشد؟

آن چیزی که الزام به رعایت آن هستیم، این است که **اندازه آن متناسب با تعداد نفرات** و یا دانش آموزان باشد؛ به طور مثال، اگر اردوی یک کلاس ۱۰ یا ۱۵ نفره داریم، می توانیم از یک جعبه کمک های اولیه متناسب با همین نفرات استفاده کنیم ولی در اردوها و اردوگاه هایی که تعداد دانش آموزان بیشتر است، برای این کار دیگر از جعبه برای اردوی ۱۵ نفره، نباید استفاده کنیم و باید بزرگتر و با وسایل بیشتر استفاده کنیم. مثلا جعبه کمک های اولیه برای یک کلاس درس کوچک یا خودروی کوچک ۴ یا ۶ نفره، با جعبه برای یک اتوبوس مدرسه، متفاوت است. در دومی، با توجه به تعداد بیشتر دانش آموزان، هم جعبه بزرگتر است و هم وسایل داخل آن بیشتر است.

رنگ جعبه کمک های اولیه

آیا رنگ جعبه کمک های اولیه باید حتما رنگ خاصی داشته باشد؟

رنگ جعبه مهم نیست؛ آن چیزی که مهم است، نسبت به اشیای اطراف آن، **سریع تر دیده شود**. مثلا اگر یک جعبه کمک های اولیه سرویس اردوی مدرسه می گذارید، با جعبه ها و وسایل دیگر قاطی نشود به گونه ای که پیدا نشود. رنگ و شکل آن به گونه ای باشد که سریع تشخیص داده شود. یا رنگ آن به گونه ای باشد که در تاریکی، نور کم داخل چادر اردو و یا فضای خیلی باز، رنگ روشن باشد و سریع تر دیده شود و هر رنگی که دوست دارید، می توانید استفاده کنید.

ولی جعبه کمک های اولیه، یک الزام دیگر هم دارد؛ نوشته کمک های اولیه یا آرم و نشان آن روی آن داشته باشد. **آرم و نشان داشته باشد**. حتی می توانید به خود دانش آموزان پیشنهاد دهید که یک آرم یا نشان یا نوشته زیبا برای روی جعبه کمک های اولیه داخل اردوگاه یا مدرسه، نقاشی کنند که خیلی از بچه ها نیز از کار نقاشی و چسباندن آن روی جعبه کمک های اولیه لذت می برند و باهم رقابت می کنند.

جعبه کمک های اولیه، باید قابل نصب باشد یا قابل جابجایی

به نظر شما، جعبه کمک های اولیه، باید قابل نصب باشد یا قابل جابجایی؟

راهنمایی: اگر قابل نصب باشد، یک اصل کمک های اولیه را رعایت نکردید؛ چون همیشه باید همیشه جعبه را به سمت مجروح برده یا مجروح را به سمت جعبه؛ اگر قابل نصب باشد، مجبوریم مجروح و مصدوم را به سمت جعبه بیاوریم؛ چون به دیوار نصب شده و نمی توانیم جعبه را ببریم پس این اصل را نقض می کند. اگر قابل جابجایی باشد، چه مشکل پیش می آید؟ اگر قابل جابجایی باشد، در مواقع نیاز، باید به دنبال آن بگردیم؛ جای مشخصی ندارد.

پس به جواب خوبی رسیدید؛ **جعبه باید هم قابل نصب باشد و هم قابل جابجایی**. چنین جعبه هایی وجود دارد. این مسئله را به عنوان یک اصل باید برای نصب جعبه کمک های اولیه، رعایت کنیم.

داخل جعبه، دارو نباشد

نکته مهم دیگر، داخل جعبه کمک های اولیه، دارو نباشد. چرا؟

- دلیل اول؛ **دارو وسیله درمان است؛ ما مجاز به درمان نیستیم.** ما درمانگر نیستیم که از دارو استفاده کنیم. خلاف است که داخل یک اردو، بدون مجوز، دارویی به دانش آموز بدهیم و برای ما مسئولیت قانونی دارد؛ در همه کشورهای دنیا. ما امدادگیریم و وسایل کمک های اولیه، ابزار کار ماست پس ما مجاز به استفاده از وسایل کمک های اولیه و ابزارهای پذیرفته شده، هستیم ولی **داروها جزو وسایل کمک های اولیه نیستند.**

- دلیل دوم؛ **جعبه کمک های اولیه، باید در دسترس همگان باشد** ولی آیا باید دارو هم در دسترس همگان باشد؛ مسلماً خیر. نباید برخی افراد به دارو دسترسی داشته باشند؛ مثل **بچه ها، پیرها، افراد کم سواد.** جعبه کمک های اولیه را باید در دسترس همگان قرار دهیم. چون همه به جعبه دسترسی دارند، نباید دارو داخل آن بگذاریم.

- دلیل سوم؛ **آلودگی های داروها به وسایل مان می رسد؛** تصور کنید باند، پنبه و چسبی که با چسبندگی، بو و رنگ داروها آلوده شده باشد. وسایل مان را آلوده می کند.

- دلیل چهارم؛ **جعبه را شلوغ و سنگین می کند؛** شلوغی و سنگینی جعبه. یک جعبه سنگین و بزرگ را با یک جعبه کوچک تصور کنید؛ جعبه شلوغی که باید برای دسترسی به وسایل مورد نظر، بگردیم و داروها را زیر و رو کنیم؛ باید بتوان سریع باند، چسب و ... را پیدا کنیم.

البته یکی دو قلم دارو در این درس معرفی می شود که امدادگر در برخی شرایط مجاز است که از این داروها استفاده کند؛ فقط داروهای پذیرفته شده که قانون، قاعده و استاندارد به ما اجازه می دهد.

آشنایی با ابزار و وسایل

آشنایی با برخی از ابزار و وسایل داخل جعبه کمک های اولیه

۱. قیچی پانسمان؛ یک قیچی کج با نوک پهن. کج بودن قیچی پانسمان به این دلیل است که برای چیدن لباس یا باندهای پانسمان مجروح، دست امدادگر به لباس یا خون یا زخم یا سوختگی های مجروح تماس پیدا نکند و فاصله داشته باشد. اگر قیچی صاف باشد، دست امدادگر، به بدن، لباس و آلودگی های زخم تماس پیدا می کند. نوک آن باید پهن باشد تا به راحتی زیر لباس و باند قرار گیرد و بدون اینکه به پوست مجروح صدمه بزند، لباس یا باند را بچیند. ولی اگر از قیچی با نوک تیز و مستقیم استفاده شود، دو مشکل به وجود می آید: نوک تیز، بدن مجروح را ناراحت و زخم می کند. دست امدادگر به لباس یا آلودگی ها تماس پیدا می کند.

۲. پنس: وسیله ای برای تمیز کردن داخل زخم است بدون اینکه دست به زخم بزنید. برای برداشتن وسایل استریل، گاز استریل و گذاشتن روی جراحت است. شکل ها و اندازه های متنوع دارد. برای یک اردوی دانش آموزی، یک پنس کوچک یا متوسط استاندارد می توان تهیه کرد ولی از موچین به جای پنس استفاده نکنید چون درزهای موچین، آلودگی را داخل خود نگه می دارد و به سختی ضد عفونی می شود.

۳. ظرف لوبیا شکل یا ظرف قلوه ای؛ ابزاری که زیاد در اطراف کمک های اولیه دیده آید. مثل کلیه است. به خاطر قوس و فرورفتگی که دارد، به راحتی کنار بدن می چسبد، می توانید شستشوی زخم انجام دهید و برای تمیز کردن زخم ها به راحتی کنار بدن، سر و اندام دیگر قرار می گیرد که آلودگی پایین تر نیاید. در جنس های مختلف پلاستیکی، سرامیکی، فلزی و مقوایی وجود دارد.

۴. کیسه؛ چند کیسه داریم؛

- کیسه یخ؛ می توانید از یک پلاستیک تمیز یا کیسه یخ های استاندارد که داخل تجهیزات پزشکی است، استفاده کنید. کیسه یخ رنگ ها و شکل های مختلفی دارد. کاربرد آن برای کمپرس یخ است. کیسه یخ کاربرد زیادی دارد.

- کیسه استفراغ؛ همان کیسه پلاستیکی است ولی باید تیره باشد که داخل آن معلوم نباشد. در بعضی از اردوها کیسه استفراغ حتما همراه داشته باشید که محیط اردو یا به خصوص خودروی اردو یا قایق یا هواپیما آلوده نشود. البته در هواپیماها کیسه استفراغ جزو الزامات است. چه قدر ناراحت کننده است که یکی از دانش آموزان به طور طبیعی یا بد ماشینی دچار تهوع می شود و کیسه ای برای استفاده دانش آموز وجود ندارد و اگر از قبل کیسه استفراغ را داخل وسیله نقلیه قرار داشت، خیلی بهتر بود؛ هم بچه های دیگر ناراحت نمی شدند و هم محیط اتوبوس آلوده نمی شد. از قبل می توان کیسه های استفراغ را بین صندلی ها یا بین پنجره و صندلی قرار دهید. ولی حتما باید رنگ کیسه استفراغ تیره باشد.

۵. تب سنج؛ داخل جعبه کمک های اولیه یک مدل از این تب سنج ها باشد. در دو نوع هستند.

- تب سنج های جیوه ای

- تب سنج های دیجیتالی یا کامپیوتری یا زیر زبانی

- تب سنج دیجیتالی یا کامپیوتری داخل گوش

- تب سنج نواری پیشانی

بهتر است با کار انواع تب سنج ها آشنایی داشته باشید.

۶. باندها؛ داخل جعبه کمک های اولیه چند نوع باند داریم؛

- باند نواری استریل بسته بندی کاغذی و پلاستیکی دارد و به راحتی می توان روی زخم های باز ببندید و نیازی به گاز نیست؛ عرض باریک، عرض متوسط و عرض پهن دارند.

- باند کشی؛ باندهای کشی در عرض باریک و عرض پهن هستند. باندهای کشی معمولا استریل نیستند و نمی توان مستقیما آن ها را روی زخم باز بگذارید. اگر بخواهید زخمی را با باند کشی ببندید، حتما باید گاز استریل زیر آن گذاشته و سپس باند کشی روی آن ببندید. کاربردهای باند کشی استفاده می شود برای بانداژ مفصل هایی که حرکت می کنند، بانداژ قسمت هایی که زیر آن حرکت می کند مانند قفسه سینه، شکم و ران و باند کشی قسمت هایی که می خواهیم مدام تحت فشار باشد؛ یعنی جایی که تورم داشته و

قصد داریم مدام تحت فشار باشد. اگر از باند نواری معمولی استفاده کنیم وقتی تورم آن کم شد، باند شل شده و باز می شود ولی باند کشی این گونه نیست و همراه تورم، بالا و همراه جمع شدن، پایین می رود.

- باند سه گوش یا دستمال سه گوش کاربردهای متنوع و زیادی دارد. حدود ۴۵ روش پانسمان، بانداژ، آتل بندی و حمل مجروح را می توان یاد داد. یاد دادن باند سه گوش برای دانش آموزان، هم می تواند جنبه فراگیری داشته باشد و هم یک کلاس شاد در اردو می باشد.

- باند پانسمان دار؛ استریل هستند و برای قسمت های مختلف بدن مانند چشم (پد چشمی)، سر و ... استفاده می شود.

- باند توری؛ باندهای توری برای قسمت سر زیاد خیلی زیاد، رایج و ارزان قیمت هستند. البته برای دست و پا و دیگر قسمت های بدن نیز می توان استفاده کرد. خیلی تحت فشار قرار نمی دهند، آزادند. می توانند گاز استریل را روی زخم نگهداری کنند.

۷. چسب ها؛ دسته بندی داریم؛

- چسب نواری پارچه ای یا پارچه ای نواری؛ برای محکم کردن انتهای بانداژ است؛ انتهای بانداژ را ثابت نگه می دارد. تذکر: حساسیت دارد؛ اگر چسب پارچه ای با پوست در تماس باشد، حساسیت می دهد. نمی توان از چسب پارچه ای مستقیماً روی پوست استفاده کنیم. دلیل اول اینکه مواد داخل این چسب های پارچه ای به پوست حساسیت می دهد. دلیل دوم؛ وقتی می خواهید چسب پارچه ای را جدا کنید، به سختی پوست صدمه می بیند، آثاری از چسب روی بدن می ماند پس بهتر است از چسب نواری ضد حساسیت استفاده کنیم.

- چسب ضد حساسیت؛ با عرض باریک و متوسط وجود دارد. مستقیماً می توان روی پوست مجروح و مریض بچسبانید و هیچ گونه حساسیت نمی دهد. البته چسب ضد حساسیت روی باند محکم نمی شود.

- چسب زخم؛ فراوان است. در همه اردوها کاربرد بسیاری دارد.

چند تذکر: تنوع شکلی دارد. کاربرد اصلی چسب زخم، اول برای کنترل خونریزی است، خونریزی را سریع بند می آورد. چون تحت فشار قرار می دهد. کاربرد دوم؛ آلودگی های محیطی مانند موقع کار با گل، باغچه، آشپزخانه و وسایل رنگی و روغنی، به زخم نرسد.

تذکر مهم این که چسب زخم، زخم را تازه نگه می دارد. بعد از چند ساعت یا روز، اگر چسب را از بدن جدا کنیم، هنوز زخم تازه است و جوش نخورده. چسب زخم، زخم ها را تازه نگه می دارد. برای هرکسی در اردو، چسب زخم زدید، باید یک یا دو ساعت بعد یا وقتی به منزل رسیدید، چسب زخم را جدا کرده تا زخم جوش بخورد.

۸. گازها؛

- گاز استریل یک بار مصرف، یک دانه ای بوده و تکی بسته بندی می شوند.

- گازهای غیر استریل نیز وجود دارد. گاز غیر استیل برای شستشو استفاده می شود و به آن گاز شستشو نیز گفته می شود.

- گاز روغنی یا وازلینه؛ برای سوختگی‌ها استفاده می‌شود تا گاز به قسمت سوختگی نچسبد.

۹. دستگاه فشار خون؛ یک نوع آن را انتخاب کرده و داخل جعبه کمک‌های اولیه قرار دهید. هر کدام که مهارت کار با آن و توانایی خرید آن را دارید، استفاده کنید. بعضی از آن‌ها حتما باید گوشی داشته باشد و برخی دیگر نیاز به گوشی معاینه ندارد. در فرصت مناسب، می‌توان از این دستگاه‌های فشار خون برای آموزش به بچه‌های داخل اردو استفاده کنید.

۱۰. دستکش یک بار مصرف؛ حتما داخل جعبه کمک‌های اولیه، یک بسته دستکش یک بار مصرف قرار دهید. چون همه جا آب و صابون وجود ندارد تا بعد از هر پانسمان، کنترل خونریزی و کمک‌های اولیه، بتوانید دست‌های خود را با آب و صابون بشوید. بهتر است که به محض اینکه مجروح، مصدوم یا مراجعه‌کننده‌ای داشتید، ابتدا یک دستکش یک بار مصرف بپوشید و بعد از انجام کار، آن دستکش را دور بیندازید. دستکش یک بار مصرف یکی از وسایل ضروری داخل جعبه است.

۱۱. پنبه؛ پنبه استریل در بازار و داروخانه‌ها یافت نمی‌شود؛ همه پنبه‌ها هیدروفیل هستند. پنبه هیدروفیل یعنی پنبه شسته شده و تمیز که استریل نیستند. پنبه را نباید روی زخم گذاشت چون پرز پنبه به داخل چسب می‌چسبد و آثار زخم تا مدت‌ها روی بدن فرد می‌ماند. پنبه را مستقیماً روی زخم‌های عمیق اصلاً نکشید. پنبه برای تمیز کردن وسایل و اشیای داخل جعبه کمک‌های اولیه و همچنین اطراف زخم استفاده می‌شود.

۱۲. دستمال کاغذی؛ اگر داخل جعبه گذاشتید، چون برای ساخت دستمال کاغذی از مواد سلولزی نشاسته‌ای استفاده شده، اصلاً روی زخم‌های عمیق، متوسط و سوختگی‌ها گذاشته نشود. چون مواد سلولزی، گلوژی روی آن، خوراک میکروب‌ها می‌شود و باعث عفونت زخم می‌شود.

۱۳. سنجاق قفلی؛ برای محکم کردن انتهای بانداژ استفاده می‌شود.

۱۴. چراغ قوه؛ برای معاینه داخل چشم و دیدن داخل زخم و برای اینکه بتوانید در شب دانش‌آموزان را هدایت کنید، حتماً یک چراغ قوه کوچک داخل جعبه کمک‌های اولیه باشد.

۱۵. بتادین؛ یک ماده ضد عفونی‌کننده قوی ولی با تذکرات خیلی مهم؛ درست است که تمام میکروب‌های روی زخم را می‌توان با بتادین از بین برد ولی باید توجه کنید که هرگز از بتادین تاریخ گذشته استفاده نکنید چون حساسیت بسیار شدید و مخربی می‌دهد. بتادین هرگز نور نبیند چون نور می‌تواند آن را آزاد کند و برای پوست و بدن ضرر دارد. بتادین برای افراد کم‌کار و پرکار تیروئیدی، خانم‌های باردار (حامله) و نوزادان نباید استفاده شود. بتادین داخل زخم‌ها نباید بماند. پس از شستشوی زخم، باید بتادین

را خشک کرده یا با سرم شستشو، بتادین را بشویید. اگر بتادین را با سرم شستشو یا آب برای شستن زخم ها رقیق کردید، اضافه رقیق شده را نباید نگه دارید و باید حتما دور بریزید. در صورت فراموشی تذکرات بتادین، روی تمام ظرف های بتادین، این تذکرات نوشته شده است.

۱۶. سرم شستشو؛ پنج اسم دارد: سرم شستشو، سرم نمکی، سرم فیزیولوژی، نرمال سایلین، کلراید سدیم یا کلرو سدیم. برای شستن داخل چشم بسیار مناسب است. اگر داخل اردو، گرد و خاک یا شیء معلق داخل چشم شود و ناراحتی ایجاد شود، برای شستن داخل چشم بسیار مناسب است. برای شستشوی داخل دهان، گوش، حفره های بدن، زخم های عمیق و برای شستن آثار بتادین روی زخم استفاده می شود. وسیله بسیار مفیدی برای داخل جعبه کمک های اولیه است.

جلسه نهم - فیلم دوم

امداد، نجات و کمک های اولیه در اردو - بخش دوم

- بررسی چند فوریت اورژانسی امدادی در اردوها

- سوراخ شدگی

- شیء خارجی

- کنده شدگی

- قطع عضو

- فرورفتگی ها

- کاربرد کمپرس یخ

- آسیب های اسکلتی

بررسی چند فوریت اورژانسی، امدادی در اردوها

- **خراشیدگی بدون خونریزی:** دانش آموزی در اردو به سمت شما می آید و دستش را به شما نشان می دهد که بدون خونریزی، خراش برداشته است. اقداماتی که می توان برای این دانش آموز انجام داد، چیست؟ دانش آموز را به کنار شیر آب برده و با کمک آب و صابون کاملا زخم خراشیدگی را با آب و صابون می شوئیم. دقت کنید هیچ گونه خاک، سنگ، چوب و خاشاکی روی زخم نچسبیده باشد. با حوصله و دقت و با آب و صابون تمام این زخم را می شوئیم. برای خشک کردن این زخم، می توان چند لحظه آن را آویزان نگه داشت یا با کمک یک گاز پانسمان، زخم را خشک نماییم. اگر گاز پانسمان نداشتیم، و بخواهیم از دستمال کاغذی برای خشک کردن استفاده کنیم، دقت کنید دستمال کاغذی را روی خود زخم نکشیم که خطر عفونت را بیشتر کند. دستمال کاغذی را فقط می توان روی اطراف زخم کشید و رطوبت ها را خشک کنیم. این نوع زخم ها، نیاز به هیچ گونه پماد یا داروی دیگری ندارد ولی اگر دانش آموز اصرار برای دوباره بازی

کردن در فضای آلوده گرد و خاک دارد، می توانید یک لایه نازک بانداز یا لایه نازک گاز روی آن گذاشته و به کمک باند توری، چسب ضد حساسیت آن را بچسبانید.

- **خراشیدگی با خونریزی؛** دانش آموزی پیش شما می آید که دستش خراشیدگی با خونریزی دارد. ابتدا دستکش پانسمان را به دست کرده و یک گاز پانسمان روی این زخم قرار دهید و محکم کنید. فشار زیادی روی زخم وارد کنید چون ممکن است سنگ، چوب یا شیء خارجی زیر دست شما بوده و با فشار داخل زخم فرو رود و بیشتر دردناک شود. همین که گاز پانسمان را روی زخم گذاشتید و مقداری با دست نگه داشتید، چند دقیقه به این صورت باشید، خونریزی بند می آید. می توان عضو خونریزی دهنده را بالاتر از بدن قرار دهید یعنی دانش آموز را بنشانید یا به او بگویید دراز کشیده و عضوی که به این شکل شده را بالاتر از بدن قرار دهید و با کمک دستکش و گاز پانسمان، محل خونریزی را بگیرید تا خونریزی بند بیاید. زمانی که احتمال می دهید خونریزی بند آمده، مثل خراشیدگی بدون خونریزی با آن رفتار کنید یعنی دوباره با آب و صابون فراوان محل زخم را می شوئید. اگر در حین این شستن، قطراتی از خون بیرون بیاید، اشکالی ندارد؛ حتی برای زخم مفید است چون همراه این جریان خون، آلودگی هایی که وارد جریان شده، از بدن خارج می شود. پس شما با دقت و حوصله، تمام سنگ ها، چوب ها و اشیای خارجی که به زخم چسبیده را با آب و صابون شسته و سپس با کمک یک گاز، خشک کنید و روی آن، یک پانسمان تمیز قرار دهید و با کمک بانداز نواری یا بانداز سه گوش یا باند طولی یا پانسمان گاز و چسب، روی آن ببندید و چند دقیقه به دانش آموز بگویید که استراحت کنید و در اردو قدم نزنند تا درد زخم در چند دقیقه التیام یابد. در صورت استفاده از چسب های زخم بزرگ برای این زخم های خراشیدگی، همان طور که می دانید چسب زخم، زخم ها را تازه نگه می دارد و مانع بهبود زخم می شود ولیکن در محیط اردو می تواند زخم را از عفونت و آلودگی های محیطی حفظ کند پس حتما به دانش آموز توصیه کنید چند ساعت دیگر یا زمانی که به منزل رسید، چسب زخم را از روی زخم جدا کند و مجدداً با آب و صابون یا ماده ضد عفونی کننده، آن زخم را بشوئید و بگذارد هوا بخورد تا سریع پوست تشکیل شود و زخم بهبود یابد.

- **بریدگی در ناحیه نوک انگشت؛** نوک انگشت به علت اینکه عصب های حسی بسیار زیادی دارد، بسیار دردناک است ولی خونریزی معمولاً کمی دارد. درد بسیار فراوانی که وجود دارد، به علت تجمع عصب های حسی است. از دردناک ترین محل های زخم ایجاد شده، نوک انگشت است. کمک های اولیه که برای این زخم می توان انجام داد، کمی دست را بالاتر از بدن قرار داده و با کمک سرم شستشو زخم را بشوئید ولی از بتادین و یا آب و صابون نباید استفاده کرد.

بهترین روش این است که نوک انگشت را با یک تکه باند نواری باریک پانسمان فشرده کنید و یا با یک چسب زخم، لبه های زخم ها را به هم وصل کرده و یک چسب زخم محکم، روی آن بگذارید. دقت کنید در صورتی که لبه های زخم باز مانده، پانسمان کنیم، آثار و فرورفتگی این زخم تا مدت ها در نوک انگشت باقی می ماند. پس بهتر است که لبه های زخم را به هم جمع کرده و به کمک یک چسب زخم یا بهتر از چسب زخم، پانسمان فشرده، نوک انگشت را باند باریک پانسمان کنید.

- **بریدگی عمیق انگشت؛** حتما اقدامات تخصصی تر نیاز دارد ولی در اردو چه باید کرد که برای دانش آموز مفید باشد. با سرم شستشو زخم را بشویید ولی اصلا از بتادین یا آب و صابون برای این زخم نباید استفاده شود. انگشت ها را با باند باریک بانداز کرده، دستش را به گردن یا بالاتر از بدن قرار دهید و برای انجام بخیه، او را به نزدیک ترین مرکز فوریت های بیمارستانی که عمل جراحی و بخیه نوک انگشتان را بتواند انجام دهد، اعزام کنید.

- **بریدگی کف دست؛** کف دست چون پر از تاندون و رباط است، اگر توجه کافی به زخم نداشته باشید، آسیب به تاندون ها و رباط ها می آید و حرکت بعضی از انگشتان را محدود می کند. بهترین کمک های اولیه برای این گونه زخم ها این است که یک گاز پانسمان روی این زخم گذاشته و بعد انگشت هایش را کاملا جمع کنید تا ممت شود و بعد کل دست ممت شده را بانداز کنید و دست را بالاتر از بدن قرار دهید یا وبال گردن کرده و به نزدیک ترین مرکز درمانی که برای بخیه کردن، جراحی دست داشته باشد، اعزام کنید. برای این زخم، هرگز از بتادین و یا آب و صابون نباید استفاده کرد. اگر بخواهید آلودگی های اطراف زخم را بشویید، می توانید از سرم شستشو استفاده کنید. تا زمانی که یک زخم خونریزی دارد، نمی توان آن زخم را شستشو داد.

- **بریدگی در ناحیه پا و یا ساعد دست؛** برای این زخم، هرگز از بتادین استفاده نکنید. چون جذب بتادین به بدن صدمه می زند. از آب و صابون نیز نباید استفاده کنید چون وارد زخم می شود؛ زخم عمیقی است. پس بهتر است که لبه های زخم را به هم آورده و با کمک یک گاز پانسمان روی زخم فشار وارد کنید و با کمک بانداز، این زخم را ببندید. اگر در حین بانداز، زخم خونریزی داشته باشد، روی محل خونریزی یک گاز پانسمان دیگر قرار دهید و بانداز را ادامه دهید. نیازی نیست که بانداز را باز کرده و یک گاز خشک تمیز روی زخم بگذارید بلکه می توان دوباره یک گاز تمیز دیگر روی محل خونریزی بگذارید. می توان همین کار را برای ایجاد فشار مضاعف بر روی محل بریدگی ادامه داد تا خونریزی بند بیاید. حتما عضو خونریزی دهنده را بالاتر از بدن قرار دهید یعنی این که فرد را بنشانید یا اینکه دراز کشیده و بعد روی محل خونریزی را با دست یا گاز پانسمان فشار وارد کنید و بانداز کنید. این زخم حتما برای بخیه و معاینات تکمیلی نیاز به اعزام به بیمارستان دارد.

- **شیء خارجی داخل سوراخ شدگی؛** مثلا یک تکه چوب. چه باید کرد. شیء خارجی را از سمتی که وارد شده، به بیرون بکشید نه از سمتی که خارج شده. شیء را گرفته و آهسته بیرون بکشید. بگذارید چند قطره خون از دو طرف سوراخ شدگی، خارج شود. بعد از اینکه چند قطره خون از دو طرف این سوراخ شدگی، خارج شد، آنگاه می توان با یک پانسمان باند یا به کمک یک چسب زخم، دور تا دور این انگشت را بسته و انگشت را بالاتر نگه دارید. جراحی خیلی دردناکی است چون اینجا پر از عصب است. توجه داشته

باشید که از سمت خروج یعنی سوراخ دوم، شیء را بیرون نکشید؛ حتما از سمت سوراخ اول که ورود است، آن را بیرون بکشید.

اگر شیء محکم تری مانند میخ را از داخل انگشت طبق این اصل بیرون بکشید، بگذارید مقداری خون بیاید ولی چون این میخ احتمالا به استخوان های داخل نیز صدمه زده، بعد از این که میخ را بیرون کشیدید و گذاشتید چند قطره خون از داخل سوراخ بیرون بیاید، آن را پانسمان کردید، نیاز به اعزام به بیمارستان دارد چون احتمال دارد در حین ورود، چند تکه از استخوان ها را شکسته باشد و حتما نیاز به عکس گرفتن و تنظیم استخوان ها برای جوش خوردن مجدد، دارد.

- **کنده شدگی پا در زیر زانو؛** ابتدا دستکش پانسمان پوشیده، با کمک پنس و سرم شستشو داخل زخم را کاملا شسته، تمام چوب ها، سنگ ها، خار و خاشاکی که داخل زخم است را شسته و سپس اطراف زخم را بشویید. بعد از اینکه شستشو را با سرم شستشو انجام دادید، یک گاز استریل خشک روی آن پهن کنید و سپس می توان از یک بانداژ تمیز با باند نواری یا دستمال سه گوش یا باند کشی استفاده کرد. باند کشی ایده آل است؛ در صورت نداشتن، از باند نواری معمولی استریل استفاده کنید. در صورت نداشتن؛ از دستمال سه گوش که همیشه در همه اردوها می توان فراهم کرد.

برای کنده شدگی، هرگز از بتادین و آب و صابون برای این زخم استفاده نکنید و هنگام بستن پانسمان یا گذاشتن گاز استریل روی زخم، تکه هایی که کنار رفته را مانند یک ورق کتاب روی زخم برگردانید حال گاز را روی آن گذاشته و سپس آن را بانداژ کنید. (به آسانی)

- **کنده شدگی یا قطع انگشت؛** اصلا عجله نکنید. سرم شستشو بریزید، یک گاز استریل روی آن پهن کنید و با یک باند باریک آن را بانداژ کرده تا نوک انگشت قلمبه شود که باعث خنده او می شود. به او روحیه دهید چون این قسمت درد زیادی دارد. (اگر قطع شدگی کامل انجام شده باشد، خیلی نگران نباشید؛ می توانید گوش دانش آموز را بریده و آن را کف دستش بگذارید. اگر گوش را داخل پلاستیک گذاشته، دور تا دور آن نیز یخ بگذارید، و او را به بیمارستان اعزام کنید، حتما گوش بریده شده را می توان پیوند کرد؛ این مطلب به عنوان مزاح عرض شد.)

در صورت قطع هر عضو از بدن، انگشتان دست یا پا، اصلا عجله نکنید. عضو قطع شده را داخل پلاستیک تمیز بگذارید و هیچ چیزی دیگری کنار آن نگذارید. یک یا دو قطره آب معمولی یا سرم شستشو روی آن بچکانید. سر پلاستیک را محکم ببندید تا چیزی داخل نرود و دور تا دور آن را یخ بگذارید. عضو بدن را بانداژ کرده و بالاتر از بدن قرار دهید، به نزدیک ترین بیمارستان جراحی مراجعه کنید؛ حتما پیوند می شود. علم و مهارت پزشکان ایرانی در پیوند اعضا در دنیا زبانزد است.

- **سوراخ شدگی؛** فرو رفتن اشیای نوک تیز مانند قیچی، چوب، خودکار، شیشه، گلوله، سنجا، میخ یا هر شیء دیگری می تواند سوراخ شدگی را ایجاد کند. اگرچه محل ورود سوزن، قیچی و خودکار به بدن کوچک است، ولی به علت عمق نفوذی که به عمق بدن دارد، آسیب ها از درون بیشتر است و همچنین همراه شیء

وارد شده، مقدار زیادی عفونت به عمق بدن رفته، پس خطر سوراخ شدگی از بریدگی خیلی بیشتر است. معمولاً خونریزی کم است؛ هم حسن است و هم عیب؛ عیب آن این است که اگر خونریزی یک سوراخ بیشتر باشد، همراه جریان خون، میکروب‌ها و عفونت‌ها بیرون می‌آید. پس بگذارید چند لحظه، چند قره از محلی که عضو سوراخ شده، خون بیرون بیاید برای بهبود بعدی زخم بسیار مفید است. بعد از خارج شدن چند قره خون از محل‌های سوراخ شدگی، می‌توان با یک پانسمان تمیز روی محل سوراخ شدگی را فشرده، پانسمان کنید یا چسب زخم بزنید. خیلی مهم است هیچ‌گاه داخل زخم‌های سوراخ شدگی، بتادین یا آب و صابون نریزید. فقط می‌توان از سرم شستشو استفاده کنید و دیگر هیچ.

- **فرو رفتگی**؛ اگر او را رها کنید، در اثر شدت خونریزی، دچار شوک خونریزی می‌شود یا درد زیاد، او را خیلی اذیت کرده و دچار شوک درد می‌شود. پس بهتر است با ابزاری، شیء خارجی مانند چوب، شیشه، فلز و ... را خارج کرده. اگر شیء خارجی در دست و پاست، می‌توان آن را بیرون کشید. توجه کنید، بعد از بیرون کشیدن، مقدار کمی خونریزی بیشتر می‌شود. آمادگی داشته باشید برای اینکه خونریزی را کنترل کنید یعنی قبل از اینکه شیء را بیرون بکشید، سریع جعبه کمک‌های اولیه را آورده، باز کنید، دستکش را بپوشید، گاز پانسمان را بردارید و با کمک یک ابزار، چوب، شیشه یا فلزی را که داخل این زخم است، آهسته بیرون کشیده، بگذارید دو سه قطره خون بیاید و سپس روی آن را پانسمان کنید. اگر در حین پانسمان، حس کردید دوباره قطعاتی از آن فلز یا شیشه یا چوبی داخل مانده، می‌توان دوباره با دقت پانسمان را بردارید. چیزی که کمک زیادی به شما می‌کند، سرم شستشو است. می‌توان با سوراخ کردن سر سرم شستشو و با فشار داخل این زخم را شسته و اگر شیئی هست، با فشار سرم، بیرون بیاید و یا با کمک پنس استریل، این شیء را جمع کرده، تمیز کنید و سپس یک پانسمان کامل و اعزام به بیمارستان برای بخیه کردن و آنتی‌بیوتیک دادن به این دانش‌آموز را انجام دهید.

روش پانسمان یک زخم که شیء داخل آن رفته و قادر به بیرون کشیدن شیء خارجی نیستیم اگر نتوانستید این شیء را از داخل بدن دانش‌آموز بیرون بیاورید، چگونه باید برای کنترل خونریزی، پانسمان کرد. دو باند نواری باز نشده، در دو طرف چوب یا شیشه یا فلز (چپ و راست) قرار داده یا می‌توانید یک دستمال سه گوش را حلقه‌ای کنید، روی محل زخم بگذارید، فشار روی شیء خارجی مانند فلز، شیشه یا چوب وارد نشود و سپس با کمک یک دستمال سه گوش یا باند کشی یا باند نواری، آن را پانسمان کرده و عضو را بالا بگیرید. دو باندی که در دو طرف گذاشتید، یا باند سه گوش حلقه‌ای باعث می‌شود که به لبه‌های زخم فشار بیاید ولی به خود شیء فشاری وارد نشود که به داخل برود.

کاربرد کمپرس یخ

در تورم‌هایی که ناشی از ضربه باشد. کبودی و سرخی ندارد. حتماً اولین کار کمک‌های اولیه، کمپرس یخ است چرا که تورم کنترل شود. چون کبودی و قرمزی ندارد، مویرگ‌های لنفاوی اش پاره شده است. داخل مویرگ‌های لنفاوی، آب میان‌بافتی عبور می‌کند که در اثر ضربه، پاره شده و شروع به ورم کردن می‌کند. کمک‌های اولیه آن، فقط و فقط کمپرس یخ است به شرطی که خیلی سریع این کار را انجام داد، نباید

دقایقی بگذرد. یک امدادگر وارد و دلسوز، سریع کمپرس یخ بگذارد؛ یک پلاستیک یخ خرد شده را حدود ۲۰ تا ۳۰ دقیقه روی آن نگه داشته تا تورم آن کنترل شود. برعکس، اگر آن را ماساژ داده یا آن را گرم کنید، تورم چند برابر شده، کبودی زیادتر و درد، چند برابر می شود.

کاربرد چهارم کمپرس یخ در آسیب های اسکلتی است. آسیب های اسکلتی، هر گونه شکستگی، پیچ خوردگی، در رفتگی و ترک خوردگی است. هر گونه آسیب اسکلتی، یک کمک اولیه مشترک انجام می دهیم.

اقدامات اساسی در آسیب های اسکلتی چیست؟

اول آتل می بندیم. دوم عضو را بالا نگه می داریم. سومین کار، کمپرس یخ. اگر کمپرس انجام نگیرد، برای آسیب اسکلتی تورم رخ می دهد

اگر کمپرس یخ را انجام دهید، دیگر تورمی نمی کند و هنگامی که بیمارستان رسید، سریع عضو را جا می اندازند، آتل گچی بسته و سریع استخوان شکسته یا در رفته یا پیچ خورده، جوش می خورد ولی اگر بدون کمپرس یخ، به بیمارستان اعزام شود، تورم دارد. تورم، درمان را طولانی کرده، درد را زیاد می کند و هزینه درمان را بالا می برد. کمپرس یخ، به سریع تر خوب شدن کمک می کند. بعد از گذاشتن کمپرس یخ، آسیب اسکلتی به راحتی بهبود پیدا می کند.

انگشت گیر کرده؛ کمک های اولیه چیست. حتما کمپرس یخ می خواهد. اگر آن را گرم کرده یا ماساژ دهید، انگشت بیشتر ورم می کند، درد آن بیشتر می شود و حتی جلوی گردش خون انگشت گرفته می شود و بسیار خطرناک است. کمک های اولیه اول و آخر آن، کمپرس یخ است.

کمپرس یخ برای کنترل تورم ها؛ هر گونه تورم

خلاصه مباحث فیلم دوم جلسه نهم

- اقدامات اساسی در زخم های خراشیدگی بدون خونریزی؛

اول شستشو با آب و صابون

دوم خشک کردن زخم. نیاز به پانسمان ندارد.

- اقدامات اساسی در زخم های خراشیدگی با خونریزی؛

اول کنترل یا بند آوردن خونریزی با فشار

دوم شستشو و ضد عفونی کردن زخم؛ بیرون آوردن اشیای خارجی با پنس

سوم یک پانسمان خشک بدون هیچ گونه پمادی تا زودتر زخم خراشیدگی بهبود یابد.

- اقدامات اساسی در زخم های بریدگی؛

اول کنترل خونریزی؛ با فشار مستقیم و بالا نگه داشتن عضو خون را بند آورده

دوم زخم را شستشو دهید

سوم پانسمان یا بانداژ

چهارم اگر دهانه زخم باز باشد، برای بخیه یا چسب بقیه، به نزدیک ترین مرکز درمانی اعزام شود

- اقدامات اساسی در زخم های سوراخ شدگی؛

اول بگذارید چند قطره خون از آن محل بیرون بیاید که میکروب ها و آلودگی ها همراه شیء برنده وارد بدن شده، همراه جریان خون بیرون بیاید

دوم محل سوراخ شدگی را پانسمان کنید و حتما موقع شستشو دقت کنید از ماده ضد عفونی کننده ای استفاده نکنید که اگر به داخل رفت، حساسیت ایجاد کند. فقط می توان از سرم شستشو استفاده کنید و بعد پانسمان کنید

- اقدامات اساسی در کنده شدگی ها؛

اول خونریزی را با فشار مستقیم و بانداژ اولیه بند آورید

دوم زخم را شستشو داده، تمام خار و خاشاک و سنگ و چوب را داخل عضو کنده شده، با سرم شستشو تمیز کرده

سوم پانسمان و بانداژ با دقت؛ با دقت چون باید آن را مثل ورق کتاب سر جای اول برگردانید و بعد بانداژ کنید تا زودتر بهبود پیدا کند

چهارم اعزام به مرکز درمانی؛ چون کنده شدگی حتما نیاز به بخیه دارد.

- اقدامات اساسی در قطع شدگی ها؛

اول خونریزی عضو قطع شده را با کمک بانداژ فشاری بند آورده

دوم در حین بند آوردن خونریزی، از نفر دیگری کمک بگیرید تا عضوی که قطع شده و به زمین افتاده بدون اینکه شسته و دستکاری شود، داخل یک کیسه پلاستیک تمیز گذاشته و کیسه پلاستیک را داخل یخ بگذارید

سوم و همراه مجروح و مصدوم، به مرکز درمانی تخصصی سریع اعزام کنید چون هر مرکز درمانی پیوند اعضا را انجام نمی دهد. می توان از اورژانس ۱۱۵ راهنمایی گرفت و پرسید کدام بیمارستان آمادگی پیوند دارد. چون وقت زیادی برای پیوند نداریم، چند ساعت بیشتر وقت نیست. هر چه دیرتر از پیوند بگذرد، آثار آن بیشتر روی بدن می ماند و احتمال دارد که پیوند نشود. پس ساعت ها و دقیق در قطع شدگی خیلی مهم است.

- کاربردهای کمپرس یخ؛

اول خونریزی زیر پوستی بعد از هر ضربه را کنترل می کند؛ نمی گذارد کبود، قرمز یا سیاه شود. در صورت ضربه دیدن عضوی، استفاده سریع از کمپرس یخ به مدت ۲۰ دقیقه، تورم ها را کنترل می کند.

دوم؛ کمک به بهبود سریع آسیب دیدگی اسکلتی (شکستگی، در رفتگی، پیچ خوردگی)

سوم؛ کنترل تورم عضو گیر افتاده

کمپرس یخ کاربردهای دیگری نیز دارد. امداد خیلی ساده و دوست داشتنی است.

جلسه دهم - فیلم یکم

ایمنی وسایل نقلیه در اردوهای دانش آموزی - بخش اول

- بستن کمربند ایمنی

- اهمیت کمربند ایمنی

امنیت در اردو و رفت و آمد صحیح و سالم دانش آموزان

تلاش بر این است که اردوهای مربوط به دانش آموزی در کمال آرامش و صحت اتفاق بیفتد و همین طور حداکثر استفاده را دانش آموزان عزیز، از اردوهایی که برای آن ها در نظر گرفته می شود، ببرند. طبیعی است که یکی از موضوعاتی که در ارتباط با مسائل اردویی مطرح است، بحث امنیت آن ها و رفت و آمد صحیح و سالم دانش آموزان است.

بستن کمربند ایمنی

یادآوری می شود که بر اساس قانون، کسانی که مسافر و یا سرنشین وسایل نقلیه عمومی هستند و این وسایل نقلیه در جاده های برون شهری و مسیرهای بزرگراهی یا آزادراهی تردد دارند، همه سرنشینان بلااستثنا، مکلفند کمربند ایمنی را ببندند. بارها دیده و شنیده شده، رانندگان اتوبوس توصیه کرده اند، درخواست و خواهش کردند که مسافران کمربندهای ایمنی را ببندند؛ بعضی ها عمل کردند و بعضی ها بی توجه بودند. یکی از مسائلی که بسیار حائز اهمیت است، موضوع استفاده از کمربند ایمنی است. وقتی کمربند بسته می شود، حالت ارتجاعی و فنری دارد، هیچ آزار و اذیتی برای مسافر ایجاد نمی کند اما واقعا نقش فرشته نجات را عمل می کند.

اهمیت کمربند ایمنی

با توجه به سوابق و تجاربی که در بحث کمربند ایمنی وجود دارد، واقعیت امر این است که زمانی که خودرو توقف ناگهانی داشته باشد، و یا راننده به هر علتی بخواهد ترمز ناگهانی بزند، یا تصادفی اتفاق بیفتد، تمام آن هایی که کمربند ایمنی نیستند، همه به یکباره از جا بلند شده و با سرعت به جلو پرتاب می شوند. ممکن است به ظاهر تا تجربه نکنید، به این نکته نرسیده و حتی باور نکنید. واقعیت این است که بعضی ها به صرف این که جای خوب و محکمی دارد و جلوی صندلی است، کمربند ایمنی را نمی بندند و موقعی که ترمز ناگهانی یا تصادفی پیش بیاید، به شدت به صندلی و یا شیشه، سقف و ستون کوبیده می شوند و بدتر از این ها، فرض کنید که خودرو یا اتوبوس یا مینی بوس دچار واژگونی شود، بارها دیده اید، اگر خودرو چندین بار نیز واژگون و معلق شده و برگشته باشد، کسانی که کمربند ایمنی بسته اند، در داخل خودرو چرخیدند و نهایتاً روی صندلی خود قرار دارند. اما کسانی که کمربند ایمنی بسته اند، از داخل خودرو به بیرون پرتاب شده اند و حتی زیر خودرویی که در حال واژگونی بوده، قرار گرفتند. این ها تجاربی است که در طول سال در جاده ها در بزرگراه ها و آزادراه ها دیده شده است.

در اردوها حتما کمربند ایمنی را ببندید. کسانی که به عنوان همیاران پلیس هستند یعنی افرادی که توسط پلیس در مدارس آموزش دیده اند، علاوه بر اینکه باید کمربند ایمنی را ببندند، حتما بایستی به راننده و اطرافیانی که در داخل خودرو هستند، اگر کمربند ایمنی را بسته باشند، مؤدبانه و محترمانه استفاده از

کمربند ایمنی را یادآوری کنند. کمربند ایمنی در داخل اتوبوس ها در ردیف جلو و یا در قسمت های وسط (میانی) اتوبوس، علاوه بر اینکه به صورت دایره ای دور کمر را گرفته، می تواند به صورت مورب نیز باشد. آنچه در ارتباط با کمربند ایمنی مهم است، اول حفظ سلامت و ایمنی شماسست ولی یادتان نرود که اگر تک تک شما کمربند نبسته باشید، و پلیس بخواهد کنترل کند، می تواند راننده وسیله نقلیه را به خاطر نبستن کمربند ایمنی از طرف شما، او را جریمه کند که به نظر می رسد شما به این موضوع راضی نیستید.

جلسه دهم - فیلم دوم

ایمنی وسایل نقلیه در اردوهای دانش آموزی - بخش دوم

- توقف خودرو در جاده و آزادراه

- خروج اضطراری

- خروج از درب ها

توقف خودرو در جاده و آزادراه

قصد داریم به این موضوع اشاره کنیم که اگر اتوبوسی که از آن استفاده می کنید، به دلایلی در سطح راه و یا جاده متوقف شود و از ادامه حرکت بماند، این توقف چون در راه است، ممکن است حوادث دیگری را ایجاد کند.

- انتقال وسیله نقلیه به منتهی الیه سمت راست

- قرار دادن تابلو اعلان خطر در پشت وسیله نقلیه در فواصل مختلف

- بایستی سرنشینان را فوراً از وسیله نقلیه پیاده کرده و در جای امن قرار داد

- خروج اضطراری؛ شکستن شیشه ها در صورت باز نشدن درب ها؛ با نوک چکش به اطراف شیشه ضربه زده شود؛ دو ضربه زده شود

اولاً راننده وسیله نقلیه بایستی خیلی سریع تلاش کند تا وسیله نقلیه را به منتهی الیه سمت راست راه هدایت کند. اگر این امر میسر نباشد، باید فوراً در پشت سر وسیله نقلیه، بسته به نوع راه، نسبت به علامت گذاری در فواصل مختلف، اقدام کند. این علامت گذاری اگر در جاده باشد، باید در فاصله ۷۰ متری اتوبوس، انجام گیرد. اگر در بزرگراه و آزادراه باشد، باید ۱۵۰ متر عقب تر علامت گذاری یا تابلوهای مثلث را بگذارد و پیش بینی کند تا حوادث بعدی و یا تصادفات بعدی اتفاق نیفتد. چیزی که اینجا اهمیت بیشتری دارد، سرنشینان وسیله نقلیه است. سرنشینان وسیله نقلیه را بایستی سعی کنید فوراً از وسیله پیاده کرده و در جای امنی قرار بگیرند؛ در داخل خودرو نمانند. طبیعی است درها باز می شود، از درها خارج می شوند و عبور می کنند. اگر درها باز نشوند، ما مجبوریم فوراً مسافران را تخلیه کنیم؛ پیش بینی شده کسانی که در داخل خودرو به عنوان مسافر هستند، می توانند شیشه ها را بشکنند و از شیشه ها خارج شوند. برای شکستن این شیشه ها، چکش هایی پیش بینی شده و در روی ستون ها نصب شده که مخصوص شکستن این شیشه هاست. شیشه ها با توجه به اینکه دو جداره، خیلی محکم و سکوریت هستند، به سادگی نمی

شکنند. اما با استفاده از این چکش و آلیاژی که در این چکش پیش بینی شده، با یک ضربه این شیشه خرد می شود. حتما چکش را باید برداشته، با نوک چکش بایستی ضربه ای را به قسمت های اطراف این شیشه بزنید؛ نه وسط شیشه. وقتی ضربه را به شیشه زدید، جداره اول این شیشه خرد می شود و می شکنند. با ضربه دوم، جداره دوم نیز می شکنند. طبیعتا این شیشه با این ضربه باید خرد شده و بریزد؛ اگر کامل نریزد، می توان با دست، بقیه شیشه را انداخته و از داخل اتوبوس خارج شویم. این وسیله، صرفا برای این موضوع پیش بینی شده. در صورت عدم نیاز، به آن دست نزنید؛ بسیار حساس است چون آلیاژی که در آن است، می تواند برای این شیشه ها با کوچکترین ضربه، شکننده باشد.

دستورالعمل چکش اضطراری

۱. به وسیله چکش اضطراری، ضربه ای در حاشیه پنجره جانبی وارد کنید
۲. با ضربه اول لایه اول شیشه و با ضربه دوم، لایه دوم شیشه فرو می ریزد
۳. از فضای ایجاد شده جهت خروج از اتوبوس استفاده کنید.

خروج از درب ها

فشار دادن کلید، خروج باد پشت سیلندر، باز شدن اتوماتیک در (مدل بالا) و باز شدن در با فشار دست رو به جلو (مدل پایین)

اگر اتوبوس متوقف شود و بنا به دلایلی، قرار شد از این درها، سریع خارج شوید، یادتان نرود که با توجه به سیستم و تجهیزاتی که برای این درها پیش بینی شده، راننده خودرو با فشار دادن دکمه های مربوطه به راحتی درها را باز می کند و سوار یا پیاده می شوید. اما ممکن است داخل اتوبوس، مبحوس بوده و قرار است خیلی سریع از اتوبوس خارج شوید و راننده اتوبوس از سیستمی که در اختیار دارد، برای باز کردن در استفاده می کند ولی به هر علتی عمل نمی کند، سیستم برق یا فنی آن به هم ریخته، آسیب دیده و عمل نمی کند. اینجا تک تک سرنشینان وسیله نقلیه اولاً بایستی آرامش خود را حفظ کنند؛ این امر خیلی مهم است؛ اگر عجله کرده و بترسند، همه جلوی در جمع شوند، ضمن اینکه نخواهند توانست در را باز کنند، همگی داخل می مانند. اینجا، رعایت و حفظ آرامش، حرف اول را می زند. کاری که باید انجام گیرد، برای باز کردن این در، دستورالعمل استفاده بر روی آن نشان داده شده، این قطعه درپوشی دارد. درپوش را بلند کرده و کلید قرمز رنگی که زیر درپوش قرار دارد را فشار می دهید، خود به خود باد پشت سیلندر خالی می شود و با خالی شدن باد، این در به صورت اتوماتیک باز می شود. یادتان نرود باز شدن اتوماتیک در خودروهای با مدل های بالا پیش بینی شده است. در مدل های پایین بعد از این که این دکمه را فشار دادید، باید در را به بیرون فشار دهید تا باز شود.

با آرامش و با طمأنینه و بدون عجله، درپوش را از جا بلند کرده، سپس با فشار دادن دکمه زیر درپوش، باد پشت سیلندر خالی می شود؛ به محض خالی شدن باد، این در یا اتوماتیک باز می شود یا اینکه با دست به بیرون فشار دهید.

دستورالعمل:

هنگام خروج اضطراری دستگیره را در حالت باز قرار دهید (با چرخش). در حالت بسته، در حتی با فشار زیاد نیز باز نخواهد شد. به همین دلیل در مواقع اضطراری، اولین کار، آرامش است. اگر آرامش به هم بریزد، در آن لحظه، ممکن است حتی کارهای اضافی انجام دهید که هیچ نتیجه ای ندهد. در هنگام ضرورت پس از زدن کلید خروج اضطراری برای باز کردن درب، این قسمت (نشان دست) را فشار دهید.

جلسه دهم - فیلم سوم

ایمنی وسایل نقلیه در اردوهای دانش آموزی - بخش سوم

- وظایف مسافر یا سرنشینان

- مسئولیت راننده و مسافرین

- مشارکت همگانی

- امنیت خودرو

- حوادث رانندگی

با تشکر از معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش و اداره کل فرهنگی و هنری به خاطر همکاری هایی که در طول سال با پلیس راهنمایی و رانندگی دارند

وظایف مسافر یا سرنشینان

سرنشینان وسایل نقلیه باید وظایف خود را به خوبی انجام دهند، از قبیل:

- بستن کمربند ایمنی

- عدم صحبت و ایجاد مزاحمت برای راننده؛ صحبت های چند نفره که حتی راننده را درگیر می کند که باعث می شود حواس راننده پرت شود. پس باید فضا و محیط مناسب برای راننده ایجاد کنیم که تحت هیچ شرایطی برای راننده موجبات سلب توجه از رانندگی را فراهم نکنیم و اجازه دهیم فقط به رانندگی خود بپردازد.

سرنشینان به خصوص دانش آموزان حتما باید در جای خود قرار گرفته، کمربند ایمنی را ببندند، به هیچ وجه وقتی وسیله در حال حرکت است، از جای خود بلند نشوند و داخل اتوبوس راه نروند. این حرکت ها ممکن است مساوی باشد با افتادن آن ها و حادثه ای برایشان پیش بیاید. حتما باید زمانی که می خواهند از جای خود بلند شده و حرکتی داشته باشند، با هماهنگی مهماندار باشد، یا زمانی باشد که وسیله نقلیه متوقف شده است. توصیه می شود که رانندگان وسیله نقلیه بالاخص عمومی، حتما با آمادگی لازم به لحاظ جسمی و روحی پشت فرمان قرار گیرند. کسانی که مسئولیت اتوبوس را عهده دار می شوند، مسئولیت اتوبوس نسبت به یک سواری که ۳ یا ۴ نفر داخل آن قرار می گیرند، بسیار سنگین است. پس ضمن اینکه

راننده باید با آمادگی کامل پشت فرمان قرار گیرد، از طرف دیگر، تک تک سرنشینان هم بایستی حواس شان جمع باشد، رفتارهای راننده را رصد کنند؛ اگر احساس کردند که راننده خسته و خواب آلود است، حتماً به نوعی از ادامه رانندگی راننده با خواهشی که صورت می پذیرد، جلوگیری کنند و نباید راننده را همراهی کنند که ادامه بدهد؛ باید اعلام و خواهش کرد که در جای امنی بایستد و اردو و کاروان مدتی عقب بیفتد، اشکالی ندارد. استراحت کوتاهی داشته باشند و بعد ادامه مسیر بدهند. یکی از مسائلی که از نگاه پلیس بسیار مهم است، مشارکت همگانی در نظارت بر وسایل نقلیه عمومی است. رانندگان اتوبوس ها، رانندگان خبره، نمونه و خوب، آگاه به وظایف خود هستند ولی به هر حال انسانند و ممکن است مرتکب خطایی شود، باید به او کمک کرد. هدف این است که همه صحیح و سالم به مقصد برسید.

سامانه ای طراحی شده رانندگان اتوبوس ها نیز در داخل اتوبوس این سامانه ۱۱۰۱۲۰ در قسمت بالای اتوبوس نصب کردند که همه مسافران به راحتی آن را می بینند. بالای شماره ۱۱۰۱۲۰، شماره خودرو قرار گرفته. در کنار این نیز روی شیشه های اتوبوس ها برچسبی است که در آن برچسب اطلاعات را به مسافران انتقال می دهد. اگر دیدید راننده اتوبوس با تلفن همراه صحبت می کند، شما می توانید با تلفن همراه خود، پیامکی به پلیس شماره ۱۱۰۱۲۰ ارسال کنید؛ این گونه که اول شماره پلاک وسیله نقلیه را به شکلی در برچسب آموزش داده، وارد می کنید بعد ستاره را می زنید، محل تخلف را نوشته، بعد ستاره، کد گزارش یا کد تخلف را از ۱ تا ۷ وارد می کنید. بعد از کد گزارش، مقصد سفر را وارد می کنید. سپس پیامک را ارسال می کنید. بعد از ارسال، این پیامک عیناً به مرکز کنترل و فرماندهی پلیس راهور ناجا می رود. از طریق آن جا، این پیامک دریافت شده و به آن استان و پاسگاه های طول آن مسیر انعکاس پیدا می کند. پاسگاه با دریافت این پیامک، یا اتوبوس را در مقابل پاسگاه نگه می دارند و یا در طول مسیری که به گشتی ها ابلاغ می کنند تا چند لحظه اتوبوس را نگه دارند، به تخلف رسیدگی کنند، رفع مشکل شود و ادامه مسیر شود. مشارکت شما بسیار مهم است و می تواند از بسیاری تخلفات و حوادث رانندگی پیشگیری و جلوگیری کند. به منظور جلب مشارکت مردمی در افزایش ایمنی سفر و کاهش تصادفات، سامانه پیامکی ۱۱۰۱۲۰ توسط پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا برای تقدیر از رانندگان اتوبوس و یا گزارش رفتارهای حادثه ساز آنان راه اندازی گردیده است. شما مسافر محترم می توانید در صورت رعایت دقیق مقررات توسط راننده و یا مشاهده ارتکاب اعمال مندرج در ذیل، کد گزارش مورد نظر را به صورت زیر به شماره فوق پیامک نمایید.

شروع: شماره پلاک اتوبوس * محل تخلف * کد گزارش * مقصد مسافر

۱: صحبت کردن با تلفن همراه حین رانندگی

۲: عدم استفاده راننده یا مسافرین از کمربند ایمنی

۳: خستگی و خواب آلودگی راننده

۴: رانندگی خطرناک (سرعت غیر متعارف یا سبقت های نابهنگام)

۵: اشکالات فنی خودرو که ادامه سفر را با خطر مواجه می نماید (مانند نقص ترمز، نقص چراغ ها و نقص برف پاک کن)

۶: عدم توقف برای فریضه نماز

۷: تقدیر از راننده به دلیل رعایت مقررات و رفتار مناسب

توضیحات: ۱. ارسال پیامک با نوشتار فارسی انجام شود. ۲. شماره پلاک اتوبوس بدون فاصله بین اعداد و یا حروف ذکر شود. مثال: ۱۲ع۳۴۵ایران ۲۲

امنیت خودرو

فنی، مجوزها، بیمه نامه، مدارک رانندگی، نظافت و چک لیست
حتما در جهت حفظ امنیت و سلامتی خود، همکاران و دانش آموزان در حوزه مدارس در بحث اردوها، باید دقت کنید که خودروهایی که انتخاب می کنید، حتما خودروهایی باشند که به لحاظ فنی، سالم و مجوزهای لازم را برای خروج از شهر و حرکت و تردد در جاده ها را داشته باشند. قطعا این موضوع رعایت می شود و تاش می کنیم از اتوبوس هایی استفاده شود که حتما صورت وضعیت لازم را از مؤسسات مربوط به خودشان دریافت کنند. سلامت فنی وسیله نقلیه بسیار حائز اهمیت است. حتما بایستی دارای معاینه فنی باشد. بیمه نامه وسیله نقلیه و مدارک رانندگی بسیار مهم است چون بعضی مواقع، راننده مدارک خود را همراه نمی آورد و در مسیر ممکن است با کنترل هایی که توسط پلیس، صورت می پذیرد، وقفه ای در ادامه مسیر ایجاد شود هر چند که این موضوعات را رانندگان خود رعایت می کنند ولی بهتر است که شما نیز به این مسائل توجه داشته باشید. تمیز بودن وسیله نقلیه بسیار حائز اهمیت؛ به لحاظ فنی، حتما مدیر فنی در داخل ترمینال ها قبل از خروج وسیله نقلیه را بازرسی می کند و بر اساس چک لیستی که وجود دارد تیک می زند و بعد اجازه خروج به اتوبوس داده می شود. بعضی مواقع حتی اتفاق افتاده مدیر فنی اصلا وسیله نقلیه را بازدید نکرده و از یک اتوبوس در جایی به صورت غیر مجاز استفاده شده و به دلیل نقص های فنی موجود در وسیله نقلیه، شاهد حوادثی بودیم. چراغ های وسیله نقلیه، برف پاک کن ها، شیشه ها، بخاری، سیستم تهویه، کولر، پرده ها و تجهیزات لازم داخل اتوبوس همگی باید موجود و سالم باشد.

حوادث رانندگی

در بحث تصادف و اتفاقاتی که برای رانندگان اتوبوس پیش می آید، یکی از موضوعات مهم، متأسفانه رعایت نکردن سرعت در پیچ ها و سرازیری هاست. در جاده های پیچ و خم دار، اگر سرعت های مجاز و حتی مطمئن (سرعتی است که راننده قادر باشد وسیله نقلیه را کنترل کند) رعایت نشود، ممکن است وسیله نقلیه دچار مشکل شده، نتواند وسیله را کنترل کند و در آن پیچ ها دچار برخورد با گارد ریل ها و کوه و یا واژگونی شود. چیزی که خیلی مهم است و حتما باید به آن دقت شود، اگر راننده از ترمز پیوسته و زیاد استفاده کند، به جای اینکه از ریتارد استفاده کند، باعث می شود که لنت ها و کاسه های چرخ داغ شود. وقتی که استفاده از ترمز زیاد و لنت ها داغ شود، ممکن است در بعضی جاها دیگر جواب ندهد یا ممکن است ریتارد وسیله نقلیه ای اصلا خراب باشد. ریتارد می تواند جایگزین ترمز وسیله نقلیه شود؛ از ترمزهایی که لحظه ای و کوتاه کوتاه استفاده می شود، راننده از آن وسیله استفاده می کند و سرعت ها را کنترل می کند. حتما شنیده اید که بعد از واژگونی و تصادف از راننده ای پرسیدند که چه اتفاقی افتاد، او نیز گفت که ترمز وسیله عمل نکرده؛ نشان می دهد که این راننده از ترمز زیاد استفاده کرده است. شما در داخل خودرو تا حدودی به این مسئله نظارت داشته باشید. برخی از تصادفاتی که در اردوها مشاهده شده، از

این نوع بوده که که دانش آموزان را در جای امنی پیاده نکردند، مثلا دانش آموز پیاده شده، داخل جوی آبی افتاده یا همزمان از کنار او، موتور سیکلتی عبور کرده و با آن تصادف کرده. پس تلاش بر این باشد که اتوبوس در منتهی الیه سمت راست پارک کند؛ در را باز کند و دانش آموزان در داخل پیاده رو و جای امنی قرار گیرند. بعد از اینکه دانش آموزان پیاده شدند، یادتان نرود اگر قرار است بچه ها به آن سمت خیابان بروند؛ اولاً تلاش می کنیم به آن طرف خیابان نروند؛ یعنی اتوبوس را در همان طرفی که می خواهند پیاده شوند، پارک کنیم. ولی در هر صورت اگر دانش آموزان بخواهند عرض راه را طی کنند، دقت کنید که آن هایی که از جلوی اتوبوس می آیند زاویه بی روحی برای رانندگانی که عبور می کنند ایجاد می شود؛ یعنی رانندگان عبوری قطعاً متوجه تردد بچه ها نخواهند شد و در صورتی که دانش آموزان بخواهند وارد خیابان شوند، احتمال تصادف ایجاد می شود. این موضوع بسیار مهمی است و حوادث زیادی داشته.

دانش آموزان وقتی پیاده شدند، آن ها را به انتها و از پشت اتوبوس به سمت خیابان هدایت می کنیم که خود اتوبوس مانعی برای دید بچه ها نشده باشد تا بتوانند با رعایت مسائل ایمنی و با کمک مربیان پرورشی، عرض راه را طی کنند و بدون کوچکترین مسئله ای، در جای مورد نظر وارد شوند.

مطلب دوم؛ در بعضی مواقع در وقوع حوادث مؤثر بوده، حرکت دنده عقب اتوبوس است. درست است که اتوبوس ها با توجه به سیستم و تجهیزاتی که دارند، که اگر بخواهد به صورت دنده عقب، مسیری کوتاه حرکت کند، با مانیتوری که در مقابل راننده است، قسمت عقب را کاملاً ببیند. اما بعضی مواقع، مانیتور نداشته یا مانیتور خراب هستند، دانش آموزان به قسمت عقب اتوبوس می روند، مشغول صحبت هستند و سرگرمند، متوجه نیستند و همان اتوبوسی که آن ها را آورده، حرکت دنده عقب داشته و برخورد با بچه ها را شاهد بودیم؛ حتی در داخل اردوگاه ها و نه در داخل معابر.

دقت کنید که بچه ها در قسمت اتوبوس قرار گیرند. بعد از این که از اتوبوس پیاده شدند، حتماً باید از وسیله فاصله گرفته و اتوبوس ها در جای خاص خودشان پارک کنند.

باید دقت کنید که زمانی که اتوبوس متوقف می شود تا زمانی که در باز نشده و توقف کامل در اتوبوس ایجاد نشده، بچه ها نباید از جای خود بلند شوند؛ نباید پشت در بیایند و تراکم و تمرکز داشته باشند. هنگامی که در باز می شود، دانش آموزان یکی یکی از پله ها و در به پایین می روند و در جای امنی قرار می گیرند. حتماً قسمت بیرون، یک نفر باید آن ها را کنترل می کند وگرنه بچه ها شلوغ و تیز هستند و از داخل ماشین خسته شدند و در فضای جدید قرار گرفتند و دوست دارند بدوند. اینجاست که ممکن است حوادثی پیش بیاید. کنترل بچه ها خیلی مهم است. پیاده شدن آن ها در جای امنی، بسیار مهم است. سوار شدن نیز به همین ترتیب؛ از افتادن آن ها به داخل جوی آب و یا افتادن در پله های اتوبوس جلوگیری شود. این نیز نقش بسیار مهمی دارد. شما می توانید از دانش آموزان به عنوان کسانی که در مدرسه آموزش دیده اند و در قالب پلیس مدرسه هستند، حتماً باید کاور مربوطه و پرچم را داشته باشند. پلیس های مدرسه می توانند به مربیان پرورشی برای عبور بچه ها از عرض راه کمک کنند. وقتی پلیس مدرسه، پرچم و تابلوی مربوطه را نگه می دارد، خودروهایی که عبور می کنند، مکلفند بایستند و حتی اگر نایستادند پلیس این تخلف را ببیند، می تواند آن راننده را پنجاه هزار تومان و سه نمره منفی جریمه کند. پس قانون این اختیار

را داده که پلیس مدرسه با تابلوی ایست خودروها را نگه دارد تا اینکه کاملاً راه بسته شود و بچه ها به راحتی عرض راه را عبور کنند.

توصیه به مربیان پرورشی این است که حتماً به جاهایی که می‌روید، راهنمایی و رانندگی آن شهر را در جریان بگذارید و حتی می‌توانید از حضور آن‌ها در اردوها استفاده کنید؛ همکاران راهنمایی و رانندگی در آن جا حاضر شده و یک سری آموزش‌هایی را به دانش‌آموزان به عنوان همیاران پلیس و یا پلیس مدرسه، ارائه کنند که چیزی که بچه‌ها در این سن یاد می‌گیرند، می‌تواند به عنوان سرمایه‌ای برای آینده آن‌ها باشد که راهبران ترافیکی خواهند بود.

جلسه دهم - فیلم سوم

ارزشیابی و گزارش نویسی در اردو - بخش اول

- اهداف کلی در ارزشیابی در اردو

- تعریف ارزشیابی

- ارزشیابی در اردو

ارزشیابی در اردوهای دانش‌آموزی

موضوع این بخش در رابطه درباره ارزشیابی در اردوهای دانش‌آموزی است. در طول این درس، با نحوه ارزیابی اردوها، اهداف کلی اردوها و ارزشیابی در اردو، فرآیند و گستره ارزشیابی در اردو و همچنین مراحل ارزشیابی در اردو آشنایی پیدا کنیم.

مقدمتاً در رابطه با اهمیت و جایگاه اردوهای دانش‌آموزی، توضیحاتی داده می‌شود.

اردو به عنوان یک وسیله و ابزار تربیتی معمولاً در کلیه نظام‌های آموزشی سراسر دنیا وجود دارد و در ایران نیز به عنوان فعالیت فوق برنامه در مدارس، بیشتر در حوزه معاونت پرورشی دنبال می‌شود. هدف از برگزاری اردوها، به نوعی تربیت و رشد اجتماعی دانش‌آموزان است. مراسم عبادی اردو، بعد اعتقادی و دینی دانش‌آموزان را دنبال می‌کند و یا مکان‌های زیارتی، مکان‌هایی که برای شناخت شخصیت‌های بزرگ و عالمان دینی هستند، مورد بازدید قرار می‌دهند. گروه‌های هم‌اندیشی دانش‌آموزان که باهم تعامل دارند، به نوعی رشد اجتماعی دانش‌آموزان را سبب می‌شود.

ویژگی‌های اردو

- اردو شبیه یک دانشگاه است

- بسیار مؤثر و مفید است

- در اردو، اساتید مهربان و دلسوزی مدیریت می‌کنند

- با برنامه مشخص و مدونی، اردو دنبال می‌شود

- باعث رشد و شکوفایی استعدادها می‌شود.

ویژگی های عوامل اردو

بر این اساس، عواملی که اردوهای دانش آموزان را دنبال می کنند، باید چند ویژگی داشته باشند. عوامل اردو باید:

- علم اردوداری را بدانند
- از تجارب دیگران استفاده لازم را ببرند
- به فنون و مهارت های اردو آشنایی لازم داشته باشند.
- و مهمتر از همه: آشنا به نظام ارزیابی در اردو باشند.

اهداف کلی ارزشیابی در اردو

- آشنایی با مراحل و روش های ارزشیابی
  - آشنایی با طراحی و تنظیم فرم ها
  - مشخص کردن نقاط قوت و ضعف حاکم بر اردو
  - آشنایی با نحوه ارزیابی
- به دنبال این هستیم که مخاطبان ما با شیوه ارزشیابی درست در اردوهای دانش آموزی آشنایی پیدا کنند که لازم است یک سری مقدمات را یاد بگیرند و متناسب با نوع اردو عمل کنند.

نحوه ارزیابی

- جمع آوری اطلاعات به عنوان مقدمه کار در ارزیابی اردوهای دانش آموزی است
- سپس استخراج نتایج و تجزیه و تحلیل در قدم بعدی قرار دارد
- و در پایان کار، تنظیم گزارش و گزارش نویسی است.

اهداف رفتاری

- یک سری اهداف رفتاری را دنبال می کنیم یعنی انتظار داریم که مخاطبین ما در پایان این درس بتوانند اقداماتی را انجام دهند.
- تعریف ارزشیابی از اردو را بدانند و بتوانند برای دیگران توضیح دهند
  - طراحی فرم ها را یاد گرفته باشند و متناسب با نوع و موضوع اردو، فرم های ارزشیابی را به تنهایی تنظیم کنند
  - مراحل ارزشیابی را بتوانند انجام دهند و به راحتی دنبال کنند.
  - و در پایان یک تنظیم گزارش داشته باشند و در این گزارش تحلیلی خود، نتایج را استخراج کنند و همچنین نمودار مربوط به این بخش ترسیم نمایند.
- این کلیات اهدافی است که در اردوهای دانش آموزی دنبال می کنیم.

در بحث طراحی و تنظیم فرم های ارزشیابی در اردوهای دانش آموزی، دو نوع فرم را باید طراحی کنیم؛ فرم نظرسنجی که ویژه دانش آموزان است و دانش آموزان باید این فرم را تکمیل کنند و نظرات خودشان را پیرامون نقاط قوت و ضعف اردو و برنامه هایی که وجود داشته، ارائه دهند. این بخش مهمی است؛ یعنی سیاست گذاران اردوها از این نظرات دانش آموزان می توانند برای بهتر شدن برنامه های اردو استفاده مفید را ببرند.

فرم نظر سنجی از اردوهای آموزشی

اردوی یکروزه/ چندروزه آموزشی ..... استان ..... ناحیه / منطقه .....

مکان برگزاری اردو ..... زمان برگزاری اردو .....

ردیف	ملاکهای ارزشیابی	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱	زمان تجمع و حرکت از آموزشگاه				
۲	مکان برگزاری اردو				
۳	مدت زمان پیش بینی شده جهت اردو				
۴	وضعیت بهداشتی محل برگزاری اردو				
۵	وضعیت کمک رسانی و خدمات درمانی در صورت نیاز				
۶	نحوه مدیریت اردو توسط سرپرست و مربیان همراه				
۷	میزان برنامه های پیش بینی شده جهت اردو				
۸	تنوع برنامه های پیش بینی شده				
۹	کیفیت غذا و پذیرایی اردو در طول روز				
۱۰	منظم و مرتب بودن برنامه های اردو				
۱۱	رعایت زمان در اجرای برنامه های اردو				
۱۲	نحوه اطلاع رسانی اردو توسط آموزشگاه				
۱۳	کیفیت جلسه توجیهی قبل از برگزاری اردو				
۱۴	نحوه سازماندهی و گروه بندی دانش آموزان قبل از اعزام به اردو				
۱۵	کیفیت و ایمنی وسیله نقلیه پیش بینی شده				
۱۶	نحوه اجرای مراسم عبادی (زمان ، مکان ، امکانات ، محتوا و ...)				
۱۷	میزان رضایت شما از اردوی برگزار شده				
۱۸	میزان مشارکت دانش آموزان در برگزاری اردو				
۱۹	کیفیت بازدید از مکاتهای تاریخی تفریحی و				
۲۰	نظر کلی شما در رابطه با اردو				
سوالات تشریحی:					
۱- چند مورد از نقاط قوت و ضعف اردو را نام ببرید.؟					
۲- بهترین برنامه اردو را نام ببرید ؟					
۳- اگر به جای مسئولان اردو بودید چه برنامه هایی را پیش بینی می کردید.؟					
شورای مدرسه					

این فرم توسط دانش آموزان شرکت کننده در اردو تکمیل می شود

مهم این است که بتوانیم نتایجی را که استخراج کرده ایم، در قالب نمودار ترسیم کنیم. داده ها را تبدیل به یک نمودار کنیم. این نمودار می تواند به صورت ستونی و یا صورت های دیگری باشد که گویای گزارش ما باشد. وقتی که نتایج ارزشیابی را که بیشتر در قالب آمار و ارقام است، جمع بندی کردیم، می توانیم تبدیل به نمودار کنیم. حسن نمودار این است که به راحتی و در یک نگاه اجمالی می توان یک برداشت از برنامه

های اردو داشته باشیم؛ در چه جایی از برنامه ها ضعف داشتیم، چه جایی به عنوان نکته مثبت می تواند برای ما قلمداد شود. در این زمینه باید تلاش کرد که بهتر بتوان ارزیابی در اردو را انجام دهند چون در قبال ارزیابی، نکات مثبت زیادی می توانیم داشته باشیم.

تعریف ارزشیابی

ریشه لغوی: در فرهنگ های مختلفی که بررسی شد، از ارزشیابی به عنوان عمل یافتن ارزش هر چیز یا تعیین جایگاه ارزشی هر چیز نامبرده شده که تقریباً تعاریف مشابهی در این بخش داشتیم و به همین بسنده می کنیم.

تعریف ارزشیابی: ارزشیابی یک فرآیند نظام داری است جهت جمع آوری اطلاعات و تفسیر اطلاعات برای رسیدن به هدف. پس فرآیندی است که اطلاعات را جمع آوری می کنیم و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهیم تا ببینیم آیا هدف مورد نظر ما، تحقق پیدا کرده یا نه؛ پس برای اینکه مشخص شود هدف مان به نتیجه رسیده یا نه. ارزشیابی و هدف اصلی ارزشیابی، کیفیت بخشی است. به این معنا که بتوان دانش و مهارت افراد را بالا ببریم و با بالا رفتن دانش و مهارت افراد به توانمندی آن ها که مورد نظر ماست، اضافه شود و بتوانند به راحتی کار را دنبال کنند. پس در بخش کیفیت بخشی، ما به دو نکته باید توجه داشته باشیم؛ یکی بحث افزایش دانش و مهارت افراد و دیگری توجه به توانمندی مخاطبینی که ما مد نظر داریم.

انواع ارزشیابی

انواع ارزشیابی ها را در سیستم آموزشی کشور داریم که به نوعی در بخش اردوها نیز باید مد نظر قرار گیرد. اینکه ما چند نوع ارزشیابی در سیستم آموزشی کشورمان داریم، که در اثر سیستم اردویی نیز می توان استفاده کرد، زیاد است؛ به دو نکته اشاره می کنیم.

- ارزشیابی آغازین؛ در اینجا به دنبال آن هستیم که رفتار ورودی افراد را مورد سنجش قرار دهیم. مشخص کنیم آیا برای گذراندن دوره پیش نیازی ضرورت داریم یا نه و همچنین میزان آمادگی افراد در اینجا مشخص می شود.

- ارزشیابی تشخیصی؛ یا تحت عنوان ارزشیابی بین کار که نقاط قوت و ضعف برنامه های ما را در طول برنامه مشخص می کند؛ این که در حین برنامه مشکلات ما کجاست و باید شناسایی و رفع شود.

- ارزشیابی پایانی؛ ارزشیابی پایانی به تعبیری مهمترین بخش ارزشیابی است و به نوعی نتیجه گیری از نکاتی است که در بررسی های به عمل آمده در ارزشیابی های مختلف، در ارزشیابی پایانی، خمیرمایه همه ارزشیابی های ما حساب می شود و منتج به نتیجه می شود؛ بررسی می کنیم وضعیت اردوی ما کجاست و برای رسیدن به یک اردوی مطلوب چه برنامه هایی را باید دنبال کنیم، چه مراحل باید طی شود و در چه زمان هایی را بتوان اردوها را برگزار کنیم که مفید فایده باشد

ارزشیابی در اردوهای دانش آموزی

ارزشیابی در اردوها به لحاظ اجرایی متفاوت از ارزشیابی در سیستم آموزشی کشور است چون نظام ارزشیابی در سیستم آموزشی به دلیل اینکه در طول سال تحصیلی به صورت مستمر صورت می پذیرد و در حال اجراست، کاملاً مشخص است.

ارزشیابی اردوها:

- متفاوت از ارزشیابی در آموزش است

- این ارزشیابی نسبت به ارزشیابی سیستم آموزشی، مشکل و پیچیده است. چون تنوع و تعدد برنامه های اردویی را داریم و به نوعی محدودیت زمان را داریم و این عوامل باعث می شود که به دنبال این باشیم که یک طرح نو و جدیدی را در سیستم ارزشیابی اردوها به کار گیریم. پس در اینجا به یک طرح نو نیاز داریم؛ طرح نو باید متناسب با نوع اردو، مدت زمان اردو و همچنین برنامه های اردو، متفاوت و متغیر باشد یعنی فرم های ارزیابی متعددی را متناسب با این برنامه پیش بینی کرده و استفاده کنیم.

سطوح ارزشیابی در اردوها

اردوهای دانش آموزی در حال حاضر در چهار سطح برگزار می شود:

- سطح آموزشگاهی

- اردوهای منطقه ای

- اردوهای استانی

- اردوهای کشوری یا اردوهای ملی

اگر بخواهیم فراوانی و تعدد این اردوها را در سطح کشور مشخص کنیم، شبیه یک هرمی است که اردوهای آموزشگاهی ما در قاعده هرم قرار دارد و به ترتیب اردوهای منطقه ای، بعد اردوهای استانی و بعد اردوهای کشوری. این هرم نشان دهنده این است که ما باید در سطح کشور، اولویت اول را به دلیل فراوانی زیادی که اردوهای آموزشگاهی دارند، در این سطح قرار دهیم و در این بخش، بتوانیم سرمایه گذاری داشته باشیم. در اردوهای آموزشگاهی بیشتر با خودیاری دانش آموزان و اولیا، اردوها برگزار می شود در صورتی که در اردوهای استانی و کشوری، قاعدتاً چون جنبه تشویقی دارد و ما از کمک دانش آموز کمتر استفاده می کنیم، بنابراین ضرورت دارد که در این بخش، بیشتر به سطح آموزشگاه بپردازیم. ارزشیابی ما نیز بیشتر به همین بخش معطوف می شود.

جلسه دهم - فیلم پنجم

ارزشیابی و گزارش نویسی در اردو - بخش دوم

- گستره ارزشیابی در اردو

- مراحل ارزیابی در اردو

- ارزشیابی در اردوهای تشکیلاتی

- اعلام نتایج ارزشیابی

گستره ارزشیابی در اردو

ارزشیابی به لحاظ حساسیتی که دارد، سعی می شود کلیه عوامل دخیل در اردوهای دانش آموزی را به نوعی مورد ارزیابی قرار می دهیم.

- بحث عملکرد عوامل اجرایی اردو؛ یعنی کلیه افرادی در برگزاری اردو دخیل هستند و بخشی از کار را دنبال می کنند باید مورد ارزیابی قرار گیرند مانند معاونت های زیرمجموعه ای، کمیته های زیر مجموعه ای که در اردو در بخش های مختلف هستند.

- عملکرد اردوگاه یا محل برگزاری؛ اردوگاه ها معمولاً پشتیبانی اردوهای دانش آموزی را دارند و بیشتر بحث تدارکات اردو را دنبال می کنند و باید این ها را مورد ارزیابی قرار دهیم که کیفیت کار آن ها به چه صورت بوده.

- عملکرد شرکت کنندگان در اردو که شامل دانش آموزان که مخاطبین اصلی ما در اردوها هستند، می شود. بنابراین نظرات دانش آموزان را باید بگیریم که نقاط قوت و ضعف عوامل اجرایی مشخص شود و همچنین فعالیت های اردوها را مورد ارزیابی قرار دهیم.

- عملکرد همراهان اردو که شامل مربیان و سرپرستان می شود، یکی از پارامترهایی است که باید مورد توجه همه قرار گیرد چون افرادی که همراه آمده اند و اردو را مشایعت می کنند، باید به وظایف اردویی خود آشنا شده و در اردو محک زده می شوند. باید به دنبال این بود که این ها را هر چه سریعتر به مرحله ای برسانیم که توانمندی لازم را برای اجرای برنامه های اردویی داشته باشند.

- عملکرد مربیان و اساتید کارگاه های کلاس های آموزشی که به نوعی درگیر بحث آموزش در اردوها هستند. مهارت های متعددی را در اردوها دنبال می کنیم و اساتید و مربیانی که به صورت تخصصی در این زمینه ها کار می کنند باید وضعیت برنامه شان مورد توجه قرار گیرد.

اگر بخواهیم فرم ارزشیابی از اردوهای آموزشی را تحت عنوان شرکت کنندگان در اردو محسوب کنیم، از طریق عوامل و سرپرستانی که در اردو حضور دارند، عوامل اجرایی یا اداری که به نوعی اردوها را اعزام می کنند، مورد ارزیابی قرار می گیرند؛ مثلاً زمان تجمع، نحوه مدیریت اردو، نحوه اطلاع رسانی به آموزشگاه در برگزاری اردوها، کیفیت ایمنی وسیله نقلیه مورد استفاده به چه صورت بوده، سرپرستان و مدیرانی که اردو را همراهی می کنند و نتایج رضایت کلی دانش آموزان از برنامه های اردو

در این جا ارزیاب، در پایان نظر مکتوب خود را ارائه می کند، امتیازات را جمع بندی می کند و تأیید می کند و برای استخراج نتایج نهایی، به مسئول ارزشیابی یا بخش مربوطه تحویل می دهد.

فرم ارزشیابی از اردوهای آموزشی

اردوی یکروزه/ چندروزه آموزشگاه ..... استان ..... ناحیه / منطقه .....

مکان برگزاری اردو ..... زمان برگزاری اردو .....

ردیف	ملاکهای ارزشیابی	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱	زمان تجمع و حرکت از آموزشگاه				
۲	کیفیت مکان برگزاری اردو				
۳	مدت زمان پیش بینی شده جهت اردو				
۴	نحوه مدیریت اردو توسط سرپرست و مربیان همراه				
۵	میزان و تنوع برنامه های پیش بینی شده جهت اردو				
۶	میزان مشارکت اولیای دانش آموزان در برگزاری اردو				
۷	منظم و مرتب بودن برنامه های اردو				
۸	همراه داشتن مشخصات و شماره تلفن دانش آموزان شرکت کننده در اردو				
۹	تناسب مبلغ دریافتی از شرکت کنندگان جهت هزینه ها با توجه به نوع اردو				
۱۰	نحوه اطلاع رسانی اردو توسط آموزشگاه				
۱۱	کیفیت جلسه توجیهی قبل از برگزاری اردو				
۱۲	نحوه سازماندهی و گروه بندی دانش آموزان قبل از اعزام به اردو				
۱۳	کیفیت و ایمنی وسیله نقلیه پیش بینی شده (معاینه فنی، راننده ، بیمه ، مدل و..)				
۱۴	بیمه حوادث اردویی و مسئولیت مدنی شرکت کنندگان در اردو				
۱۵	رعایت ضوابط و مقررات شیوه نامه اردوها در همه مراحل اردو				
۱۶	اقدام به موقع جهت ارسال درخواست اردو و دریافت مجوز برگزاری از اداره				
۱۷	انتخاب سرپرست و مربیان با تجربه جهت همراهی اردو				
۱۸	ارائه گزارش پایانی اردو توسط سرپرست به شورای مدرسه				
۱۹	ارائه گزارش اردو و نتایج نظرسنجی آموزشی به اداره				
۲۰	رضایت کلی دانش آموزان از برنامه های اردو				
نظر نهایی ارزیاب :		.....			
نام و نام خانوادگی ارزیاب :		.....			
مهر و امضاء ارزیاب اداره :		.....			

این فرم توسط کارشناسان اردویی ادارات آموزش و پرورش تکمیل می شود

فرم بعدی، به مربیان و اساتید کارگاه های آموزشی مربوط می شود؛ مثلاً در کارگاه گره و طناب و چادر زنی، پارامترهایی مانند مکان برگزاری، زمان برگزاری، میزان بهره مندی مخاطبین از کارگاه، میزان ارتباط محتوای کارگاه با حرفه و فن یا رشته ای که دانش آموزان دنبال می کنند که این جدول در یک قسمت (بالایی)، تعداد شرکت کنندگان در نظر سنجی و ارزشیابی و در قسمت دیگر (پایین)، درصد شرکت کنندگان را نشان می دهد. نموداری که در این فرم تنظیم شده، بر اساس درصد تنظیم شده است.

فرم نظر سنجی از کارگاههای مهارت آموزی در دوره آموزش فعالیت های اردویی و گروهی
مربیان و معاونان پرورشی سراسر کشور - اردوگاه میرزا کوچک خان رامسر ، تابستان .....

برادران خواهران تاریخ / /

کارگاه : ارزشیابی و گزارش نویسی در اردو (استاد .....

ردیف	ملاکهای ارزشیابی	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱	مکان تشکیل کارگاه				
۲	زمان تشکیل کارگاه				
۳	میزان تسلط استاد در ارائه مطلب				
۴	میزان جذابیت کارگاه				
۵	میزان بهره مندی شما از کارگاه				
۶	میزان ارتباط محتوای کارگاه با رشته شما				
	جمع امتیازات				

فرم ارزیابی از عملکرد استان میزبان در کارگاههای آموزشی سی و سومین اردوی مسابقات پژوهشی ، ادبی
و فضای مجازی دانش آموزان برگزیده کشور - اصفهان ، شهریور .....

دختران پسران

رشته : داستان نویسی پایه های ..... متوسطه تاریخ ... / ... / .....

ردیف	ملاکهای ارزشیابی	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱	میزان تسلط اساتید و داوران				
۲	میزان تسلط مجری و مدیریت کلاس				
۳	مکان تشکیل کارگاه				
۴	زمان تشکیل کارگاه				
۵	میزان بهره مندی شما از کارگاه				
۶	میزان جذابیت کارگاه				

امضاء

نام و نام خانوادگی ارزیاب

سناد اجرایی اردو - کمیته نظارت و ارزیابی

تهیه و تنظیم : علیرضا قربانی - تابستان ۹۶

ویژگی های فرد طراح فرم

- فردی که این فرم ها را طراحی می کند، باید یک سری ویژگی هایی داشته باشد.
- تجربه کافی در این زمینه داشته باشد
  - مراحل اردو را به خوبی بشناسد
  - در اردوهای بزرگ به نوعی کار ارزیابی را تجربه کرده باشد تا با آگاهی بیشتری، بتواند برنامه را دنبال کند.

اهمیت ارزشیابی در اردو

چرا ارزشیابی

اردوهای دانش آموزی یک سری خصوصیات و ویژگی هایی را باید داشته باشند که در کنار ارزیابی، می توان به این موضوعات رسید.

- نظم بخشی در اردو؛ برای اینکه اردو نظم داشته باشد، باید این ارزیابی را انجام دهیم
  - در اردو باید مقررات مورد توجه قرار گیرد و عوامل در چهارچوب ضوابط کار کنند
  - عمل ما در اردو باید در چهارچوب برنامه و جدول زمان بندی شده باشد
  - به دنبال کشف نقاط قوت و ضعف هستیم تا بتوانیم اردو را به خوبی مدیریت کنیم
  - توجه به زمان در اردوها بسیار مهم است و اگر این امر اتفاق نیفتد، یک نوع آشفتگی در اردوها به وجود خواهد آمد و ناچاریم جدول زمان بندی که برای یک اردو پیش بینی کرده ایم، به صورت دقیق و مو به مو اجرا کنیم.
- تمامی این فعالیت هایی که اشاره شد، باید در قالب توجه به اهداف باشد. یعنی یک سری اهدافی را قبل از برگزاری اردو برای اردو تعریف کردیم که تمامی حرکات مان، برنامه هایمان باید در چهارچوبی گنجانده شود که به هدف مورد نظرمان، از جمله اهداف رفتاری که پیش بینی کردیم، برسیم.
- نکته کلیدی:** محور اصلی حرکت در اردو، هدف و برنامه اردو می باشد.

مراحل ارزیابی در اردو

در اردوهای دانش آموزی، به لحاظ اینکه استان های مختلف یا مناطق یا مدارس مختلفی از سراسر کشور یا یک استان یا یک منطقه حضور دارند، صحنه ارائه توانمندی هاست. ارزیابی در این اردوها از حساسیت ویژه ای برخوردار است. برای اینکه ما بتوانیم این حساسیت را کم کنیم و ارزیابی در یک محیط آرام انجام شود، ناچاریم ارزیابی را در چند مرحله انجام دهیم.

- مرحله اول، خود ارزیابی است.
- یک مرحله بالاتر که مشارکت بقیه بخش ها را به عهده دارد، ارزیابی مشارکتی است. مخصوصا در اردوهای کشوری و اردوهایی که در مناطق و استان به صورت متمرکز برگزار می شود، عوامل متعددی درگیر برگزاری اردو هستند. در یک اردو، بخش های مختلفی برنامه های اردو را دنبال می کنند. بخش های مختلف فرهنگی، فوق برنامه، مراسم عبادی، مراسم اردویی، امور پشتیبانی، تدارکات، فعالیت های آموزشی، فعالیت های ورزشی، از جمله بخش هایی هستند که به اتفاق هم در برگزاری اردوها مشارکت دارند.
- مرحله بعد، ارزیابی مدیریتی است.

مثلا در ارزیابی مشارکتی، عواملی که اشاره شد؛ بخش های مختلفی که در اردو نقش دارند، چون در ارتباط با استان هستند، می توانند نظرات خود را در رابطه با میزان حضور استان یا منطقه آموزشگاه در فعالیت های اردو بیان کنند. فرمی را تنظیم کرده و نظرات دوستان را در این بخش جویا می شویم. (نظر عوامل اجرایی اردوی شوراهای دانش آموزی برتر در خصوص فعالیت های استان ها در طول برگزاری اردو؛ نام اردو و سرپرست اردو - امتیازات از ۱ تا ۴ می باشد - عناوین ۶ ستون جدول: ردیف، نام استان، نظر رابط آموزش، نظر رابط فرهنگی، جمع و توضیحات ضروری - نام و نام خانوادگی و امضای سرپرست اردو، تاریخ)

فرم بعدی، خود ارزیابی است؛ برای هر استان یا منطقه یا آموزشگاهی که در اردو حضور دارد، فرمی را تنظیم کرده و در اختیار آن می گذاریم که بتواند خود را قضاوت کند. این کمک زیادی می کند در سیستم ارزشیابی اردو که بینیم استان چگونه خود را قضاوت کرده و ما چگونه باید استان را به لحاظ حضور در فعالیت ها، برنامه های مختلف قضاوت کنیم. (فرم خود ارزیابی گروه ها در دوره آموزش فعالیت های گروهی و اردویی مربیان و معاونان پرورشی سراسر کشور رامسر تابستان ۹۳ - استان ... رسد ... گروه ... اردو ... تاریخ - بیدار باش و مراسم عبادی، نظافت فردی اعضای گروه، نظافت عمومی خوابگاه و محدوده اسکان، مرتب بودن محل استراحت، اجرای پروژه گروهی، نحوه ارائه گزارش فعالیت ها، حضور به موقع در برنامه ها، نظم و انضباط گروهی، فعال بودن در ایستگاه های مهارت آموزی، نقش آفرینی در برنامه ها، نحوه حضور در برنامه های خارج از اردوگاه، همکاری و همراهی با مسئولین اردو و اردوگاه و طرح و ابتکار - سرگروه محترم لطفا نظر خودتان را در مورد سؤالات زیر بنویسید. شاخص ترین نقاط قوت گروه شما چیست و شاخص ترین نقاط ضعف گروه شما چیست - ستاد اجرایی دوره کمیته نظارت و ارزیابی)

در فرم مدیریتی، به عنوان اعضای کمیته ارزیابی در برنامه های مختلف حضور پیدا می کنیم و با فرم های مختلفی که تنظیم کردیم، از فعالیت های مختلف استان ارزشیابی می کنیم مثلاً بحث نظم و شادابی در اردو، همکاری با عوامل اردو، رعایت شئونات اخلاقی، رعایت نظم و انضباط در اردو، حضور به موقع و فعال در برنامه ها، رعایت بهداشت در اردو، تحویل، توزیع و عودت به موقع فرم های ارزیابی به کمیته ارزشیابی، میزان پایبندی استان به دستورالعمل ها و مقررات اعزام، شرکت منظم و با نشاط در مراسم افتتاحیه و اختتامیه، میزان همکاری در فعالیت های جمعی، رعایت صداقت و انصاف در خود ارزیابی استان، رعایت ضوابط و مقررات یعنی انتظاراتی که داریم دوستان در اردو اجرا کنند را مورد قضاوت قرار می دهیم. فرم های خود ارزیابی با فرم های مدیریتی به لحاظ شکلی شبیه هم هستند. فقط عناوین شان فرق می کند چون آن چیزی که می خواهیم اردو را قضاوت کنیم، خود اردو نیز به نوعی خودش را قضاوت می کند و سنجش در این جهت بسیار راحت تر و مناسب تر خواهد بود.

ویژگی های ارزیابی در اردو

ارزیابی در اردو یک سری ویژگی ها دارد

- اولاً باعث ایجاد محدودیت نشود

- به صورت عادلانه و عالمانه باشد؛ با اطلاعات کافی، کار ارزیابی در اردوها را دنبال کنیم. اجحاف به یک بخش در اردو نشود چون قضاوت کردن بسیار مشکل است و اگر به صورت منطقی این کار را دنبال نکنیم، با مشکلاتی مواجه خواهیم شد

- از یک الگوی سالم پیروی کنیم. این الگوی سالم باعث می شود در اردوی برنامه ما اختلال ایجاد نشود و همچنین آرامش خاصی در اردو حاکم شود و اردو مشکل خاصی پیدا نمی کند.

چه کنیم

سؤالی که پیش می آید این است که چه کار باید کرد تا یک ارزیابی خوبی داشته باشیم. پیشنهاد ما این است که

- اولاً ارزیابی با مشارکت دیگران انجام شود یعنی بقیه بخش ها در این ارزیابی سهیم باشند
- به صورت چند مرحله ای، ارزیابی را داشته باشیم که ارزیابی از غنای بیشتری برخوردار باشد و بتوان برنامه ها را راحت تر مورد ارزیابی قرار دهیم چون یک اردو ممکن است چند روز طول بکشد و چند مرحله ای کردن اردو نیز به همین دلیل است.
- حساب شده و منطقی باشد.

ارزشیابی در اردوهای تشکیلاتی

اردوهای تشکیلاتی به لحاظ اینکه یک سازمان دهی خاصی دارند و برنامه هایشان به صورت منظم و مرتب و بر اساس جدول زمان بندی انجام می شود، نیاز به فرم های ویژه تیم ها، گروه ها و کل اردوهایی که در یک جا مستقر هستند، داشته باشیم. یک فرم ویژه تیم نیاز داریم چون در اردوهای تشکیلاتی هر هفت نفر دانش آموزان در یک تیم قرار می گیرند مثل اردوهای سازمان دانش آموزی و هر چند تیم یک گروه را تشکیل می دهند که باز فرم ویژه گروه نیز باید طراحی شود و نهایتاً چند گروه یک اردو را تشکیل می دهند. البته فرمی که تنظیم می کنیم، می تواند فرم واحدی باشد که هر سه بخش مورد ارزیابی قرار گیرند. به عنوان نمونه، فرم ارزشیابی از اردوهای تشکیلاتی که اردو می تواند یک روزه باشد، چند روزه باشد حتی اردوهای تشکیلاتی آموزشگاه ها شامل این برنامه شوند کدام استان کدام ناحیه، مکان برگزاری اردو، زمان برگزاری اردو، نام تیم که هر تیم برای خودش نام و مشخصاتی دارد نام گروه و نام اردو و تاریخی که مورد ارزیابی قرار می گیرد. این فرم توسط مسئول ارزشیابی یا مربی مربوط به این تیم و گروه صورت می گیرد و مواردی که در اینجا اشاره کرده، مثل بیدار باش به موقع و ...

ارزیاب به صورت روزانه حضور پیدا می کند و از فعالیت های مختلف تیم، گروه یا اردو ارزیابی به عمل می آورد. فرم مربوطه تکمیل می شود و نهایتاً نتایج ارزشیابی نیز متعاقباً اعلام می شود. نظر ارزشیاب نیز به صورت مکتوب ارائه می شود. نام و نام خانوادگی ارزیاب نیز ذکر می شود تا بتوان به صورت مستند به آن پرداخت. فرم ارزشیابی از اردوهای آموزشی توسط مربیان اردو از دانش آموزان به عمل می آید یا اینکه اداره ای که مجوز را صادر کرده، کارشناسان اداره می توانند در اردو حضور پیدا کرده و به صورت غیابی یک سری از فعالیت های مشهود اردوهای آموزشی را مورد ارزشیابی قرار دهند.

فرم ارزشیابی از اردوهای تشکیلاتی

اردوی یکروزه / چندروزه آموزشگاه ..... استان ..... ناحیه / منطقه .....
مکان برگزاری اردو ..... زمان برگزاری اردو .....
نام تیم ..... نام گروه ..... نام اردو ..... تاریخ .....

ردیف	ملاکهای ارزشیابی	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱	بیدارباش به موقع و انجام مراسم عبادی				
۲	حضور فعال و به موقع در نرتمش صبحگاهی				
۳	نظافت فردی و عمومی و مرتب نمودن محل استراحت و اسکان				
۴	میزان آمادگی جهت ارائه گزارش به مسئولین بازدیدکننده از محل استقرار				
۵	طرح ها و ابتکارات اجرا شده در محل استقرار				
۶	حضور به موقع و فعال در برنامه صبحگاه اردو				
۷	تحرك و شادابی گروه و استفاده از فریادهای شادی هنگام حضور در برنامه های اردو				
۸	میزان موفقیت در انجام وظایف محوله توسط مسئولان اردو				
۹	حضور به موقع و فعال در کارگاههای مهارتی و آموزشی اردو				
۱۰	حضور فعال و حداکثری در مراسم های عبادی اردو				
۱۱	حضور به موقع و فعال در جلسات توجیهی و هماهنگی اردو				
۱۲	استفاده منظم و مرتب از لباس های فرم تشکیلاتی در برنامه های رسمی اردو				
۱۳	رعایت ضوابط و مقررات حاکم بر اردو در همه مراحل				
۱۴	رعایت سلسله مراتب تشکیلاتی در اردو				
۱۵	میزان موفقیت در آزمون های مهارتی برگزار شده در اردو				
۱۶	آشنایی با هویت تشکیلاتی و عمل به آن در اردو				
نظر نهایی ارزیاب:		نام و نام خانوادگی ارزیاب:			
		.....			
		.....			
امضاء ارزیاب:					

این فرم توسط مسئول ارزشیابی و یا مربی اردو تکمیل می شود

ارزیابی در اردوهای آموزشگاهی

- اردوهای آموزشگاهی بیش از ۹۵ درصد اردوهایی که در سطح کشور برگزار می شود را تشکیل می دهد بنابراین باید مورد توجه قرار گیرند.
- این اردوها معمولاً بیشتر به صورت درون استانی و یک روزه است
- به دنبال آسیب شناسی کلی اردوهای آموزشگاهی هستیم
- بررسی نقاط قوت و ضعف
- با توجه به گستره اردوهای آموزشگاهی، اولویت را در برنامه ریزی ها باید اردوهای آموزشگاهی قرار دهیم تا بتوانیم تعداد دانش آموز بیشتری را تحت پوشش قرار دهیم.

فرم ارزشیابی از اردوهای تشکیلاتی توسط مربیان اردو از دانش آموزان به عمل می آید یا اینکه کارشناسان اداره که مجوز را صادر کردند، می توانند در اردو حضور پیدا کرده یا به صورت غیابی یک سری از فعالیت های مشهود آموزشی را مورد ارزشیابی قرار دهند.

فرآیند ارزیابی در اردوهای آموزشی

- مرحله اول، طراحی و تنظیم فرم است که در این طراحی و تنظیم فرم باید دو نکته اساس را مورد توجه قرار داد: فرم باید بر اساس نوع اردو و با توجه به موضوع اردو تنظیم شود. چون اردوهای فراوانی با موضوعات مختلف آموزشی، کمک امداد، تربیتی، ورزشی، تفریحی داریم، فرم هایی که تنظیم می شود، متناسب با برنامه های محتوایی اردو خواهد بود.

- سؤالات تشریحی؛ در پایان فرم نظرسنجی که در اختیار دانش آموزان قرار می گیرد، حداقل دو سؤال تشریحی را باید به فرم اضافه کنیم که علاوه بر علامت زدن هایی که دارند، به صورت مشخص به این دو سؤال جواب دهند. حسن این کار این است که بهتر می توان نقاط و ضعف اردو را مشخص کنیم و مورد توجه قرار دهیم.

- ارزشیابی حضوری (چهره به چهره)؛ ارزیابان در اردو علاوه بر تنظیم و تکمیل فرم ها، باید در بین دانش آموزان حضور یابند و با سؤالاتی که از دانش آموزان می پرسند و با توجه به روحیاتی که بچه ها دارند، یک سری از برنامه ها را جويا شوند و بتوانند مورد ارزیابی قرار دهند. ارزیابی حضوری یا مشاهده ای یا چهره به چهره، می تواند به ما در صحت ارزیابی کمک فراوانی کند.

- در پایان، جمع بندی و تنظیم گزارش نهایی است. وقتی که ارزیابی ها انجام شد، بحث جمع بندی و تنظیم گزارش، مراحل پایانی است.

اعلام نتایج ارزشیابی

این بخش که به نوعی مرتبط با گزارش نویسی است، به صورت خلاصه توضیح داده می شود. می توان در دو بخش اعلام کنیم؛

الف- در اردوهای استانی و ملی که نتایج به صورت روزانه، و در مراسم اختتامیه معمولاً اعلام می شود. اردوهای ملی یا استانی معمولاً به صورت چند روزه است، ارزیابانی که در اردو حضور دارند، فعالیت تیم ها، گروه ها و استان های حاضر در اردوگاه را بررسی کرده و نتیجه را در روز بعد و مراسم صبحگاه روز بعد اعلام می کنند. در مراسم اختتامیه پرچم افتخار و نیز لوح تقدیر اهدا می شود و نهایتاً اگر هدایا و جوایزی پیش بینی شده باشد، خدمت استان ها یا آموزشگاه ها و یا مناطقی که به نوعی در اردو حضور دارند، تقدیم می شود. مثلاً لوح افتخار برای استان ها یا مناطق برتر تنظیم شده و توسط استان مجری و برگزار کننده اردو اعلام می شود، نماش داده شده است.

جدولی که امتیازات استان ها یا مناطق یا آموزشگاه ها را جمع بندی می کنیم و یک عنوان به هر استان یا منطقه یا آموزشگاه می دهیم. با توجه به اینکه استان ها یا مناطق ممکن است در بخش های مختلف فعال بوده باشند یا حداقل در یک بخش نسبت به بخش های دیگر فعال بوده باشند، سعی می شود پرچم های

افتخار به گونه ای توزیع شود که به استان هایی که فعالیت شان به نوعی در مسیری است که می تواند بسیار باعث شکوفایی اردو شود، پرچم افتخار تعلق گیرد. به عنوان نمونه عناوینی که برای پرچم های افتخار داریم، بدین صورت است: پرچمداران تعاون و دوستی، پرچمداران حضور، پرچمداران تلاش و استقامت، پرچمداران طهارت، پرچمداران شادی و نشاط و ... و استان های برتر استان هایی هستند که معمولاً امتیاز ارزیابی شان در بخش های مختلف اردو نسبت به همه استان ها بالاتر بوده و به نوعی رتبه اول ارزیابی را کسب می کنند.

این موارد را می توان به صورت برجسب تنظیم کرده و در لوح های تقدیر یا هدایا و جوایزی که به گروه ها داده می شود، همراه کرده و تحویل دوستان در اردو بدهیم. نمونه اتیکت هایی که به صورت برجسب تهیه و روی لوح های یادبود چسبانده می شود.

ب- در اردوهای آموزشی؛ چون بیشتر به صورت یک روزه و نهایتاً دو روزه است، نتایج ارزیابی در پایان همان روز اهدا می شود و اگر به صورت چند روزه باشد، شبیه اردوهای استانی یا ملی عمل می شود.

نکات مهم بحث ارزیابی

- اردو یک ابزار تربیتی مؤثر و مفید و شبیه یک دانشگاه است که اساتیدی باتجربه، مهربان و آشنا دارد.
- ارزیابی یک فرآیند نظام دار جهت جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات و کیفیت بخشی به برنامه ها جهت تحقق اهداف است.
- ارزیابی در اردوها باعث نظم بخشی به امور، حرکت در چهارچوب برنامه، رعایت ضوابط و توجه به زمان و هدف می شود.
- ارزیابی در هر اردو در چهار مرحله: خود ارزیابی، ارزیابی مشارکتی، ارزیابی مدیریتی و نظرسنجی از شرکت کنندگان صورت می پذیرد تا متقن و حساب شده باشد.
- ارزیابی در اردو باید منصفانه، عالمانه و آگاهانه بوده و باعث اختلاف و محدودیت در اردو نشود.
- فرد ارزیاب باید اردو را بشناسد و تجربه عملی برگزاری اردوها را داشته باشد و به سیستم ارزیابی در اردو آشنا باشد.
- ارزیابی در اردو حتماً باید برای شرکت کنندگان بازخورد داشته باشد؛ بازخوردی مثبت

جلسه دهم - فیلم ششم

ارزیابی و گزارش نویسی در اردو - بخش سوم

- مهارت یادداشت برداری

- گزارش نویسی در اردو

گزارش نویسی در اردوهای دانش آموزی

گزارش نویسی یکی از مواردی است که باید مورد توجه همکاران قرار گیرد؛ همکارانی که به نوعی در اردوها و با اردوها مرتبط هستند.

ریشه لغوی گزارش نویسی: گزارش نویسی به معنای شرح و تفسیر خبر، به جای آوردن، در میان نهادن و اظهار نظر کردن است.

در تعاریف؛ اگر بخواهیم تعریف جامعی را از گزارش نویسی ارائه دهیم، می توان بگوییم: گزارش نویسی یک فن است که اگر نسبت به آن آگاهی داشته باشیم می توان مطالب هر موضوعی را به گونه ای طبقه بندی و تنظیم کنیم که در کوتاه ترین زمان و با ساده ترین کلام، به هدف مورد نظرمان برسیم. پس این گزارش، در کوتاه ترین زمان و ساده ترین کلام جهت تحقق اهدافی که در پیش داریم، می تواند تنظیم شود.

یا در جای دیگر، از گزارش نویسی به معنای انتقال اطلاعات نام برده شده که شامل گردآوری، طبقه بندی، ثبت و ارائه اطلاعات به افراد یا فرد مورد نظر جهت متقاعد کردن یا ارائه تصمیمات جدید است. مهم این است که این گزارش که گردآوری و تهیه می شود، اولاً طبق موازین علمی باشد، ثانیاً از منابع موثق باشد و ثالثاً طبق اصول و ضوابط خاص باشد. اگر این سه مورد را در گردآوری مطالب و تهیه گزارش، رعایت کنیم، قابل استناد خواهد بود و می توان از آن در جاهای مختلف استفاده کرد.

انواع گزارش نویسی

- گزارش می تواند جنبه تحلیلی داشته باشد، مثل گزارشی که خبرنگاران و اصحاب رسانه نسبت به موضوعی که انجام می دهند، دارند و بیشتر جنبه سیاسی دارد و برای بولد کردن موضوع و مطالبی است.

- گزارش توصیفی؛ در وصف زیبایی ها و زشتی های یک موضوع، معمولاً این گزارش توصیفی، نوشته می شود، بیشتر جنبه احساسی دارد و می تواند احساسات طرف مقابل را به نوعی نسبت به موضوع عوض کند.

- گزارش نقادانه؛ یعنی نقد و بررسی یک موضوع؛ این نقد هم می تواند مثبت باشد و هم مخرب و منفی.

در اردوهای دانش آموزی، ترکیبی از این گزارش را داریم، یعنی در گزارش نویسی، جنبه های تحلیلی، توصیفی و نقادانه می تواند داشته باشد که در تصمیم گیری هایی که مسئولان دارند، بتوانند مورد استفاده قرار دهند.

مراحل گزارش نویسی

در گزارش نویسی، به عنوان یک فرآیند، باید مطالبی را مد نظر قرار داد.

- ابتدا، برنامه ریزی و تمهید مقدمات داریم؛ باید وسایلی را فراهم کنیم تا امکان گرفتن گزارش وجود داشته باشد.

- گردآوری مطالب؛ از منابع موثق

- بعد از اینکه مطالب گردآوری شد، تنظیم و سازمان دهی را خواهیم داشت

- در درجه بعد، نگارش اولیه را داریم. در نگارش اولیه، ممکن است یک سری از موارد را رعایت نکرده باشیم و گزارش، نقص های زیادی داشته باشد

- که نیاز به تجدید نظر، تنظیم گزارش نهایی و نگارش نهایی دارد.

وقتی نگارش نهایی شود، در اختیار مسئولین مربوطه قرار داده می شود که می تواند مدیر مدرسه، ریاست اداره، کارشناسان یا هر فرد و مرجعی که درخواست گزارش کرد، باشد.

تفاوت خاطره نویسی و گزارش نویسی

معمولا از دانش آموزان خواسته می شود خاطرات اردو را بنویسند، پس تفاوت خاطره نویسی با گزارش نویسی را مطرح می کنیم.

- در خاطره نویسی، تقدم زمانی برای ما مطرح است. به ترتیب خاطرات مان را به صورت روزانه و در زمان خاص خودش، ثبت کرده و اینها را تنظیم می کنیم در صورتی که در گزارش نویسی، معلوم نیست بدین صورت باشد. مطالب و موضوعات مهم را در گزارش نویسی بولد می کنیم و مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهیم.

- نبود تجزیه و تحلیل در خاطره نویسی؛ کاری به این نداریم که دنبال تجزیه و تحلیل باشیم و فقط به ثبت خاطرات مان می پردازیم و بنابراین به تجزیه و تحلیل موضوع نداریم

- مهم نبودن برنامه؛ این که چه برنامه ای داشتیم، به چه صورت گذشته، چه کردیم، چه کار نکردیم؛ ممکن است در خاطرات مان تأثیر داشته باشد ولی در حدی که در گزارش نویسی است، در خاطره نویسی نیست.

- آزادی در نگارش در خاطره نویسی بیشتر است.

مهارت یادداشت برداری

یکی از نکات بسیار مهمی است که به عنوان فردی که می خواهیم گزارش منظم، متقن و خوبی را تنظیم کنیم، ضرورت دارد که نسبت به ضرورت یادداشت برداری، اطلاعات کافی داشته باشیم.

یادداشت برداری، به تعبیری، پیش نیاز گزارش نویسی است چون در گزارش نویسی، به دنبال ثبت واقعیت ها هستیم و برای این کار باید حضور ذهن قوی داشته باشیم که بتوانیم وقایع را دقیقاً و ریز به ریز ثبت کنیم چون در تجزیه و تحلیل مورد نیاز می شود. قاعدتاً یادداشت برداری به ما کمک می کند که این حضور ذهن را داشته باشیم؛ حضور ذهن در ثبت گزارش نهایی.

سؤال اینجاست چرا یادداشت برداری

- برای اینکه یادداشت برداری به ما کمک می کند که یک ارائه گزارش صحیح داشته باشیم، بتوانیم یک گزارش صحیح و به موقعی را ارائه دهیم.

- در تنظیم صورت جلسات، اگر به عنوان دبیر یک جلسه هستیم و از ما خواستند صورت جلسه ای را تنظیم کنیم، در تنظیم صورت جلسه، یادداشت برداری می تواند به کمک زیادی کند.

- جایی برای سخنرانی دعوت شدیم، اگر نسبت به موضوعی یادداشت هایی را داشته باشیم، خیلی راحت می توانیم در سخنرانی ها استفاده کرده و یادداشت هایی که از قبل داشتیم، استناد قرار دهیم.

- یا برای مقاله نویسی؛ در مقاله نویسی ها می توان از یادداشت هایی که در زمینه های مختلف یا نسبت به موضوعی که موضوع مقاله است، در قالب اعداد، ارقام و ... استفاده کرد.
- یادداشت نویسی به ما کمک می کند که در موضوعاتی که دنبال می کنیم، تمرکز حواس یا فکر داشته باشیم.
- جهت ثبت واقعیت ها و نگهداری اطلاعاتی که برای گزارش نیاز است

گزارش نویسی در اردو

گزارش نویسی مرحله پایانی برگزاری اردوها و از مهمترین بخش های اردو است. مربیان و کلیه عواملی که اردوهای دانش آموزی را همراهی می کنند، باید نسبت به گزارش نویسی اطلاعات لازم را داشته باشند تا بتوانند یک گزارش متقن و خوبی را تهیه کنند.

در رابطه با اهمیت گزارش نویسی، می توان اشاره کرد که از مهمترین مهارت هاست که یک مربی باید داشته باشد. نوع گزارش، بنا به نوع اردو، متفاوت است؛ یعنی گزارش های متعددی نسبت به نوع و تنوع اردوها و موضوعیتی که پیش می آید، می توان داشت و همچنین در تصمیمات مدیریتی، بسیار تأثیرگذار است. یک گزارش می تواند دیدگاه مسئولین ذیربط را نسبت به یک موضوع مثبت کند و یا نسبت به یک موضوع منفی کند بنابراین دست اندر کاران این بخش باید نسبت به نوع گزارشی که تهیه می کنند، بسیار حساس باشند.

شیوه های گزارش نویسی

نحوه گزارش نویسی، مطلب مهمی است.

گزارش:

- اولاً باید مطابق واقعیت باشد یعنی وقایعی که اتفاق افتاده، در گزارش ثبت شود.
- اصول گزارش رعایت شود
- گزارش حتی الامکان با قلم و بیان زیبا مطرح شود به طوری که در خواننده رغبت ایجاد کند
- گزارش به نوعی دور از گزافه گویی و مطالب اضافی باشد
- نظرات مثبت و منفی را بتوان در گزارش ثبت کرد؛ بسیار مهم است
- گزارشی که تهیه می شود باید با توافق سایر عوامل اردو باشد که گزارش کامل تری تهیه شده باشد
- امکان دفاع از گزارش وجود داشته باشد یعنی این گزارش به عنوان یک سند در محاکم مختلف و جاهایی که به آن نیاز پیدا می شود، قابل دفاع باشد
- حتی الامکان بتواند مختصر و مفید تهیه شود یعنی گزارش را نباید زیاد طول داد و سعی کنیم عمده مطلبی که داریم، به صورت خلاصه در اصل گزارش گنجانده شود
- تجزیه و تحلیلی که از گزارش داریم، همراه با آمار و ارقام و نمودار باشد.

چند مطلب مهم در گزارش نویسی اردو

گزارش هایی که تهیه می شود با توجه به موقعیت، تنوع و موضوع اردو، متفاوت خواهد بود.

گزارش حوادث

گزارش یک حادثه اردویی را باهم مرور می کنیم؛ فرض کنید که حادثه ناگواری در یکی از اردوها اتفاق افتاده و ناچار به تهیه یک گزارش جامع هستیم که از این گزارش بتوان در بخش های مختلف استفاده کرد. گزارشی که در رابطه با حادثه ای که رخ داده، می خواهیم تنظیم کنیم:

- اولاً بسیار حساس است

- از سایر گزارش ها متفاوت است؛

چرا تفاوت؛

- اولاً نیاز به بررسی علل و عوامل دارد

- باید به جنبه های مختلف حادثه پرداخته شود

- این گزارش ممکن است در مراجع قانونی و قضایی مورد استناد واقع شود بنابراین یک گزارش متقن و مستدل باید تهیه کرد که در آن مراجع قابل دفاع باشد

- و حتی ممکن است این گزارش، یک سری تبعات مثبت یا منفی داشته باشد که معمولاً در این قبیل حوادث، بیشتر تبعات منفی دارد ولی اگر گزارش به صورت دقیق تنظیم شود، می تواند خیلی مؤثر بوده و در جاهایی که نیاز به دفاع است، این گزارش دفاع کند

حال این گزارش را باید به چه صورت تنظیم کنیم تا این اتفاق بیفتد

چگونه تنظیم شود

- گزارش باید مطابق با واقعیت باشد

- نظرات مکتوب عوامل شرکت کننده در اردو، ضمیمه گزارش شود

- نظرات مکتوب دانش آموزان، ضمیمه گزارش شود

- چند عکس گویا ضمیمه گزارش شود

- اگر فیلمی از حادثه گرفته شده، در صورت نیاز، فیلم نیز ضمیمه گزارش شود

- در نگارش کلمات، باید به بار معنایی توجه شود؛ خیلی مهم است چون ممکن است در محاکمه قضایی از کلماتی که استفاده شده، برداشتی شود که منظور ما این گونه نبوده و برای اردو و آموزش و پرورش، مشکلات عدیده ای به دنبال داشته باشد

- مطالبی که در حین تنظیم گزارش از قلم افتاده یا فراموش شده، به گزارش الحاق شود

اگر به این صورت باشد، می توان گزارش مستدل و قابل دفاعی داشت

نکات مهم گزارش نویسی در اردو

- گزارش نویسی فنی است جهت گردآوری، طبقه بندی و ثبت اطلاعات در کوتاه ترین زمان و به ساده ترین بیان برای رسیدن به هدف.
- گزارش نویسی باید طبق موازین علمی و با استفاده از منابع موثق و بر اساس اصول و ضوابطی تنظیم و ارائه گردد.
- یادداشت برداری پیش نیاز گزارش نویسی است و به گزارش نویس کمک می کند تا با حضور ذهن بیشتری به ثبت واقعیت ها بپردازد.
- گزارش باید مطابق با واقعیت، با قلم زیبا و با رعایت ضوابط نگارشی و دور از هر گونه گزافه گویی نوشته شود.
- گزارش اردو در صورت ضرورت در محاکم قضایی قابل استناد و دفاع باشد لذا باید به صورت مستدل تنظیم شود.

پروژه های مجازی رایگان